Cena egz. 20 groszy **Dziś** w numerze: *Gdy w Solurze grał Paderewski...* 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika" dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. | Założyciel Jan Teska. | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 64 | BYDGOSZCZ, piątek dnia 19 marca 1937 r. | Rok XXXI.

Na Śląsku strajku górników nie będzie

W ostatniej chwili zwyciężył zdrowy rozsądek tak u pracodawców jak i pracobiorców.

Katowice, 18. 3. (Tel. wł.). Groźba strajku górników, który wyrządziłby Polsce milionowe straty i naraziłby całe nasze gospodarstwo na potężny wstrząs, została dzięki zręcznemu pośrednictwu czynników urzędowych, **w ostatniej niemal chwili zażegnana.** Punktem kulminacyjnym zatargu był **kongres radców zakładowych**, zwołany przez międzyzwiązkową komisję porozumiewawczą na godzinę 5,30 po południu do Katowic. Stanowisko kongresu przesądza sprawę. To też wyniku obrad kongresu oczekiwano z dużym zainteresowaniem.

Po kilkugodzinnych naradach kongres uchwalił rezolucję, w której **przyjmuje orzeczenie komisji arbitrażowej i pojednawczej do zatwierdzającej wiadomości.** Rezolucji, zalecającej przystąpienie do strajku, nie zgłoszono.

To stanowisko kongresu przesądza sprawę. **Strajku górników na Śląsku na razie nie będzie.** Nowe komplikacje mogłyby powstać tylko na wypadek, gdyby po uchwaleniu przez senat ustawy, upoważniającej rząd do skracania czasu pracy w górnictwie, nie skrócono czasu pracy po myśli żądań związków górniczych.

Wiadomości o grożącym strajku górników zatamowały ładunek węgla w portach polskich.

Gdynia, 18. 3. (PAT). W następstwie zarządzenia, wstrzymującego eksport węgla z Polski **przerwano w dniu wczorajszym w porcie gdyńskim ładowanie węgla.** W porcie znajdują się obecnie 24 statki węglowe, które przybyły po ładunek. Firmy transportowe i maklerskie, których transporty znajdowały się w drodze ze Śląska do Gdyni, otrzymały telegraficzne zawiadomienia od władz kolejowych o miejscu zatrzymania i skierowania ich transportów.

Przez cały dzień wczorajszy statki również nie ładowały bunkru. **Robotnicy, zajęci przy przeładunku węgla w liczbie około 1.200, przestali pracować.**

W dniu dzisiejszym przypadają

Imieniny Naczelnego Wodza Sił Zbrojnych Marszałka Polski

Edwarda Śmigłego - Rydza

W dniu tym, tak uroczystym dla każdego Polaka, łączymy się wraz z całym narodem w zbiorowym akcie głębokiego hołdu dla Tego, który prowadzi Polskę ku mocarstwowym wyżynom.

Redakcja „Dziennika Bydgoskiego".

Jugosławia usamodzielnia się

Położenie Jugosławii jeszcze przed trzema laty nie należało do godnych zazdrości. Trójjedyne królestwo Serbów, Słoweńców i Chorwatów trzeszczało na wszystkich spojeniach. Specjalnie ostro ustosunkowywali się do rządu belgradzkiego Chorwaci. Wprawdzie dyktatura króla Aleksandra Oswobodziciela stała na dość mocnych podstawach, niemniej jednak przyszłość kraju przedstawiała się **w barwach ponurych.**

W odniesieniu do zagranicy Jugosławia była w bardziej niż przykrej sytuacji. Nie miała ani kawałka granicy, na której nie groziłoby jej jakieś **poważne niebezpieczeństwo.** Nawet od strony słabej Austrii mogła się była spodziewać agresji, choćby pod postacią restauracji Habsburgów. Przecież wówczas panował nad Wiedniem Dollfuss i prowadzi swój kraj po prostej linii ku drodzeniu monarchii.

Trudno kłaść nacisk na tak znane fakty jak nienawiść Węgrów, czy Bułgarów. Najgorzej przedstawiały się jednak **stosunki z Włochami**, dybiącymi wyraźnie na byt niepodległy Jugosławii. Zdawało się, że faszyzm nie widzi dla siebie innego kierunku ekspansji jak Bałkany i innego ważniejszego przeciwnika dla siebie jak Jugosławia. W Rzymie tyle deklamowano o Adriatyku jako o „mare nostro" — o naszym morzu, — jakby się już gotowano **do ataku na jugosłowiańskie porty.**

Swój punkt szczytowy osiągnęło zagrożenie Jugosławii w 1934 roku, kiedy to na skutek **zamachu Ante Pavelicza ginie w Marsylii król Aleksander.** Ginie z ręki Chorwata, ale z namowy, poduszczenia i za srebrniki Włochów. Wprawdzie oburzenie Jugosławii kieruje się wówczas przeciw Węgrom, którzy również wspomagali irrydentę (niezadowolenie) chorwacką, ale trzeba pamiętać, że podówczas Francja stanowiła jedyną opiekunkę Jugosławii i że **Włochy były sprzymierzeńcem ścisłym tejże opiekunki...**

I stała się rzecz dziwna. Jugosławia pozbawiona wodza, zagrożona od wewnątrz i od zewnątrz, rozpoczyna swój **marsz ku górze.** Regent Paweł wychowany w Anglii i przejęty duchem angielskiego common sensu (po polsku możnaby powiedzieć chłopskiego rozumu) zaczyna sterować w kierunku pogodzenia się ze Słoweńcami i Chorwatami. Z pierwszymi udaje mu się całkowicie. Z drugimi jest na najlepszej drodze. Ich przywódca dr Maczek staje na gruncie jedności Jugosławii, porzuca zbyt radykalne dążenia i **choć się jeszcze zupełnie z premierem Stojadinowiczem nie pogodził, to zapewne uczyni to w najbliższym czasie.** Wprawdzie radykalne elementy chorwackie przeszkadzają mu w pracy. Niedawno studenteria zdemolowała redakcję jego głównego organu, ale wódz Chorwatów tym się nie zraża, rozumiejąc, że naród jego **jako Słowianie może tylko szukać swego szczęścia w związku z pobratymcami a nie z Niemcami, Włochami, lub Madziarami.**

Łącznie z poprawą sytuacji wewnętrznej następuje radykalny zwrot w odniesieniu do zagranicy. Jugosławia z pionka w łonie Małej Ententy, czy w odniesieniu do Francji, urasta nagle wysoko w oczach Europy jako państwo, szukające w szczęśliwy i mądry sposób

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej).

Kłopoty Gdańska

wywołane zakazem wywozu węgla z Polski.

Gdańsk, 18. 3 (PAT). Zakaz wywozu węgla z Polski wywołał duże zainteresowanie tą sprawą w Gdańsku.

„Danziger Neueste Nachrichten" stwierdzają, że sprawa zaopatrzenia w węgiel Gdańska jest zapewniona. Władze gdańskie zarządziły rejestrację zapasów węgla na terenie Wolnego Miasta. Konsumcja Gdańska — według dotychczasowych obliczeń — może być pokryta z tych zapasów. Nie załatwiona jest natomiast jeszcze kwestia zapotrzebowania przemysłu gdańskiego, istnieje jednak możliwość sprowadzenia w ramach kontyngentu węgla z Niemiec. Pismo stwierdza, że skutki zakazu wywozu węgla odczują oba porty polskiego obszaru celnego Gdańsk i Gdynia, ponieważ główna część eksportu węgla szła drogą morską. Wszelkie transporty węgla, przeznaczone na eksport, zostały przez władze kolejowe zatrzymane i firmom odmówiono ich wydania. Pismo zaznacza, że wstrzymanie wywozu węgla oznacza również i stratę dewiz, które napływały ze sprzedaży węgla, jednak oczywiście dla rządu polskiego ważniejsze jest zabezpieczenie dostawy węgla dla własnych potrzeb, niż sprawa pokrycia zapotrzebowania rynków zagranicznych.

—o—

W dniu imienin Marsz. Śmigłego-Rydza

Warszawa, 18. 3. (PAT). Pan Marszałek Śmigły-Rydz **wyjechał z Warszawy** na jednodniowy wypoczynek.

Dar dla nowego hetmana.

Przybyła do Warszawy delegacja ludności ziemi Brzeżańskiej, która przywiozła p. Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi dyplom obywatelstwa honorowego 10 gmin powiatu brzeżańskiego, oraz upominek imieninowy w postaci **konia arabskiego** z rzędem i buzdyganem hetmańskim.

Ignacy Paderewski poważnie chory.

Zurych, 18. 3. (PAT). **Ignacy Paderewski, który ostatnio koncertował na rzecz Muzeum Kościuszkowskiego w Solurze, zachorował na influenzę.**

Stan jego zdrowia ze względu na podeszły wiek mistrza, liczącego 77 lat, budzi poważne obawy.

Rumuński min. oświaty w Warszawie.

Warszawa, 18. 3. (PAT). Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął wczoraj na audiencji bawiącego w Warszawie **rumuńskiego ministra oświaty p. Angelescu**, który przybył na zamek w towarzystwie ministra WR i OP prof. Świętosławskiego i posła rumuńskiego w Warszawie Zamfirescu.

P. minister Angelescu oraz osoby towarzyszące mu zwiedzili **muzeum pamiątek po Marszałku Piłsudskim w Belwederze**, po czym zwiedzili **publiczną szkołę powszechną nr. 191.** Po uroczystym powitaniu minister Angelescu obecny był na lekcji przyrody i lekcji robót praktycznych.

Min. Angelescu złożył również wieniec **na grobie Nieznanego Żołnierza.**

Jugosławia usamodzielnia się.

(Ciąg dalszy).

własnych, niezależnych dróg postępowania. Nie takie czy inne cudze interesy, lecz dobro Jugosławii staje się naczelnym przewodnikiem polityki, uprawianej z wielką zręcznością i szczęściem przez premiera Stojadinowicza.

Pięknym wyrazem tej polityki jest podpisanie w roku bieżącym **paktu wieczystej przyjaźni z śmiertelnym zdawałoby się wrogiem — Bułgarią.** Wprawdzie przy tej sposobności zostaje wysadzony w powietrze pakt bałkański, mający na celu nadzorowanie pokonanej Bułgarii, ale Jugosławia nareszcie stwarza sobie **odcinek bezpieczeństwa na swych granicach.**

Niepośledni rolę gra w tym czasie ustosunkowanie się Jugosławii do Trzeciej Rzeszy. Jest ono **nawskroś pozytywne i realistyczne.** W Belgradzie rozumieją, że Hitler prędzej czy później zapanuje w Wiedniu. Oznacza to usunięcie niebezpieczeństwa powrotu Habsburgów, którzy zapewne rozdmuchaliby dążenia separatystyczne Chorwatów, ale grozi w przyszłości ciążeniem 70 milionowej masy niemieckiej. Pozyskać już teraz jej przychylność dla siebie (ważne względy rolnego eksportu!) **i ewentualnie skierować przeciw... Włochom zdawało się być pczątkowym celem polityki belgradzkiej.**

Tymczasem od nawiązania pierwszych flirtów z Berlinem, sytuacja zmienia się na jeszcze większą korzyść Jugosławii. Niemcy **wstępują na drogę porozumienia z Włochami.** „Anschluss" z Austrią zostaje usunięty chwilowo na drugi plan. Wprawdzie istnieją „protokuły rzymskie", ustanawiające włoską opiekę nad Austrią i Węgrami, ale jednocześnie Włochy dają upust nadmiarowi swej energii w wojnie z Abisynią i w popieraniu gen. Franco. Wykorzystywa to Trzecia Rzesza do wskrzeszenia swej polityki bałkańskiej, której powodzenie zależy poważnie od współpracy Jugosławii.

W sumie tworzy się taka sytuacja, że Jugosławia, opierająca się o pakt Małej Ententy, przymierze z Francją, pakt wieczystej przyjaźni z Bułgarią, doskonałe stosunki z Berlinem, **może nareszcie uregulować swe sprawy z Włochami**, mającymi pełne ręce innych trosk i kłopotów, niż podkreślenie włoskości morza Adriatyckiego. Dochdzi więc w ten sposób **do idei „gentlemen agreement"** — dżentelmeńskiego porozumienia włosko-jugosłowiańskiego, **które ma być podpisane w najbliższych dniach.**

Wiadomość o tym wywołała popłoch w Paryżu i **przede wszystkim w Pradze.** Prasa francuska widzi w tym usamodzielnieniu się Jugosławii wpływy Berlina i rozsadzanie jedności Małej Ententy. Podejrzewa Stojadinowicza, że kraj swój chce użyć za podparcie dla sławnej „osi Rzym—Berlin" i że chce użyczyć pomocy włoskim ambicjom śródziemnomorskim, tak podkreślonym obecnie **przez libijską wycieczkę Mussoliniego i udział 60 tysięcy Włochów w walkach pod Guadalajara.**

Zdaje się, że jest to wszystko przesada. Jugosławia kroczy własną drogą i kieruje się własnym interesem. Z tego punktu widzenia jest jej obowiązkiem zapewnić sobie spokój i możność rozbudowy stosunków wewnętrznych i w pierwszej linii współpracy trzech szczepów bratnich, jednak rodzieranych poważnemi kłótniami. Trudno więc od niej wymagać, aby **ze swojemi siłami mogła prowadzić politykę drażnienia Niemców czy Włochów.** Byłoby to z jej strony **zwykłym samobójstwem.**

Z drugiej strony trzeba jednak przyznać, że jedność Małej Ententy wydaje się poważnie zachwiana. Jeżeli Stojadinowiczowi uda się następny krok, jakim ma być **zapowiadane już porozumienie się z Węgrami,** jego separacja od polityki Benesza będzie całkowita. Pamiętać bowiem trzeba, że Jugosławia do dziś nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych z Rosją Sowiecką i że na tym odcinku specjalnie się oddala **tak od polityki Paryża jak Pragi,** zbliżając się natomiast **do stanowiska Rumunii i pośrednio Polski.**

Nie należy sobie jednak wyobrazić, aby Jugosławia miała zerwać swe przymierze z Francją. Prawdopodobnie w Belgradzie mają zamiar naśladować politykę Polski, która również nie osłabiając przymierza z Francją potrafiła iść swoją drogą. Podobieństwo jest o tyle duże, że Jugosławia również graniczy czy jeśli chodzi o Niemcy będzie graniczyła z większymi od siebie organizmami państwowemi i że w takich warunkach jest jej obowiązkiem nie nie prowokować bezpotrzebnie silniejszych i wykorzystywać ich chęć do zgodnego współżycia. **Czas bowiem pracuje dla narodów młodych!**

St. Strąbski.

Z posiedzenia senatu.

Umowy zbiorowe chronić będą przemysł

od wstrząsów a robotników od wyzysku.

Uporządkowanie sprawy długów rolniczych.

Parcelacja pod nadzorem państwa przeszkodzi zbytniemu rozdrobnieniu warsztatów rolnych.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 18. 3.

Prace parlamentarne obecnej sesji zbliżają się do końca. Sejm i Senat uchwalają z pośpiechem ważniejsze projekty ustaw, które muszą wejść w życie w najbliższym czasie. Wczoraj senat załatwił szereg ustaw, mających duże znaczenie dla rolnictwa. Wśród nich również ostatecznie załatwiono projekt ustawy o umowach zbiorowych.

Referent **sen. Bobrowski** podkreślił, że zasadniczym postulatem pracy zbiorowej jest **umowa i jej lojalne dotrzymywanie.** Drugim postulatem jest **szacunek dla pracy.**

Za najpilniejsze zadanie mówca uważa wprowadzenie **Izb pracy i samorządu w instytucjach społecznych.** Głodowe zarobki robotników, próby obniżki płac i redukcje, wstrzymywanie wypłaty zarobków są przyczyną strajków. Nasilenie strajków stale wzrasta. Przeważnie miały one wynik pozytywny. Potężnym objawem solidarności robotniczej był strajk 100-tysięcy robotników łódzkich w obronie umowy zbiorowej przed niesumiennymi pracodawcami. **Umowy zbiorowe mogą przyczynić się w dużym stopniu do pomyślnego kształtowania stosunków między kapitałem a pracą.** Umowy zbiorowe osiągają swój cel, gdy zawierają je silne organizacje pracowników i pracodawców, dające gwarancję, że umowa będzie dotrzymana. Związki zawodowe są najodpowiedniejszym elementem do zawierania umów.

Po przemówieniu referenta projekt ustawy przyjęto bez dyskusji.

Projekt ustawy

o ograniczeniu obrotu gospodarstwami z parcelacji

referował **sen. Siemiątkowski.**

Sen. **Fudakowski** omawia dwa momenty tej ustawy. Jeden z nich ujęty jest w art. 1, który wyraża tendencję ustawodawcy do chronienia gospodarstw przed rozdrobnieniem. W myśl tego artykułu parcelacja dokonywana jest pod nadzorem władz. Drugi — objęty jest art. 5, który zmierza do tworzenia samowystarczalnych jednostek. Obie tendencje są słuszne — powiada sen. Fudakowski, ale nie zawsze łączenie w jednej ustawie dwóch tendencji słusznych prowadzi do osiągnięcia celu. Zgadza się z wnioskiem mniejszości, że art. 5 należy skreślić.

Wobec rozbieżności poglądów sen. Evert stawia wniosek formalny o odesłanie projektu ustawy z powrotem do komisji. (Głosy: brawo).

Sen. **Kleszczyński,** jako przewodniczący komisji rolnej jest przeciwny wnioskowi sen. Everta.

Senat odrzucił wniosek o odesłanie projektu do komisji i po przemówieniu **ministra rolnictwa p. Poniatowskiego** przyjął ustawę bez zmian.

Konwersja i uporządkowanie długów rolnych.

Następnie sen. **M. Malinowski** referował ustawę, przyjętą przez sejm o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Projekt ustawy uchwalono bez zmian, uchwalono również dwie rezolucje. Pierwsza dotyczy potrąceń pewnych pozycyj przy wymiarze podatku dochodowego posiadaczom gospodarstw wiejskich. Druga rezolucja wzywa rząd do wniesienia projektów ustaw w sprawie konwersji krótkoterminowych długów rolniczych na długoterminowe.

Sen. **Kleszczyński** referował nowelę do rozporządzenia Pana Prezydenta **o sprzedaży wyrobów tytoniowych.** Nowela ta przywraca dawny system sprzedaży i sieć hurtowni, a wyłącza ze zorganizowanej sprzedaży wieś, gdyż tam nie opłacały się koncesje dla poszczególnych sklepów. Oprócz tego **ustawa uprzywilejowuje inwalidów wojennych** tak, jak było przed wydaniem dekretu z r. 1933.

Powyższej noweli przeciwstawił się senator żydowski Trockenheim. Piorunował on, że daje się przywileje inwalidom wojennym, rzekomo ze szkodą dla skarbu państwa i opowiedział się, że będzie głosował przeciw.

Senat uchwalił nowelę bez zmian.

Ustalenie odpowiedzialności

za krwawe rozruchy w Paryżu

Paryż, 18. 3. (PAT). Rząd wydał energiczne zarządzenia celem wyświetlenia dokładnego przebiegu zajść w Clichy. Minister spr. wewn. Dormoy wdrożył dochodzenie, **celem ustalenia odpowiedzialności,** a w szczególności dokładnego określenia okoliczności, wśród których **doszło do użycia broni przez policję.**

Przed ogłoszeniem wyników dochodzenia nie da się dokładnie ustalić przebiegu starcia. Relacje poszczególnych dzienników różnią się bardzo znacznie.

Jedynie prasa komunistyczna twierdzi, że policja pierwsza użyła broni i to bez przewidzianego ustawą ostrzeżenia przez trębaczy. Socjalistyczny „Populaire" przypisuje zajścia prowokacji, podczas gdy prasa prawicowa wskazuje, że **wszystkie strzały padły z grupek manifestantów.** Zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż kontrmanifestacja przeciwko zebraniu „francuskiej partii społecznej" była zorganizowana przez paryski „komitet frontu" ludowego **przy poparciu rady miejskiej.**

Wśród rannych manifestantów znajdują się nie tylko komuniści, lecz także lewicowe elementy partii socjalistycznej. M. in. ranny został **sekretarz federacji socjalistycznej dep. Sekwany Dupont** oraz kilku innych członków organizacji socjalistycznych.

Zastępca mera odpowiada.

Paryż, 18. 3. (PAT). Wczoraj w południe koniecznym było wzmocnienie posterunków policji przed merostwem dzielnicy Clichy, aby powstrzymać **olbrzymie tłumy ciekawych,** które zebrały się na placu i sąsiadujących ulicach, gdzie rozegrały się krwawe zajścia. W hallu merostwa na ścianach **widoczne są ślady kul.**

Zastępca mera Barbedienne, wyjaśniając dziennikarzom okoliczności zajść, powiedział, iż około godz. 10,30 w nocy, wzrastający stale tłum **zaczął gromadzić się na stopniach merostwa.** W pewnej chwili powstało zamieszanie. Popychani przez dalsze szeregi manifestantów, znajdujący się na stopniach merostwa, zostali wepchnięci do hallu. Rozległy się okrzyki i jęki duszonych w tłoku. Zastępca mera widział jak gwardia ruchoma wkroczyła do hallu z bronią w ręku, odpychając tłum.

Po pierwszych strzałach danych w powietrze, policja i członkowie gwardii ruchomej **usiłowali odepchnąć tłum kolbami karabinów.** A po sygnałach, danych przez trębacza, rozległy się ponowne strzały. Powstało **niesłychane zamieszanie.** W tej właśnie chwili przybył minister spraw wewn. Max Dormoy. Wkrótce po tym został ranny dyrektor gabinetu premiera Blumel.

W sali merostwa 4-ej lekarze **bez przerwy okazywali pomoc rannym.**

Bilans rozruchów.

Paryż, 18. 3. (PAT). Bilans tragicznych wydarzeń w Clichy przedstawia się jak następuje: **5 zabitych, 87 ciężej rannych, przebywających w szpitalu i około 250 lekko rannych,** którzy po nałożeniu opatrunków powrócili do domów. Szczególnie duże ofiary poniosła policja. 157 policjantów zostało rannych, przy czym **80 policjantów tak poważnie, iż zmuszeni byli przerwać służbę.** Ponadto odniosło rany 84 żołnierzy gwardii lotnej i gwardii republikańskiej. Stan dwóch gwardzistów jest dość ciężki. Liczba rannych manifestantów nie przekracza 80. W sumie więc zajścia w Clichy spowodowały śmierć 5 osób, a poza tym przeszło 300 osób odniosło rany.

Po sesji sejmowej zmiana gabinetu.

Warszawa, 18. 3. (PAT). Już tylko tydzień obradować będzie sejm i senat. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż **nastąpi rekonstrukcja gabinetu,** jak dzieje się to rok rocznie. Będzie ona wobec powołania do życia nowego obozu politycznego bardzo ciekawa. W kołach politycznych właśnie bardzo się interesują, **czy i jak odbije się w składzie personalnym rządu wpływ szefa obozu i jego deklaracji ideowej.**

Wobec zbliżających się świąt należy przewidywać, że zmiany w rządzie nastąpią tuż po świętach.

Dzisiejsza prasa podaje, że przewidywane są **liczne zmiany w administracji i to zarówno w centrali, jak i w kraju.** Zmiany to obejmą przede wszystkim stanowiska czołowe, a w pierwszym rzędzie wojewodów. (r.)

Na marginesie.

Na naszej zachodniej granicy panuje podobno „pokój boży“. Pakt o nieagresji obowiązuje i jeszcze ładnych parę lat będzie obowiązywał. Niemcy wyrzekły się swego odwiecznego „Drang nach Osten“, zaprzestały naporu na ziemie polskie, które z ich rąk wyrwał powstaniec polski i traktat wersalski.

Zdawałoby się, że na temat stosunków polsko-niemieckich nic nie można powiedzieć. Rządy ułożyły się między sobą, ataki ustały, wzajemna życzliwość obowiązuje, a o jakiejś agresji w ogóle nie powinno być mowy.

Tak powinno być, a jak jest?

Kanclerz Hitler klaszcze łaskawie Kiepurze, gdy ten śpiewa w Berlinie. Premier Goering poluje co roku w puszczy białowieskiej i chwali bardzo naszą zwierzynę, zwłaszcza gdy jeszcze jakiś ryś uprzejmie mu podejdzie pod lufę dubeltówki. Ambasadorowie składają wizyty, a ministrowie wygłaszają mowy na bankietach.

Ale jednocześnie dzieci polskie w Niemczech nie mają szkół w ojczystym języku.

Ale jednocześnie na Śląsku Opolskim odbywają się ciągle „chrzty pruskie“ tradycyjnych, polskich nazw miejscowości.

Ale jednocześnie w Prusach Wschodnich systematycznie się wynaradawia Mazurów i Warmiaków, czego dramatyczne dowody daje w swojej książce „Na tropach Smętka“ Melchior Wańkowicz.

Ale jednocześnie trwa nieustanna kampania propagandowa, skierowana swym ostrzem ku granicom Polski. Myśl o odwecie krzewi Trzecia Rzesza w podręcznikach szkolnych, w mapach i atlasach, które nawet prowokacyjnie przysyła się do Polski. Ostatnio warszawskie władze administracyjne zajęły transport niemieckich książek geograficznych, zawierających 50 map, w których poddano gruntownej „rewizji“ granicę Polski. W wydawnictwie „Knaurs Weltatlas“ — Pomorze, Poznańskie i „korytarz“ są oddzielone od Polski, przy czym polskie nazwy miejscowości zostały całkowicie pominięte. Górny Śląsk „przyłączony“ jest bez żenady do Niemiec. Drugie zajęte wydawnictwo p. t. „Hanze Weltatlas“, wydany przez niemiecką formę Neufeld Henius-Verlag, określa sferę wpływów ducha niemieckiego. W Polsce wpływy te sięgają, aż pod Brześć. Na Pomorzu nie ma Polaków, — są tylko Kaszubi, tak samo Wileńszczyznę, zamieszkują tylko Litwini. Z innych szczegółów wymienić należy, że Alzacja i Lotaryngia figurują, jako „oderwane“ od Francuzów. Jako charakterystyczny szczegół dodać trzeba, że atlasy te sprowadziła z Niemiec żydowska księgarnia „Naukowa“ w Warszawie!

Tak wygląda dzisiaj w rzeczywistości polsko-niemiecki pakt o nieagresji. Tak Niemcy realizują „pokój boży“.

A czym my mamy na to odpowiedzieć?

Tym czasem tylko: czujnością!

B. wojskowi oddali koncesję w ręce żydowskie.

W miesięczniku „Placówka“, poświęconym sprawom Dowborczyków, czytamy:

Istnieje w Warszawie przy ul. Al. Jerozolimskie 8 Związek uczestników b. I. korpusu wschodniego, który od kilku lat **uzyskaną koncesję wódczaną wydzierżawił żydom Kapłanowi z Falenicy i Berensteinom.** Żydzi ci eksploatują koncesję w sklepie pod firmą „Szary róg“ przy ul. Czerniakowskiej 215. Nad drzwiami wyszynku figuruje szyldzik o kencesji Zw. Wschodniego. Tak to związek, występujący pod szyldem b żołnierzy i korpusu polskiego (a nie wschodniego) **dobre imię żołnierskie poniewiera w konszachtach z żydami.** Należy jednak wyjaśnić przy tym, że związek ten nie ma nic wspólnego z żołnierzami I korpusu polskiego, popularnie zwanymi od ich dowódcy Dowborczykami.

W czasie, gdy cały naród polski zrozumiał już konieczność walki z żydami, gdy premier z trybuny sejmowej uznał walkę gospodarczą z żydami, gdy z ręki żyda pada żołnierz polski 7 p. ułanów w Mińsku Maz. wachmistrz Bujak, związek o szyldzie żołnierskim oddaje do eksplotacji swą koncesję żydom, by **w dzielnicy robotniczej pod osłoną ich imienia mogli żydzi ubijać swe interesy. To jest oburzające.**

List z Szwajcarii.

Gdy w Solurze grał Paderewski

(Kandahar w Mürren. — Tłok w górach. — Pożegnanie zimy. — Ataki lotnicze niecierpliwie oczekiwane. — Paderewski w muzeum w Solurze).

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“).

Zurych, w marcu.

W czasie, gdy Alpy szwajcarskie trwają jeszcze w pełni najpiękniejszego sezonu zimowego, kantony południowe i miasta szwajcarskie znajdują się pod znakiem wiosny. Uwaga świata sportowego zwrócona jest obecnie na zawody narciarskie, rozegrane ostatnio w Mürren (Arlberg-Kandahar-Rennen). Tym razem trasa poprowadzona była nieco odmiennie, na starcie zaś zjawili się w komplecie tylko Szwajcarzy, poza tym w nieco szczuplejszej liczbie Francuzi, Anglicy, Austriacy, Niemcy, Amerykanie (zupełny brak Włochów). Z racji „tępego“ śniegu i niepewnej pogody emocje jazdy i osiągane czasy były słabsze. Na czoło pań wybiła się Szwajcarka Erna Steuri, Niemka Kranz z powodu upadku zajęła drugie miejsce. Z panów zwycięstwo w pięknym stylu odniósł Austriak Walch, na drugim miejscu Francuz Allais (zwycięzca F. I. S.), trzecie i czwarte zajęli Szwajcarzy Romiger i Dawid Zogg.

* * *

W Wallis, Zermatt i Verbier rozpoczynają się obecnie tygodnie wypraw narciarskich w najpiękniejszy świat lodowców i najwyższych szczytów. Ogromne opady śnieżne w drugiej połowie lutego stworzyły znakomite warunki w górach, ale... niebezpieczeństwo lawin. Frekwencja turystów w soboty i niedziele jest we wszystkich ośrodkach narciarskich tak olbrzymia, że gdy ubiegłej niedzieli pojechaliśmy do Iltios w Toggenburg, przy kolejce górskiej stało po kilkuset narciarzy, czekając na swą kolejkę, a w nasłonecznionym hotelu Iltios zabrakło piwa, lemoniady, a nawet... krzeseł. Narciarze siedzieli gromadnie na schodach wewnątrz hotelu, chroniąc się przed zadymką śnieżną, tarasując zarazem wszelkie przejścia, gdyż do nabitych sal restauracyjnych ani jeden człowiek więcej zmieścić się już nie mógł.

* * *

Na pożegnanie zimy w Zurychu urządził związek dziennikarzy sportowych na sztucznej ślizgawce na Doldersee oryginalny wieczór sportowy. Złożyły się nań popisy łyżwiarskie i nowoczesne z udziałem starszych i dzieci, łyżwiarzy wiedeńskich, mistrzowskiej pary szwajcarskiej rodzeństwa Dubois z Berna. W wesołym meczu hokejowym toczyły się w trzech seriach zawzięte *zapasy dziennikarzy sportowych miasta Zurychu przeciw zespołowi całego kraju,* z udziałem nawet jednej pani. Pokazano nam następnie oryginalny tenis na łyżwach, popisy baletowe, efektowne i ciekawie naświetlone, wyścigi automobilowe, w których popisywał się Hans von Stuck i mistrz Szwajcarii Hans Ruesch. Jechali oni na miniaturowych autach dziecinnych marki Visa-Gloria, a gdy pedałując zawzięcie wokół lodowiska dotarli jednocześnie do mety, otrzymali w nagrodę po pomaarczy. Nie zabrakło nawet opisu żyraf i osłów w Zoo (ludzie w zwierzęcych skórach), walki z potworem z Long Ness itp. Wszystko to ilustrowane dowcipnie rozmówkami znanego konferenciera, bawiło publiczność doskonale i mimo dokuczliwego zimna trzymało ją wytrwale przez trzy pełne godziny na stadionie. Ponad 6.000 osób przyglądało się tej „sałatce“ na lodzie.

* * *

Od tygodni zaprząta umysły wszystkich mieszkańców Szwajcarii przygotowujący się *pokaz obrony powietrznej.* W kwietniu ma się odbyć kilka ataków lotniczych na terenie całego kraju (po raz pierwszy w neutralnej Szwajcarii). W związku z tym już teraz czyni się przygotowania do zaciemnienia mieszkań i ulic. Z gruntu rzeczy pokaz ten wzbudzić musi uśmiech ironiczny, gdyż w razie wojny maleńka Szwajcaria nie broniłaby się nawet trzy dni, jednak wobec hasła powszechnych zbrojeń musi i ona postępować jak inni. Właściciele domów irytują się na kłopoty i wydatki, dzieci i młodzież cieszą się na ataki lotnicze i na zapowiedziane „bomby“.

* * *

Dalszą atrakcją — to wystawa krajowa, która odbędzie się w roku 1939. Będzie to impreza, zakrojona na wielką skalę, choćby dlatego, że teren jej obejmuje oba brzegi jeziora Zuryskiego, nad którym powstaną specjalne budowle. Bardzo ciekawie pomyślany jest plan i rozplanowanie tej imprezy. Na wystawie pokazane ma być wszystko w ruchu i pracy. Kto zna malownicze brzegi i okolice Zurychu, ten może sobie wyobrazić, że już samo otoczenie stworzy niecodzienne ramy niezwykłemu pokazowi ciekawej wytwórczości szwajcarskiej.

* * *

Sezon koncertowy w pełni. Mamy tu najlepsze siły tak solowe jak zespołowe, Busch-Quartett, Bruno Walter, skrzypek Szigeti. Czarował nas ostatnio swoją mistrzowską grą wiolonczelista Feuermann. *Ucztą artystyczną będzie zapowiedziany na 17 bm. koncert Paderewskiego, który jest tu osobistością niezwykle czczoną i popularną, dziś może tym więcej, że wystąpił w filmie.* Czcigodny staruszek grał świeżo w Solurze na dochód polskiego muzeum Kościuszkowskiego, na którą to uroczystość przybył prezydent Szwajcarii Motta, poselstwo polskie z Berna i wiele osobistości ze świata muzyki i sztuki. Składki na muzeum polskie sypią się dalej obficie. Wystawa polska w Rapperswilu miała w jesieni niezwykłe powodzenie i mimo, że wybór obrazów był dość marny, rozkupiono prawie wszystkie. Dlaczego nikt nie pokaże tutaj naszych Kossaków i innych genialnych malarzy?

Maria Sandoz.

A kiedy odchodzisz — bywaj zdrów!

Akademia „z żalem“ pożegnała Rzymowskiego.

Koncentracja w dziedzinie ubezpieczeń.

Z miarodajnego źródła dowiadujemy się o toczących się pertraktacjach w sprawie fuzji Towarzystwa Ubezpieczeń „Port“ S. A. z Towarzystwem Ubezpieczeń „Polonia“, należącym do grupy włoskiego Towarzystwa „Assicurazioni Generali w Trieście“.

Nowej instytucji, która prowadziłaby jedynie działy ubezpieczeń rzeczowych, zamierza się powierzyć portfel ubezpieczeń rzeczowych Towarzystwa „Assicurazioni Generali“ w Polsce. Towarzystwo „Generali“ uprawiałoby w Polsce w dalszym ciągu dział ubezpieczeń na życie, na rozszerzonych znacznie podstawach organizacyjnych.

W ten sposób zostałby spełniony postulat koncentracji w zakresie ubezpieczeń, przy jednoczesnym zastosowaniu racjonalnej specjalizacji.

Jak nam wiadomo, powyższe projekty zostały przedstawione przed kilku dniami Państwowemu Urzędowi Kontroli Ubezpieczeń.

W związku z powyższymi zamierzeniami zasługuje również na uwagę, że Towarzystwo „Assicurazioni Generali“ nabyło część pakietu akcji Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń, znajdującego się w posiadaniu zagranicznych akcjonariuszów.

ZZZ na Sląsku wypowiedział Moraczewskiemu posłuszeństwo.

Z Katowic piszą: Śląskie oddziały ZZZ energicznie zaprotestowały przeciwko stanowisku przywódców na kongresie ZZZ. Walne zebrania oddziałów w hutach „Pokój“, „Baildon“ i „Piłsudski“ opowiedziały się zdecydowanie po stronie OZN'u i **odmówiły zaufania dotychczasowym władzom ZZZ.**

W numerze niedzielnym rozpoczynamy druk nowej powieści p. t.

Strzał na schodach

M. Matkowskiego

Z kraju.

Trzy dzienniki niemieckie likwidują się. Z końcem bieżącego miesiąca przestaną wychodzić następujące dzienniki niemieckie: „Pommereller Tageblatt" w Tczewie, wąbrzeskie „Allgemeine Nachrichten" i „Oberschlesischer Kurier" w Chorzowie. Zasiłki dla małych gazet wyczerpały się, natomiast zwiększają nakład pozostałe większe dzienniki w Bydgoszczy i Katowicach.

Stolica rozpoczęła już roboty publiczne. Mimo, iż bieżący budżet inwestycyjny stolicy jak dotąd obejmuje zaledwie 40% wydatków zeszłorocznych, Warszawa postanowiła wykorzystać sprzyjającą pogodę i rozpoczęto roboty przed nadejściem wiosny kalendarzowej. Tak z kredytów nowego sezonu jak i z oszczędności budżetu zeszłorocznego, wydział techniczny zarządu miejskiego uruchomił już niektóre roboty sezonowe. W dziale melioracyjnym podjęto roboty ziemne i betonowe przy rekonstrukcji historycznego kanału piaseczyńskiego na Czerniakowie, odwadniające na Saskiej Kępie, na Grochowie, na Targówku. Na Powązkach rozpoczęły się już roboty przy regulacji górnej Rudawki. W dziale robót brukarskich przystąpiono do wykończenia dojazdów pod wiadukt marymoncki, sypania nasypu, plantowania ul. Odyńca pod jezdnię, wzmacniania skarp na wybrzeżu gdańskim i poszerzania wału międzyszyńskiego. W związku też z tymi robotami zwiększyła się ogólna liczba robotników, zatrudnionych przez zarząd miejski. Wzrosła ona w porównaniu z tygodniem poprzednim o 330 i osiągnęła 2.717 osób.

Strajk młynarzy w Jarosławiu. W dniu 15 bm. wybuchł na tle cennikowym strajk młynarzy w Jarosławiu, którzy domagają się podwyżki ich wynagrodzeń ze względu na ogólną drożyznę. O oznaczonej godzinie stanęły wszystkie młyny w Jarosławiu. Zw. klasowy o strajku zawiadomił inspektora pracy w Przemyślu.

Ofiara powodzi. Pochodzący z wsi Krzywicze rolnik Sawicki, w chwili, gdy wraz z żoną i dzieckiem przejeżdżał furmanką w bród rzekę Hrywdę, został porwany przez silny prąd. Sawicki zdołał się z dzieckiem wyratować, żona zaś jego została wraz z wozem uniesiona przez prąd. Po przebyciu 3 kilometrów natrafiła na wir i zatonęła.

Długowieczność. Zmarła w Przemyślu najstarsza mieszkanka miasta, 103-letnia Kondratowa, która do ostatniej chwili zachowała pełnię władz umysłowych i prowadziła gospodarstwo domowe.

Poseł sanacyjny kupował dolary na czarnej giełdzie? W Tarnowie rozpoczęła się rozprawa przeciwko b. posłowi na Sejm Ignacemu Starzykowi b. kontrolerowi urzędu pocztowego na dworcu w Tarnowie, oskarżonemu o systematyczne wykradanie dolarów z listów amerykańskich. Starzyk wypiera się winy, twierdząc, że znalezione u niego przy rewizji dolary kupił na czarnej giełdzie.

Mąż przeciw — żona za płk. Kocem.

Dzienniki warszawskie podają jako „curiosum", że pani Moraczewska wraz z paniami Berbecką i Badzianowską zgłosiła akces Stowarzyszenia Samopomocy Społecznej Kobiet do partii p. Koca.

Jest to tym bardziej znamienne, że Jędrzej Moraczewski, wódz ZZZ najbezwzględniej na zjeździe ZZZ przeciwko obozowi wystąpił. Pani Moraczewska po opuszczeniu Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet działa obecnie na terenie swojego stowarzyszenia. Stowarzyszenie to posiada już **oddział w Bydgoszczy.**

Kto jest odpowiedzialny

za rozkładową działalność Z. N. P.?

Sprawa bezkarnej działalności kliki z zarządu Z. N. P., która prowadzi nauczycielstwo polskie po równi pochyłej „fołksfrontu", nie przestaje alarmować opinii publicznej. Ostatnio „Merkuriusz Polski" nawiązuje do deklaracji płk. Koca, która podkreśla narodowy charakter kultury polskiej i stawia **niedwuznaczny zarzut ministerstwu oświaty, że wbrew interesom narodowym osłania Z. N. P.**

„Od szeregu miesięcy — pisze „Merkuriusz Polski" — całe patriotyczne społeczeństwo polskie alarmowane jest sprawą stosunków w Związku Nauczycielstwa Polskiego. Nie wchodząc w szczegóły, wystarczy stwierdzić, że największa w kraju organizacja nauczycielska, zrzeszająca przeszło 50 tysięcy ludzi, przeważnie dobrych patriotów, **stała się wprost prywatnym folwarkiem garstki,** przeciw której podnoszon są zarzuty: trwonienia funduszów publicznych, popełniania przestępstw na tle seksualnym. Dwie najwyższe instancje sądowe potępiły prowodyrów ZNP za **uprawianie propagandy bolszewickiej.**

A w ministerstwie oświaty, władzy nadzorczej Z. N. P. — cisza i błogi spokój. **Ministerstwo oświaty nie słyszy fali oburzenia w całym społeczeństwie,** nie przejmuj się setkami protestów, podpisanych przez dziesiątki tysięcy ojców i matek, zasypujących ministerstwo listami z całego kraju! Ministerstwo ma nawet watę w uszach na wyroki sądowe, ferowane przecież w Imieniu Rzeczypospolitej! Rzeczpospolita ustami sądów wskazuje na prowodyrów ZNP, jako agentów wroga — a **ministerstwo oświaty... popiera ZNP.**

Z całym poczuciem odpowiedzialności musimy tu sformułować zarzut, że **prowodyrzy ZNP cieszą się poparciem ministerstwa!**

Pamiętamy przecież niedwuznaczną rolę przedstawiciela ministerstwa oświaty na procesie „Płomyka". Świadek ten we wszystkich groźniejszych dla ZNP miejscach zasłaniał się wciąż „tajemnicą urzędową", a gdy wreszcie sąd zdołał zeń wycisnąć kilka skąpych zeznań, wyszło na jaw, że **ministerstwo oświaty ustosunkowało się do bolszewickiego numeru „Płomyka" w sposób całkowicie przychylny.** Nie wyciągnięto z tego faktu żadnych konsekwencyj, nie udzielono nawet najmniejszej nagany!

Lecz ministerstwo oświaty nietylko tuszowało sprawę „Płomyka". Klika skomunizowanych prowodyrów ZNP rządzi się w ministerstwie w sposób, który można nazwać tylko dyktatorskim. Zwłaszcza **na dobór sił nauczycielskich, na translokacje, w ogóle na sprawy personalne nauczycieli prowodyrzy ZNP mają wpływ decydujący.** Wpływem tym szantażują poprostu swych członków i znane są wypadki, że członkom ZNP, protestującym przeciwko bolszewizowaniu organizacji, prowodyrzy ZNP wręcz grozili usunięciem z posad!

Innym faktem, notorycznie znanym w terenie, jest protektorat inspektorów i wizytatorów szkolnych nad robotą prowodyrów ZNP. **Niemal sto procent inspektorów to żarliwi opiekunowie czerwonej kliki, rządzącej w ZNP.**

Jak długo ma trwać ten stan rzeczy? Jakichż jeszcze znaków na ziemi czeka ministerstwo oświaty, aby wyciągnąć konsekwencje w stosunku do ZNP — awangardy tej samej siły, o której mówił pułkownik Koc, że odrzuciliśmy ją na polach bitew? Czy głos instancji potępiającej prowodyrów ZNP, w imieniu Rzeczypospolitej, to mało? **Czy ministerstwo czeka na chwilę, kiedy panowie Machowscy, Frysze i Mandelbaumy na czele zbrojnych zastępów ruszą ku zamkowi, aby zawiesić na nim czerwoną chorągiew z młotem i sierpem?"**

W wyniku tych i innych jeszcze zarzutów „Merkuriusz Polski" **odmawia ministerstwu oświaty wszelkiego zaufania!**

Eksport węgla polskiego został zatrzymany

W dniu 17 bm. o północy praca w basenie węglowym w Gdyni została całkowicie wstrzymana. Władze centralne wydały **zakaz wywozu węgla z Gdyni.** Fakt ten spowodował zrozumiałe poruszenie w porcie i w mieście, gdyż z wstrzymaniem eksportu węgla ustaje praca w basenie węglowym, **firmy maklerskie wstrzymują telefonicznie zamówione statki,** węglowe firmy przeładunkowe nie są w stanie wykonać swych zobowiązań, a **setki robotników zostaje bez pracy.**

Zakaz eksportu węgla spowodowany został groźną sytuacją strajkową na Śląsku, gdzie po uwzględnieniu żądań robotników przez komisję arbitrażową wybuchł już **strajk w kopalni Gischego,** oraz istnieje obawa rozszerzenia się strajku i na inne kopalnie śląskie i Zagłębia.

Czynione są obecnie wszelkie możliwe kroki, aby do ogólnego strajku nie dopuścić. Położenie Gdyni może stać się katastrofalnym, o ile środki przeciwstrajkowe nie odniosą pożądanego skutku. Na razie brak jest bliższych informacyj, czy zakaz eksportu jest tylko chwilowym środkiem zapobiegawczym dla zapewnienia ewtl. pokrycia wewnętrznego zapotrzebowania, czy też zostanie przedłużony.

*

W chwili, gdy wiadomości alarmujące z Gdyni oddajemy do druku, mamy już urzędową wiadomość o **zażegnaniu strajku;** górnikom dano podwyżkę wzgl. przywrócono dawno stawki zarobkowe.

Niemcy zaczynają spłacać zaległości za tranzyt.

Warszawa, 18. 3. (tel. wł.). Jak się dowiadujemy, z wynoszącej blisko 97 miln. zł kwoty należności polskich kolei państwowych, zamrożonych w Niemczech, a przypadających za tranzyt wschodnio-pruski, do chwili obecnej zostało odmrożonych około 34,5 miln.

Sprawa odmrożenia tych należności stanowiła przedmiot układu, zawartego w dn. 31 sierpnia ub. roku Należy przypomnieć, że układ ten przewiduje całkowite odmrożenie niemieckich należności tranzytowych w ciągu 19 miesięcy, to znaczy do dnia 1 kwietnia 1938. (r).

Ze świata.

— **Żyć mu, nie umierać!** Książę Windsoru zakupił posiadłość w miejscowości Stroble nad jeziorem Wolfgang koło Salcburga.

— **Angielski samolot „Jupiter" zaginął** w czasie lotu z Brukseli do Kolonii. Szczątki odnaleziono w pobliżu Memingen w Wirtembergii. Samolot rozbił się o ziemię i spłonął. Dwóch członków załogi oraz lecący z nimi dyrektor działu europejskiego tow. „Imperial Airways" ponieśli śmierć.

— **116-letnia Hiszpanka.** W Montevideo zmarła niejaka Isabel Gil, Hiszpanka, w wieku lat 116. Śmierć nastąpiła wskutek ogólnego wyczerpania sił żywotnych organizmu, gdyż zmarła nie cierpiała na żadną poważną chorobę.

— **Przewodniczący francuskiej ligi obrony praw człowieka opuszcza demonstracyjnie Londyn.** Profesor Wiktor Basch, przewodniczący francuskiej ligi obrony praw człowieka oraz belgijski socjalista Izabelle Blum, przybywszy do Anglii na posiedzenie międzynarodowego komitetu pomocy Hiszpanii (tej czerwonej oczywiście), zostali poddani specjalnym ograniczeniom w swobodzie poruszania się. Angielscy socjaliści zainterpelowali w tej sprawie ministerstwo spraw wewnętrznych, lecz zanim ministerstwo udzieliło odpowiedzi, prof. Basch opuścił Londyn. Widać dobrze się orientują niższe władze angielskiej administracji.

— **Niemcy coraz mocniej osadzają się na półwyspie Ibyryjskim.** Między rządem niemieckim a portugalskim została podpisana umowa, dotycząca połączenia samolotowego między Niemcami a Portugalią, w której Niemcy uzyskali duże uprawnienia w obsłudze i eksploatacji linii lotniczych oraz używalności lotnisk portugalskich.

— **Samobójstwa w armii niemieckiej.** W opinii publicznej szeroko jest omawiany fakt popełnienia w ostatnich czasach w koszarach pułku piechoty w Loeben samobójstwa przez 4 młodych rekrutów oraz w Bautzen przez 2 rekrutów. Obie miejscowości leżą w Saksonii.

— **Pierwsza ofiara „mody koronacyjnej".** Przed sądem w Aldershod w Anglii stanął miejscowy fryzjer, oskarżony przez klientkę, która żąda odszkodowania za zniszczenie włosów Miss Izabella Thompson zjawiła się u owego fryzjera, żądając przefarbowania włosów na „barwę koronacyjną". Chciała bowiem być pierwszą Angielką, która tej barwy użyje do włosów. Nawet fryzjer przestrzegał, że użycie tej barwy nie da się już nigdy usunąć Przestrogi nie pomogły i miss Thompson wyszła od fryzjera z zielonymi włosami. Sąd oddalił skargę, wychodząc z założenia, że fryzjer wypełnił tylko zlecenie swojej klientki.

Udział Ojca św. w uroczystościach wielkanocnych.

Miasto Watykańskie (KAP). Została ogłoszona oficjalna wiadomość, że Ojciec św. w niedzielę wielkanocną weźmie osobisty udział w pontyfikalnej mszy św., którą w bazylice watykańskiej odprawi kardynał Granito. W ten sposób Pius XI pragnie podziękować Bogu za łaskę szczęśliwego przywrócenia do zdrowia. Po mszy św., jak już wcześniej zapowiedziano, Ojciec św. udzieli z balkonu zewnętrznego bazyliki błogosławieństwa wiernym zgromadzonym na placu św. Piotra. Ta część uroczystości transmitowaną będzie przez stację radiową watykańską na fali 19,84 o godz. 11—12,30 czasu miejscowego.

D. L. Ames.

PRZEKŁAD EUGENIUSZA BAŁUCKIEGO.

84)

(Dokończenie).

Gdy wózek odjechał stąd do Tangeru, jeden z pasażerów wyskoczył po drodze i wrócił na to miejsce, drugi pojechał dalej. Ten pierwszy miał sprzątnąć Palmera — nożem, aby nie robić hałasu. Teraz ten nóż sterczy w jego plecach. Potem ujrzałem Mussę Ben Razi, jak się skradał, by ciebie napaść znienacka. Palmer chciał strzelać, ale, chwała Bogu zdążyłem przeszkodzić.

— Dlaczego „chwała Bogu"? — zapytał Sixsmith pocierając tył głowy.

— Dlatego, że ten by nam umknął — odparł kapitan York, wskazując na trupa w masce. — I tyle byśmy go widzieli.

John pochylił się nad Yakunem.

— Trzeba sprzątnąć zwłoki i to tak, by nikt nawet nie usłyszał już nigdy o Yakunie — rzekł Sixsmith i dodał po chwili: — O znakomitym uczonym profesorze Krantzu...

— O Krantzu? — powtórzył York i pokręcił głową. — Mylisz się, mój kochany. Krantz, który nawiasem mówiąc, nie był nigdy profesorem ani archeologiem, leży za tym murem z poderżniętym gardłem. Też należał do bandy. Przyjechał tu dwukółką i po wyładowaniu skrzyni udał się do Tangeru, ale miał wrócić z drogi. Musiałem go zlikwidować i przeto o mały włos się nie spóźniłem.

— W takim razie kto to jest?... — zapytał ze zdumieniem.

Pochylił się i zerwał maskę z twarzy trupa.

Patrzał długo na straszliwie wykrzywioną twarz martwego.

Był to Percy Freeman.

3.

Kilka dni rozmawiali o swoich przygodach. Opowiadali je ze wszystkimi szczegółami Magdalenie, jej ojcu, pani Etelbercie Thornset i wielu innym. Rozprawiali o nich przy jedzeniu, przy herbacie i szczególnie przy piwie. Były one głównym tematem rozmów na powrotnej drodze do Londynu.

Lecz pewnego wieczora urwały się nieskończone opowiadania o wydarzeniach w Tangerze, ważniejsze sprawy zajęły ich miejsce — jeden z przyjaciół miał się pożegnać ze swoją wolnością.

Ostatni, decydujący moment tej uroczystości został wyznaczony na następny dzień rano i wobec tego w ten wieczór czterech mężczyzn zebrało się w kawalerskim mieszkaniu Johna Sixsmitha, aby przy pokaźnych bateriach różnych trunków spędzić z nim ostatnie godziny wolności.

Czy chcieli go pocieszać, czy dzielili z nim radość... nie wiadomo, ale pili tęgo.

Tylko jeden drobny wypadek naruszył wesoły nastrój tego znamiennego wieczora. Około północy wszedł do pokoju stary służący Sixsmitha — Filip. Wydawał się bardzo zakłopotany.

— Proszę jaśnie pana, jakaś pani przyszła — oświadczył półgłosem. — Jeśli wolno mi się tak wyrazić, bardzo energiczna młoda pani. Mówi, że koniecznie musi tu wejść.

— Przykro... — uśmiechnął się York. — Grzechy młodości ciągle się włóczą za człowiekiem. Kto to jest?

W tej samej chwili dwie piąstki zabębniły w drzwi.

— Sixy! — zawołał głos kobiecy. — Bądźże wreszcie rozsądny i przestań się zachowywać jak wstrętny despota! Nie bądź barbarzyńcą! Wszystkie narody cywilizowane uznają równouprawnienie kobiet i mężczyzn... przynajmniej przed ślubem.

— Właśnie dlatego, moja kochana, chcę użyć w pełni swoich praw do rana — odparł John.

Filip się wahał.

— Proszę jaśnie pana — zapytał szeptem — jaką odpowiedź mam zanieść tej pani?

— Odprowadź tę panią do drzwi, Filipie — oświadczył Sixsmith. — Bądź łagodny, lecz stanowczy...

Koniec.

Dla Naszych Pań

Plon moralny kobiety współczesnej.

Większy rozgłos uzyskał dramat sceniczny wielkopolskiego poety **Wojciecha Bąka** pt. **„Protest“**, który z wielkim powodzeniem został ostatnio wystawiony w Teatrze Polskim w Poznaniu. Utwór jego posiada szczególne cechy aktualności. W konflikcie małżeńskim Jerzego i Barbary **autor postawił dzisiejszą kobietę po stronie prawej, zaszczytnej.** Kazał jej walczyć o moralne i etyczne zasady, płynące z zasad chrześcijańskich. Mąż jej Jerzy jest człowiekiem, który wyznaje życie tzw. ułatwione. Sprzykrzyła mu się żona, chce ją porzucić. Sensem życia dla niego jest używanie rozkoszy, nie krępowanie się w niczym i nie liczenie się z niczym. Rodzinę i sprawy rodziny uważa on za rzeczy tylko osobiste. Dla niego etyka i moralność są to „wydęte idee i idejki“, dobre dla szarego tłumu, ale nie dla „rozsądnych i wiedzących czego chcą od życia ludzi“. Barbara protestuje przeciwko temu. Protestuje **przeciw „życiu ułatwionemu“ swego męża.** Protestuje przeciw jego materializmowi i jego światopoglądowi, który lekceważy sprawy moralne i duchowe. Protest swój przypieczętowała wreszcie własną krwią.

Nie będzie ani jednej fałszywej nuty, ani przesady, ani też pozy z naszej strony, gdy powiemy, że **odrodzenie moralne i duchowe Polski przyjdzie i spełni się za pośrednictwem kobiety.**

Poza górną sferą tzw. kobiecych sfer inteligencji — skwaśniałej i nie do użytku „śmietanki“ — **masy kobiece są zdrowe duchowo i moralnie.** Nie przywiązując zbyt wielkich nadziei do powstającego w Polsce nowego obozu politycznego tzw. Obozu Zjednoczenia Narodowego, organizowanego przez płk. Koca, z wielką przyjemnością solidaryzować się możemy z wystąpieniem działaczki wiejskiej p. Sabiny Stasiakowej z pow. włocławskiego, która wobec zebranych i szefa O. Z. N. mówiła śmiało i otwarcie co myśli i czuje, na co np. nie mogli się zdobyć mężczyźni. Powiedziała ona, nawiązując do deklaracji ideowej płk. Koca, że **nie dość jest zapewnić Kościołowi katolickiemu należytą opiekę. Kobiety chcą, by zasady wiary św. były wcielone w życie w Państwie, w domu i w szkole.** Czy na pytanie swoje p. Stasiakowa znajdzie pozytywną odpowiedź — najbliższa przyszłość pokaże.

Łatwo bowiem jest zestawiać piękne programy, ale ważnym jest to, jak się będzie postępować. Tylko zjazd wiejski np. rozpoczęto mszą św. i na sali obrad zawieszono obraz Matki Bożej; dla działaczy miejskich nie pomyślano nawet, aby pracę zaczęli od pochwalenia Pana Boga, nie zawieszono obrazów. **A więc wiara jest tylko dla prostaczków?**

W ten sam sposób, co i p. Stasiakowa, wypowiada się znany w stolicy i w kraju kaznodzieja ks. Kosibowicz z T. J. Pisze on, że logicznym wnioskiem deklaracji płk. Koca powinno być oparcie całego życia państwowego na katolickich zasadach.

Tymczasem coraz częściej wysokie i odpowiedzialne stanowiska zajmowali dotąd ludzie apostaci, rozwodnicy i jawni liberałowie, a więc ludzie przekonań nie katolickich i nie katolickiego życia.

I dalszy ciąg przemówienia p. Stasiakowej był interesujący. Oklaskiwano ją, gdy mówiła: „Kobieta na wsi pracuje od świtu do późnej nocy. Ta jednostajna, cicha, bez najmniejszego rozgłosu praca, służy na pożytek Ojczyźnie.

Nieraz jej szlachetne porywy są źle zrozumiane, niedoceniane i niewykorzystane. **Kobieta wiejska rwie się do oświaty i pracy kulturalno-społecznej.**

Strzegąc czystości i dobrych obyczajów, strzegąc całości rodziny, pragniemy w ten sposób podnieść kulturę życia codziennego. Zabiegając około naszego gospodarstwa, podnosząc jego ogólną wartość, pragniemy tym samym zwiększać zamożność całego kraju“.

Tak przemawiała działaczka wiejska. Taki jest **pion moralny współczesnej kobiety w Polsce.**

Z. Zaw.

Jak się ubrać do pracy domowej.

(h) Minęły bezpowrotnie złe czasy, kiedy to panie domu w dni przedświąteczne, zajęte generalnym sprzątaniem i pracami gospodarskimi, **donaszały zniszczoną garderobę letnią lub zimową.**

Kobieta dzisiejsza uważa za główny nakaz być ubraną zawsze czysto i odpowiednio do pory dnia. Rano zastajemy ją przy codziennej pracy **w specjalnej sukience lub wygodnym fartuszku domowym.** Suknie domowe ulegają tak samo wpływom mody i linia garderoby domowej odpowiadać musi obowiązującym kanonom bieżącego sezonu. Poza tym sukienka domowa musi być skrojoną dobrze, aby nie była zbyt wąska, praktyczna i nade wszystko ładna. Już w żadnym wypadku **nie można garderoby domowej szyć z grubych i źle piorących się gatunków materiałów wełnianych.**

Zazwyczaj na sukienki domowe o krótkim rękawie ubiera się **fartuch.** Określonego gatunku materii na fartuchy i suknie domowe nie ma. Bierze się wszystko, co się dobrze pierze, jest lekkie i praktyczne. Kretony, sztuczne jedwabie i perkaliki — to najczęściej używane gatunki na tego rodzaju garderobę. — Do wykonywania wszelkich prac najwygodniejszy jest krótki rękaw, którego długość nie przekracza poza łokieć.

1) od lewej: **suknia-fartuch** o fasonie koszulkowym z kretonu. Bardzo łatwo można ten fartuch przerobić na sukienkę;

2) drugi model o podobnym kroju **z gładkiej lekkiej wełny.** U szyi i rękawów obszyty kolorowym sutaszem;

3) praktyczny **fartuch z grubszej satyny** w pasy.

Gdy kuchnia jest ciasna...

(h) Gdy kuchnia jest mała, musimy dokonywać istnych cudów zręczności, by wszystko mogło się w niej pomieścić i aby można się w niej poruszać i pracować. Często się zdarza, że na kuchnię przerabia się jakiś mały strych czy komórkę, przez co nawet normalnej szafy lub kredensu kuchennego wstawić nie można.

Trzeba więc po prostu **przymocować do ściany regał,** w którym wszelkie akcesoria kuchenne się ulokuje. Taki regał, zrobiony z mocnego drzewa, dobrze przyczepiony do ściany zastąpi z powodzeniem brakujące meble kuchenne. Należy jeszcze dodać zasłonę z ładnego kretonu lub kazać dorobić szklane drzwiczki do przesuwania.

Przekąski tanie i smaczne.

Trzeba rozpowszechnić „sandwicze“.

W okresie świątecznym panie domu muszą być w ciągłym pogotowiu, aby **nagły najazd gości nie wytrącił ich z równowagi i postawił w kłopotliwym położeniu.** Najbardziej popularną zakąskę stanowią kanapki, które pozwalają gosposiom wykazać dużo pomysłowości w przybieraniu przysmakami.

I podczas gdy w Anglii i Ameryce cieszą się największym zbytem sandwicze, u nas skibki chleba złożone i obłożone serem czy wędliną służą jedynie za posiłek „na codzień“. Nigdy jednak nie podajemy ich gościom. Sandwicz, biorący swą nazwę od swego angielskiego wynalazcy, **składa się z 2 kawałków chleba bez skórki, połączonych z sobą i napełnionych wewnątrz sałatkami, serem, czy mięsem.**

Sandwicz angielski jest mały, o fantazyjnych formach i stanowi jedynie małą przekąskę, podczas gdy **sandwicz amerykański zastępuje całe śniadanie.** Sandwicze jada się w domu, restauracjach, barach, śniadalniach i nawet na przyjęciach. Bardzo ładnie wyglądają sandwicze złożone z kilku gatunków chleba jasnego i ciemnego. Wyłącznie od pań domu zależne jest rozpowszechnienie tego rodzaju zakąski, jaką stanowić mogą złożone skibki — zwane sandwicze.

Na odpowiednio przygotowane kromki chleba należy nałożyć spreparowane masy i razem złączyć. W braku czasu i odpowiednich przypraw, można w środek włożyć ser, mięso lub wędliny. Ładniej jednak i apetyczniej wyglądają sandwicze napełnione masami. Podajemy poniżej kilka przepisów:

Masa z twarogu: 20 deka twarogu, 5 deka masła i 2 łyżki śmietany utrzeć razem na masę, do której dodać należy drobno usiekanego szczypiorku.

Masa śledziowa. Potrzeba do niej: śledzia, lub szprotki czy sardynki, 15 deka masła i 3 gotowane na twardo żółtka. Utartego osobno śledzia dobrze wymieszać z utartymi już żółtkami i masłem (także oddzielnie wymieszanym).

Masa z szynki, do której potrzebne są: 2 żółtka gotowane, 1 łyżka musztardy, sól, 15 deka szynki, 10 deka masła i 2 deka parmezanu. Utrzeć dobrze parmezan, żółtka i masło, szynkę zemleć na maszynce, i następnie zmieszać dobrze wszystko razem, dodając do smaku musztardy i soli.

Masę łososiową przyrządza się w ten sposób, że 6 deka zmielonego łososia miesza z 15 deka masła.

Tak samo kanapki można podawać z różnego rodzaju masami. Trzeba jedynie dobierać małe bułeczki lub dużą pokroić na **fantazyjne** kanapki. Największym zbytem, zwłaszcza u panów cieszy się **masa z sera szwajcarskiego,** którą przyrządza się następująco: 10 deka sera zmielonego na maszynce, 10 deka utartego na pianę masła wymieszać ze serem i dodać do smaku sok z cytryny i jak kto lubi paprykę.

Z zagadnień sadowniczych.

Walka z szkodnikami drzew owocowych.

(D) Prawdziwą plagą naszych sadów są różne szkodniki, które obniżają zbiór owoców pod względem tak ilościowym jak i jakościowym, przy czym osłabiają zdolności życiowe drzewa, a niektóre szkodniki, szczególnie przy masowym pojawieniu się, mogą spowodować nawet obumarcie całego drzewa.

Wiosna — jest to pora, w której zastosować można bardzo silne środki, niszczące na drzewach i krzewach owocowych zimujące szkodniki, które później w okresie wegetacji powodowałyby szkody i mogłyby się rozmnożyć do bardzo wielkich ilości, trudnych już do zwalczania.

Po oczyszczeniu i oskrobaniu drzew, prześwietleniu koron, zdjęciu oprzędów szkodników i ich jajek, zebraniu zczerniałych owoców i spaleniu wszystkich tych odpadków — które to prace omawialiśmy szczegółowo w poprzednim artykule pt. „Przedwiosenne prace w sadzie“, — należy w dnie bezmroźne i bezwietrzne przystąpić do zwalczania pasorzytów tj. do opryskiwania wszystkich drzew i krzewów owocowych.

Spryskiwanie wiosenne stosuje się w zasadzie i z najlepszym skutkiem trzykrotnie. Pierwszy raz **przed kwitnięciem,** aż do czasu, gdy pączki kwiatowe zaczynają pękać i ukazywać białą lub różową barwę, lecz jeszcze się nie rozwinęły. (Oprysk ten zwalcza: czarny grzybek owocowy, mączniaki, ospowatość liści grusz, przędziarki, gąsienice namiotnika, piędzika przedzimka, zwojkówek, kuprówki rudnicy, prządki pierściennicy i wiele innych). Drugie opryskiwanie wypada na czas **po opadnięciu płatków kwiatowych.** Przy tym opryskiwaniu należy kierować prąd cieczy z góry, aby trucizna dostała się do kielicha. (Oprysk ten zwalcza: czarny grzybek owocowy, brunatną zgniliznę oraz gąsienice owocówki i inne). **Trzecie opryskiwanie** należy wykonać w cztery tygodnie później, gdy już utworzą się zawiązki owoców. Aby płyn pokrywał dobrze całą powierzchnię zawiązków owocowych, trzeba zraszać ze wszystkich stron równomiernie, a więc również od góry. (Oprysk ten w dalszym ciągu zwalcza te same choroby i różne gąsienice).

Drzewa pestkowe (wiśnie, czereśnie, śliwy, brzoskwinie) spryskuje się pierwszy raz, gdy pączki liściowe się rozwijają, następnie przed kwitnięciem i po okwitnięciu.

Zwracamy specjalną uwagę, że **w czasie kwitnienia nie wolno pod żadnym pozorem opryskiwać drzew.**

Spryskiwać można środkami dwojakiego rodzaju: **Cieczą kalifornijską i cieczą bordoską.** Ciecz kalifornijska — jest to płynny preperat siarkowo-wapienny, sporządzony na podstawie doświadczeń amerykańskich, o silnym stężeniu, bardzo skuteczny, nieszkodliwy dla pączków. Do pierwszego opryskiwania bierze się roztwór 5%-owy, tj. 5 kg na 100 ltr wody, do następnych opryskiwań wystarczy roztwór 2%-owy, a przy opryskiwaniu delikatniejszych drzew i krzewów (brzoskwinie, morele, róże) nawet roztwór 1%-owy. W celu zwiększenia siły owadobójczej cieczy kalifornijskiej przeciw gąsienicom, chrząszczom i innym owadom gryzącym, dodaje się przy drugim i trzecim opryskiwaniu na każde 100 litrów roztworu cieczy kalifornijskiej 250 gramów silnie trującego środka owadobójczego, mianowicie **arsenianu ołowiu. Opryskiwanie cieczą kalifornijską należy przeprowadzać tylko podczas dni pochmurnych i wilgotnych,** gdyż podczas słonecznej pogody może ciecz oparzyć liście i zawiązki owoców.

Zamiast cieczy kalifornijskiej z arsenianem ołowiu do opryskiwań stosuje się również **ciecz bordoską.** Do przyrządzenia 1 proc. cieczy bordoskiej należy użyć na 100 litrów wody 1 kg siarczanu miedzi i 1 kg dobrego palonego wapna. W niemetalowym naczyniu rozpuścić w 50 litrach wody 1 kg siarczanu miedzi, w drugim naczyniu (rów-

(Ciąg dalszy na stronie 12-ej).

Kłopoty amerykańskie z cenzurą światową

Film jest dzisiaj dobytkiem międzynarodowym. Gdy w studiach Hollywoodu przystępują do pracy nad jakimkolwiek filmem to już przy opracowaniu scenariusza fachowcy studia badają „praworządność" tego filmu dla najrozmaitszych krajów w całym świecie. Zastanawiają się na jakie trudności natrafi ten film przy cenzurze w Brazylii, w Indiach, w Australii, w Polsce czy w Niemczech. Gdy jednak z pewnym prawdopodobieństwem można przewidzieć reakcję publiczności w całym świecie, jest rzeczą prawie niemożliwą przewidzieć wszystkie zastrzeżenia cenzury w rozmaitych krajach. Wiadomą jest rzeczą, że wszędzie cenzura jest bardziej papieska niż papież i dokłada wszelkich starań, by uchronić swoją publiczność od złych myśli.

Ameryka sama od dawna już nie jest krajem nieograniczonej wolności. Od czasu słynnej dyktatury Will. Hays'a filmy amerykańskie są super-moralne. Jeżeli można w Ameryce wyśmiać policję i można nawet w karykaturze przedstawić policjantów, to niech Bóg chroni producenta, w którego filmie nie zwyciężyłaby na końcu sprawiedliwość i w którego filmie zły gangster nie poniósłby kary. W filmie samym można użyć wszystkich rodzajów broni. Można strzelać z rewolwerów, karabinów maszynowych, strzelb i armat, lecz niech się tylko waży którykolwiek właściciel kina wystawić na zewnątrz fotosy, na których pokazany byłby rewolwer! Wielka kara pieniężna, a nawet możliwość zamknięcia kina grozi mu w takim wypadku. Niewielu ludziom zapewne jest wiadome, że w Ameryce robią specjalne fotosy dla Europy. Ale i nawet w tych fotosach, rzadko w którym sensacyjnym obrazie zobaczymy rewolwer na fotografii.

Dużo kłopotów ma też Hollywood z Kubą, której duma narodowa jest niesłychanie wrażliwa. Cenzura kubańska nie przepuści żadnego filmu amerykańskiego, w którym jakikolwiek południowy Amerykanin jest pokazany w niekorzystnym lub śmiesznym świetle. Jest to dla Ameryki wielki kłopot, bo już od lat ustalił się typ donżuana-intryganta, którym zazwyczaj jest brunet z wypomadowanym wąsikiem. Typ taki był prawie że rekwizytem do czasu obudzenia się dumy narodowej kubańskiej.

W innych południowo-amerykańskich krajach na ekranie nie śmie się rozlegać głos strzału. Widać, jak „czarny charakter" wyrywa rewolwer z kieszeni, widać jak celuje do bohatera i w tym momencie obraz się ściemnia, a w następnym obrazie widać już biedną ofiarę, leżącą na ziemi. Nie obraża to oczu cenzury, jedynie odgłos strzału obraża ich uszy. Prawdopodobnie obawiają się, by odgłos ten nie był zbyt silnym momentem podniecającym dla pełnych temperamentu południowych Amerykanów.

Japonia wycina — o ile możności — wszystkie sceny z pocałunkami. Dla japońskich pojęć pocałunek jest czymś obcym i cenzura pod żadnym pozorem nie chce dopuścić, by deprawować spokojny japoński lud zagraniczną nieobyczajowością. **U Eskimosów natomiast** pocałunki cieszą się coraz większym powodzeniem i jakkolwiek eskimoski dziadek nie bardzo rozumie, co się na ekranie dzieje, to jednak wnukowie jego z największym napięciem śledzą finezje pocałunków Ginger Rogers, Katarzyny Hepburn czy Frederyka Marcha.

Przepiękny film „Bengali", który cieszył się na całym świecie tak wielkim powodzeniem został zabroniony w tym kraju, który był tłem do jego akcji. Anglicy nie życzyli sobie pokazywania tego filmu Hindusom. Uważali, że napięcie pomiędzy ich wiernym ludem a kastami rządzącymi jest i tak dostatecznie wielkie. Z tych samych przyczyn zabronione są wszystkie filmy z Dzikiego Zachodu w Koloniach Holenderskich. Cenzura holenderska uważała, że zbyt wielkie istnieje podobieństwo pomiędzy ciemiężonymi Indianami w Ameryce, a podbijanymi ludami z ich kolonii. Czerwoni bracia mogliby się dopatrzeć braterstwa między sobą. Ciekawy jest jeszcze jeden fakt, jaki ma miejsce w mniejszych miastach osad holenderskich. W osadach tych, w których na skutek małej ilości białych nie stać ich na założenie specjalnego kina dla siebie, istnieją kina wspólne dla plantatorów i tubylców. W kinach tych ekran umieszczony jest w środku sali. Z jednej strony siedzą biali panowie, z drugiej tubylcy, dla których już przez całe ich życie Amerykanie będą jeździli prawą stroną i pisali lewą ręką.

A jak w Polsce? Trzeba być niesłychanie uważnym, by przypadkiem nie pokazać na ekranie komicznego typu, który nieszczęśliwym trafem mógłby być Włochem. Włoch nie może być śmiesznym. I to jest bezapelacyjne. Trzeba mu zmienić nazwisko, można z niego zrobić Rumuna, trzeba wyciąć słowa, które mówi po włosku, bo w całych Włoszech nie ma ani jednego głupiego człowieka. Tak jest i basta. W żadnym filmie dwaj, chociażby najserdeczniejsi przyjaciele, chociażby wychowani razem od dzieciństwa, jeżeli jeden z nich jest przypadkiem kapralem, a drugi szeregowcem, nie mogą się pobić. Szarży nie wolno uderzyć. Bez względu na to, czy jest to wojsko rosyjskie, meksykańskie, czy japońskie. Szarża jest święta. **W Niemczech** zabronione są wszystkie filmy pacyfistyczne i wszystkie filmy ilustrujące okrucieństwo wojny. Tam wojna jest zawsze najpiękniejszą przygodą dla młodych.

Proszę teraz pomyśleć, jak wszystko wiedzący muszą być fachowcy w Hollywood, którzy wydając kilka milionów na film muszą się starać, by obszedł on całą kulę ziemską.

Szkolnictwo katolickie w Chinach.

Według ostatnich statystyk **szkolnictwo katolickie w Chinach mimo niepokojów i trudnych warunków pracy w tym kraju, wykazało w ciągu roku ubiegłego dalszy znaczny postęp.** Otwarto 116 nowych szkół niższych, wskutek czego ogólna liczba katolickich elementarnych szkół misyjnych wzrosła do 4283. Naukę w nich pobiera 180.704 uczniów, t. j. o 9951 więcej niż w roku poprzednim. Uruchomiono nadto 15 nowych szkół średnich, przez co liczba ich wzrosła do 103 a liczba uczniów do 18.604, t. j. o 6341 więcej niż w okresie poprzednim. Seminaria i szkoły przygotowawcze dla katechistów liczą 1883 studentów, szkoły zawodowe — 789. Oddzielnie wymienić należy szkoły przy zakładach wychowawczych, których liczba wzrosła o 304, przez co liczba uczonych tam dzieci doszła do 232.775, t. j. powiększyła się o 11.827 dzieci. W 43 szkołach przemysłowych kształconych jest 1421 chłopców a w 101 zakładach wychowawczych dla dziewcząt 5170 młodych Chinek. Nie uwzględniając zatem obu uniwersytetów (w Pekinie i Szanghaju) oraz wyższej szkoły w Tientsinie, **katolicy rozporządzają w Chinach siecią ogółem 16.213 szkół z 435.552 uczniami, 15202 nauczycielami, 8958 wychowawcami i 6244 wychowawczyniami.** W ciągu ostatnich dziewięciu lat liczba szkół katolickich wzrosła o 37%, a liczba uczniów o 87%.

Krowie czworaczki.

Na Śląsku niemieckim koło Wrocławia rasowa krowa wydała na świat czworaczki. Te cielęta stały się w Niemczech prawie tak sławne, jak kanadyjskie pięcioraczki.

Pies — chiński przysmak.

Ostatni krzyk mody. — Poszukiwane rasy. Niebieski język. — „Chow-chow" czyli „coś do zjedzenia".

Mimo, że Anglicy już w roku 1860 zaczęli sprowadzać te psy do Europy, piesek chow-chow jest w Europie jeszcze ciągle ostatnim krzykiem mody, a okazy jego w Polsce są niezwykle rzadkie. Jak wykazują statystyki kynologiczne, rasa ta była w dziesięcioleciu 1924—1934 zaledwie dwa razy reprezentowana na wystawach i pokazach psich w Warszawie. Niewidome jednak dźwignie powodzenia forsują psa tej rasy na psiego „arbitra elegantiarum", który to tytuł zawdzięcza ten „pies-chiński przysmak" raczej swej rzadkości i aktualności żółtego problemu, niż hodowlano-użytkowym wartościom.

Chow-chow są to średniej wielkości pieski, przypominające budową polskie szpice, nie posiadające jednak ich ostrego pyszczka, ani żywości i inteligencji tych europejskich kuzynów. Przy maksimalnym wzroście 50 centymetrów wykazują dość poważną wagę 55 funtów, usprawiedliwiającą w ten sposób swoją mięsną użytkowność na terenie wschodniej Azji. Głowa o szerokiej i płaskiej kości czołowej z tępo modelowanym pyskiem, zakończonym dużym, czarnym guzikiem nosa i małe, ciemne oczy wywołują wrażenie chytrości i małej inteligencji, co jest spotęgowane jeszcze przez futrzany kołnierz, w którym prawie gubią się krótkie, stojące, nie tak jednak „na baczność", jak u wilczura uszy.

Niezwykła gęstość długiej sierści i miękkiego puszystego podbicia przy dość zażywnej postaci, ustawionych na kocich stopach, nadają mu wygląd rozkosznego psiego bobaska. — Szczególnie charakterystyczny jest wspomniany już kołnierz, który zaczynając się na czole i karku grzywa, schodzi na bok szyi, łączącej się z iście tygrysiemi bokobrodami i przechodząc na piersi. Bogactwo szaty futrzanej zaznacza się również na nogach, tworząc ich obramowanie w nieco jaśniejszym odcieniu. Zwyczajem wszystkich europejskich, polarnych i egzotycznych szpiców nosi chow-chow ogon zakręcony na grzbiecie w „różyczkę", co nadaje mu wyglądu wysoce zadowolonej z siebie istoty.

Psie te modele spotyka się bowiem w odmianach czarnej, białej, stalowej, kasztanowatej, rudej i żółtej. Szczególnie żółta odmiana tej rasy, pochodzącej z Żółtego Lądu, stanowi jeden z najbardziej poszukiwanych psich obiektów, których ceny są na psich giełdach zawrotnie wysokie.

Jedną z cech odróżniających te psy od innych szczekających czworonogów jest kolor języka. Podczas, gdy wszystkie inne psy w czasie upałów prezentują długą czerwoną wstęgę wywieszonego języka, to psia flaga chińskich chow-chow posiada kolor niebiesko-fioletowy. Rodowa ta cecha należy do dominujących, gdyż przy krzyżówkach przenosi się na potomstwo, tak, że nawet mieszańce posiadają niebieski język.

Psy chow-chow są typowymi pupilami mody, której troskliwa opieka wysuwa je na czoło psiego żurnalu.

W poszukiwaniu za coraz to innymi rasami psów, przyjaciele psiego rodu posunęli się do ras egzotycznych. Po rozpowszechnionych już pieskach japońskich przyszła kolej na arabskie „slou-ghi", psy polarne, a nawet na chińską odmianę szpica, zwaną w miejscowym języku chow-chow.

Pies ten o dziwnej nazwie, pełniący zarówno służbę dekoracyjną, jak i funkcję stróża domu nie jest podobny ani do wysoko urodzonego malca z pałaców mikada, ani do szybkonogiego ulubieńca Arabów, przypominając najbardziej swego polarnego kolegę, ciągnącego sanie wśród wiecznych lodów i śniegów w krainie białych nocy.

Ojczyzną tego modnego, chińskiego szpica jest Korea i północne Chiny, gdzie ten poszukiwany u nas pies jest uważany za pospolitego kundla, a tylko *smak jego mięsa miły dla chińskich podniebień,* jedna mu jaką taką popularność u tubylców, dzięki czemu nosi też nazwę „chow-chow", co w tłumaczeniu z trudnej chińszczyzny oznacza „coś do zjedzenia". Zwyczaj zjadania psiego mięsa jest zresztą nie tylko przywilejem Chińczyków i bezrobotnych, gdyż nawet kraje zachodnio-europejskie nie gardzą mięsem szczekających czworonogów, a w Niemczech są nawet specjalne psie oddziały w rzeźniach, gdzie mięso psów podlega badaniu lekarsko-weterynaryjnemu na równi z mięsem innych zwierząt rzeźnych. Mięso psa chińskiego ma być jednak szczególnie smaczne.

—::—

Socjalistyczne zakłamanie.

Jak socjaliści pojmują „wolność" pracy?

„Journal de Geneve" zamieszcza następującą wiadomość swego paryskiego korespondenta:

„Rząd powziął nader poważną decyzję, której nielegalność i mogące stąd wyniknąć tragiczne skutki podkreśla większość prasy francuskiej. Na skutek rozporządzenia premiera Bluma, komisarz generalny prac związanych z przygotowaniem międzynarodowej wystawy paryskiej, Labbe, oznajmił przedsiębiorcom, że odtąd *będą mieli prawo werbować robotników jedynie w biurach pośrednictwa pracy przy giełdzie pracy w Paryżu.* Oznacza to, że pracę przy wystawie będzie mógł otrzymać wyłącznie robotnik, należący do tzw. „CGT", organizacji socjalistycznej, z każdym dniem coraz bardziej rewolucyjnej. Przedsiębiorcy zaprotestowali przeciwko temu zarządzeniu bardzo energicznie, lecz bez najmniejszego rezultatu.

Powyższa decyzja rządu wywołała żywe poruszenie, gdyż wprowadza ona całkiem *jawny monopol organizacji rewolucyjnej,* jaką jest Confédération Générale du Travail, do której szerokie masy robotnicze, chcąc czy nie chcąc (o ile decyzja rządu, dotycząca na razie wystawy rozciągnie się i na inne dziedziny pracy) będą musiały się zapisywać, aby móc znaleźć jakieś zajęcie.

Były minister finansów, Germain Martin, pisze w tej sprawie w ‚Le Journal": „Premier, kilku ministrów i sekretarz generalny Confédération Générale du Travail oświadczył nam, że obecne przerwanie prac będzie koniecznym odpoczynkiem dla przedsiębiorców, zajętych przy burzeniu starych budynków na terenach przyszłej wystawy. Nie uprzedzono nas, że *pauza ta w rzeczywistości oznacza zamach na najbardziej święte prawa człowieka i obywatela.* Żyjemy w czasach pełnych nieprawości, bowiem, jeżeli rozporządzenie zainicjowane przez sekretarza generalnego prezydium ministrów a dotyczące robót wystawowych, nie zostanie anulowane, niewątpliwie w najbliższym czasie zostanie ono rozciągnięte i na inne dziedziny pracy. W ten sposób *wolność pracy stanie się we Francji jedynie rekwizytem historycznym i wspomnieniem...*"

—×—

POMIMO KONTROLI.

Powstańcy hiszpańscy otrzymują w dalszym ciągu posiłki w ludziach i sprzęcie wojennym, mimo wprowadzenia kontroli granic.

Podobno gen. Franco tłumaczy się, że pewien lekarz rzymski zalecił mu **regularne przyjmowanie posiłków.**

Dla Naszych Pań

Plon moralny kobiety współczesnej.

Większy rozgłos uzyskał dramat sceniczny wielkopolskiego poety **Wojciecha Bąka** pt. **„Protest“**, który z wielkim powodzeniem został ostatnio wystawiony w Teatrze Polskim w Poznaniu. Utwór jego posiada szczególne cechy aktualności. W konflikcie małżeńskim Jerzego i Barbary **autor postawił dzisiejszą kobietę po stronie prawej, zaszczytnej.** Kazał jej walczyć o moralne i etyczne zasady, płynące z zasad chrześcijańskich. Mąż jej Jerzy jest człowiekiem, który wyznaje życie tzw. ułatwione. Sprzykrzyła mu się żona, chce ją porzucić. Sensem życia dla niego jest używanie rozkoszy, nie krępowanie się w niczym i nie liczenie się z niczym. Rodzinę i sprawy rodziny uważa on za rzeczy tylko osobiste. Dla niego etyka i moralność są to „wydęte idee i idejki“, dobre dla szarego tłumu, ale nie dla „rozsądnych i wiedzących czego chcą od życia ludzi“. Barbara protestuje przeciwko temu. Protestuje **przeciw „życiu ułatwionemu“ swego męża.** Protestuje przeciw jego materializmowi i jego światopoglądowi, który lekceważy sprawy moralne i duchowe. Protest swój przypieczętowała wreszcie własną krwią.

Nie będzie ani jednej fałszywej nuty, ani przesady, ani też pozy z naszej strony, gdy powiemy, że **odrodzenie moralne i duchowe Polski przyjdzie i spełni się za pośrednictwem kobiety.**

Poza górną sferą tzw. kobiecych sfer inteligencji — skwaśniałej i nie do użytku „śmietanki“ — **masy kobiece są zdrowe duchowo i moralnie.** Nie przywiązując zbyt wielkich nadziei do powstającego w Polsce nowego obozu politycznego tzw. Obozu Zjednoczenia Narodowego, organizowanego przez płk. Koca, z wielką przyjemnością solidaryzować się możemy z wystąpieniem działaczki wiejskiej p. Sabiny Stasiakowej z pow. włocławskiego, która wobec zebranych i szefa O. Z. N. mówiła śmiało i otwarcie co myśli i czuje, na co np. nie mogli się zdobyć mężczyźni. Powiedziała ona, nawiązując do deklaracji ideowej płk. Koca, że **nie dość jest zapewnić Kościołowi katolickiemu należytą opiekę. Kobiety chcą, by zasady wiary św. były wcielone w życie w Państwie, w domu i w szkole.** Czy na pytanie swoje p. Stasiakowa znajdzie pozytywną odpowiedź — najbliższa przyszłość pokaże.

Łatwo bowiem jest zestawiać piękne programy, ale ważnym jest to, jak się będzie postępować. Tylko zjazd wiejski np. rozpoczęto mszą św. i na sali obrad zawieszono obraz Matki Bożej; dla działaczy miejskich nie pomyślano nawet, aby pracę zaczęli od pochwalenia Pana Boga, nie zawieszono obrazów. **A więc wiara jest tylko dla prostaczków?**

W ten sam sposób, co i p. Stasiakowa, wypowiada się znany w stolicy i w kraju kaznodzieja ks. Kosibowicz z T. J. Pisze on, że logicznym wnioskiem deklaracji płk. Koca powinno być oparcie całego życia państwowego na katolickich zasadach.

Tymczasem coraz częściej wysokie i odpowiedzialne stanowiska zajmowali dotąd ludzie apostaci, rozwodnicy i jawni liberałowie, a więc ludzie przekonań nie katolickich i nie katolickiego życia.

I dalszy ciąg przemówienia p. Stasiakowej był interesujący. Oklaskiwano ją, gdy mówiła: „Kobieta na wsi pracuje od świtu do późnej nocy. Ta jednostajna, cicha, bez najmniejszego rozgłosu praca, służy na pożytek Ojczyźnie.

Nieraz jej szlachetne porywy są źle zrozumiane, niedoceniane i niewykorzystane. **Kobieta wiejska rwie się do oświaty i pracy kulturalno-społecznej.**

Strzegąc czystości i dobrych obyczajów, strzegąc całości rodziny, pragniemy w ten sposób podnieść kulturę życia codziennego. Zabiegając około naszego gospodarstwa, podnosząc jego ogólną wartość, pragniemy tym samym zwiększać zamożność całego kraju“.

Tak przemawiała działaczka wiejska. Taki jest **pion moralny współczesnej kobiety w Polsce.**

Z. Zaw.

Jak się ubrać do pracy domowej.

(h) Minęły bezpowrotnie złe czasy, kiedy to panie domu w dni przedświąteczne, zajęte generalnym sprzątaniem i pracami gospodarskimi, **donaszały zniszczoną garderobę letnią lub zimową.**

Kobieta dzisiejsza uważa za główny nakaz być ubraną zawsze czysto i odpowiednio do pory dnia. Rano zastajemy ją przy codziennej pracy **w specjalnej sukience lub wygodnym fartuszku domowym.** Suknie domowe ulegają tak samo wpływom mody i linia garderoby domowej odpowiadać musi obowiązującym kanonom bieżącego sezonu. Poza tym sukienka domowa musi być skrojoną dobrze, aby nie była zbyt wąska, praktyczna i nade wszystko ładna. Już w żadnym wypadku **nie można garderoby domowej szyć z grubych i źle piorących się gatunków materiałów wełnianych.**

Zazwyczaj na sukienki domowe o krótkim rękawie ubiera się **fartuch.** Określonego gatunku materii na fartuchy i suknie domowe nie ma. Bierze się wszystko, co się dobrze pierze, jest lekkie i praktyczne. Kretony, sztuczne jedwabie i perkaliki — to najczęściej używane gatunki na tego rodzaju garderobę. — Do wykonywania wszelkich prac najwygodniejszy jest krótki rękaw, którego długość nie przekracza poza łokieć.

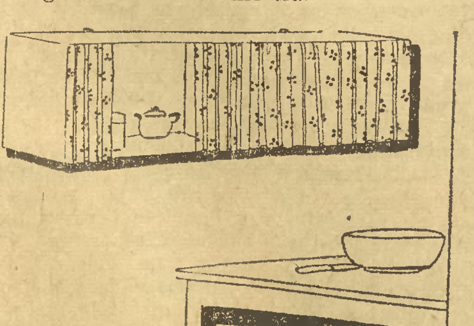
1) od lewej: **suknia-fartuch** o fasonie koszulkowym z kretonu. Bardzo łatwo można ten fartuch przerobić na sukienkę;

2) drugi model o podobnym kroju **z gładkiej lekkiej wełny.** U szyi i rękawów obszyty kolorowym sutaszem;

3) praktyczny **fartuch z grubszej satyny** w pasy.

Gdy kuchnia jest ciasna...

(h) Gdy kuchnia jest mała, musimy dokonywać istnych cudów zręczności, by wszystko mogło się w niej pomieścić i aby można się w niej poruszać i pracować. Często się zdarza, że na kuchnię przerabia się jakiś mały strych czy komórkę, przez co nawet normalnej szafy lub kredensu kuchennego wstawić nie można.

Trzeba więc po prostu **przymocować do ściany regał,** w którym wszelkie akcesoria kuchenne się ulokuje. Taki regał, zrobiony z mocnego drzewa, dobrze przyczepiony do ściany zastąpi z powodzeniem brakujące meble kuchenne. Należy jeszcze dodać zasłonę z ładnego kretonu lub kazać dorobić szklane drzwiczki do przesuwania.

Przekąski tanie i smaczne.

Trzeba rozpowszechnić „sandwicze“.

W okresie świątecznym panie domu muszą być w ciągłym pogotowiu, aby **nagły najazd gości nie wytrącił ich z równowagi i postawił w kłopotliwym położeniu.** Najbardziej popularną zakąskę stanowią kanapki, które pozwalają gosposiom wykazać dużo pomysłowości w przybieraniu przysmakami.

I podczas gdy w Anglii i Ameryce cieszą się największym zbytem sandwicze, u nas skibki chleba złożone i obłożone serem czy wędliną służą jedynie za posiłek „na codzień“. Nigdy jednak nie podajemy ich gościom. Sandwicz, biorący swą nazwę od swego angielskiego wynalazcy, **składa się z 2 kawałków chleba bez skórki, połączonych z sobą i napełnionych wewnątrz sałatkami, serem, czy mięsem.**

Sandwicz angielski jest mały, o fantazyjnych formach i stanowi jedynie małą przekąskę, podczas gdy **sandwicz amerykański zastępuje całe śniadanie.** Sandwicze jada się w domu, restauracjach, barach, śniadalniach i nawet na przyjęciach. Bardzo ładnie wyglądają sandwicze złożone z kilku gatunków chleba jasnego i ciemnego. Wyłącznie od pań domu zależne jest rozpowszechnienie tego rodzaju zakąski, jaką stanowić mogą złożone skibki — zwane sandwicze.

Na odpowiednio przygotowane kromki chleba należy nałożyć spreparowane masy i razem złączyć. W braku czasu i odpowiednich przypraw, można w środek włożyć ser, mięso lub wędliny. Ładniej jednak i apetyczniej wyglądają sandwicze napełnione masami. Podajemy poniżej kilka przepisów:

Masa z twarogu: 20 deka twarogu, 5 deka masła i 2 łyżki śmietany utrzeć razem na masę, do której dodać należy drobno usiekanego szczypiorku.

Masa śledziowa. Potrzeba do niej: śledzia, lub szprotki czy sardynki, 15 deka masła i 3 gotowane na twardo żółtka. Utartego osobno śledzia dobrze wymieszać z utartymi już żółtkami i masłem (także oddzielnie wymieszanym).

Masa z szynki, do której potrzebne są: 2 żółtka gotowane, 1 łyżka musztardy sól, 15 deka szynki, 10 deka masła i 2 deka parmezanu. Utrzeć dobrze parmezan, żółtka i masło, szynkę zemleć na maszynce, i następnie zmieszać dobrze wszystko razem, dodając do smaku musztardy i soli.

Masę łososiową przyrządza się w ten sposób, że 6 deka zmielonego łososia miesza z 15 deka masła.

Tak samo kanapki można podawać z różnego rodzaju masami. Trzeba jedynie dobierać małe bułeczki lub dużą pokroić na **fantazyjne** kanapki. Największym zbytem, zwłaszcza u panów cieszy się **masa z sera szwajcarskiego,** którą przyrządza się następująco: 10 deka sera zmielonego na maszynce, 10 deka utartego na pianę masła wymieszać ze serem i dodać do smaku sok z cytryny i jak kto lubi paprykę.

Z zagadnień sadowniczych.

Walka z szkodnikami drzew owocowych.

(D) Prawdziwą plagą naszych sadów są różne szkodniki, które obniżają zbiór owoców pod względem tak ilościowym jak i jakościowym, przy czym osłabiają zdolności życiowe drzewa, a niektóre szkodniki, szczególnie przy masowym pojawieniu się, mogą spowodować nawet obumarcie całego drzewa.

Wiosna — jest to pora, w której zastosować można bardzo silne środki, niszczące na drzewach i krzewach owocowych zimujące szkodniki, które później w okresie wegetacji powodowałyby szkody i mogłyby się rozmnożyć do bardzo wielkich ilości, trudnych już do zwalczania.

Po oczyszczeniu i oskrobaniu drzew, prześwietleniu koron, zdjęciu oprzędów szkodników i ich jajek, zebraniu zczerniałych owoców i spaleniu wszystkich tych odpadków — które to prace omawialiśmy szczegółowo w poprzednim artykule pt. „Przedwiosenne prace w sadzie“, — należy w dnie bezmroźne i bezwietrzne przystąpić do zwalczania pasorzytów tj. do opryskiwania wszystkich drzew i krzewów owocowych.

Spryskiwanie wiosenne stosuje się w zasadzie i z najlepszym skutkiem trzykrotnie. Pierwszy raz **przed kwitnięciem,** aż do czasu, gdy pączki kwiatowe zaczynają pękać i ukazywać białą lub różową barwę, lecz jeszcze się nie rozwinęły. (Oprysk ten zwalcza: czarny grzybek owocowy, mączniaki, ospowatość liści grusz, przędziarki, gąsienice namiotnika, piędzika przedzimka, zwojkówek, kuprówki rudnicy, prządki pierścienicy i wiele innych). Drugie opryskiwanie wypada na czas **po opadnięciu płatków kwiatowych.** Przy tym opryskiwaniu należy kierować prąd cieczy z góry, aby trucizna dostała się do kielicha. (Oprysk ten zwalcza: czarny grzybek owocowy, brunatną zgniliznę oraz gąsienice owocówki i inne). **Trzecie opryskiwanie** należy wykonać w cztery tygodnie później, gdy już utworzą się zawiązki owoców. Aby płyn pokrywał dobrze całą powierzchnię zawiązków owocowych, trzeba zraszać ze wszystkich stron równomiernie, a więc również od góry. (Oprysk ten w dalszym ciągu zwalcza te same choroby i różne gąsienice).

Drzewa pestkowe (wiśnie, czereśnie, śliwy, brzoskwinie) spryskuje się pierwszy raz, gdy pączki liściowe się rozwijają, następnie przed kwitnięciem i po okwitnięciu.

Zwracamy specjalną uwagę, że **w czasie kwitnienia nie wolno pod żadnym pozorem opryskiwać drzew.**

Spryskiwać można środkami dwojakiego rodzaju: **Cieczą kalifornijską i cieczą bordoską.** Ciecz kalifornijska — jest to płynny preperat siarkowo-wapienny, sporządzony na podstawie doświadczeń amerykańskich, o silnym stężeniu, bardzo skuteczny, nieszkodliwy dla pączków. Do pierwszego opryskiwania bierze się roztwór 5%-owy, tj. 5 kg na 100 ltr wody, do następnych opryskiwań wystarczy roztwór 2%-owy, a przy opryskiwaniu delikatniejszych drzew i krzewów (brzoskwinie, morele, róże) nawet roztwór 1%-owy. W celu zwiększenia siły owadobójczej cieczy kalifornijskiej przeciw gąsienicom, chrząszczom i innym owadom gryzącym, dodaje się przy drugim i trzecim opryskiwaniu na każde 100 litrów roztworu cieczy kalifornijskiej 250 gramów silnie trującego środka owadobójczego, mianowicie **arsenianu ołowiu. Opryskiwanie cieczą kalifornijską należy przeprowadzać tylko podczas dni pochmurnych i wilgotnych,** gdyż podczas słonecznej pogody może ciecz oparzyć liście i zawiązki owoców.

Zamiast cieczy kalifornijskiej z arsenianem ołowiu do opryskiwań stosuje się również **ciecz bordoską.** Do przyrządzenia 1 proc. cieczy bordoskiej należy użyć na 100 litrów wody 1 kg siarczanu miedzi i 1 kg dobrego palonego wapna. W niemetalowym naczyniu rozpuścić w 50 litrach wody 1 kg siarczanu miedzi, w drugim naczyniu (rów-

(Ciąg dalszy na stronie 12-ej).

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codzien nie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— **Biblioteka Kolejow. Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska"** przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziaki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

Repertuar kin: Kino Słońce: „Rosse Marie". Stylowe: „Walc Cesarski". Świt: „Tajemnica salonu piękności".

— **Wypadek samochodowy.** Onegdaj w godzinach popołudniowych u wylotu ulicy Prez. Narutowicza obok magistratu przechodnie byli świadkami wypadku, który na szczęście nie pociągnął za sobą katastrofy i ofiar w ludziach. Na przechodzącą przez ulicę pewną kobietę z dzieckiem na ręku wjechała taksówka nr. 10, prowadzona przez Palankiewicza. Szofer taksówki nie dawał żadnych sygnałów, lecz jechał wolno, tak że kobieta ani dziecko prócz potłuczeń żadnych obrażeń nie odnieśli.

— **Walny zjazd kujawskiego okręgu kół śpiewaczych.** W sali hotelu de Rome odbyło się walne zgromadzenie XIX okręgu kół śpiewaczych w Inowrocławiu, które zagaił w obecności licznych delegatów sekretarz okręgu p. Weber, witając jako delegata poznańskiego związku śpiewaczego p. prof. Sobieskiego. Przewodniczącym walnych obrad wybrano p. Małeckiego, sekretarzem p. R. Szafrańskiego, ławnikami pp. Korbika i R. Radomskiego. Głównym celem obecnej pracy społecznej jest podniesienie poziomu artystycznego, z czym związane są sprawa dyrygentów i repertuaru chórów. W okręgu kujawskim na 19 kół i 938 członków przypada zaledwie 13 dyrygentów, przez co kilka kół musiało zawiesić swoją czynność. Skarbnik p. Leon Urbański przedstawił stan kasy. Po przerwie obiadowej dyskutowano nad sprawozdaniami i wnioskami komisyj, po czym powzięto szereg uchwał oraz udzielono na wniosek przew. komisji rewizyjnej p. Andrzeja Stachowiaka zarządowi absolutorium. Nowy zarząd stanowią pp.: St. Weber — prezes, H. Fedkowicz — wiceprezes, R. Szafrański — sekretarz, A. Stachowiak — skarbnik, prof. Sobieski — dyrygent, Stempa — zast. dyrygenta, ławnicy pp. Dratwiński, Karwowski, Korbik, Lipiński, Małecki, Murawa, J. Stachowiak, Metody Urbański, Ludwik Wesołowski i Wesołowski z Barcina. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Leon Urbański, Gill i Cofta. Kronikarzem został p. M. Karwowski. Delegatami na zjazd zostali prezes i sekretarz. Dyplomy uznania uchwalono dla pp.: Edm. Dratwińskiego, Wł. Smoczkiewicza i Leona Urbańskiego. Dla p. St. Webera postanowiono poczynić starania o odznakę II-go stopnia.

— **Kujawy zachodnie w grafice i malarstwie.** Ciekawą wystawę na temat „Kujawy zachodnie w grafice i malarstwie" przygotowują dwaj artyści kujawscy pp. Henryk Czaman i St. B. Wojewódzki. Wystawa obejmie cykl prac z dziedziny grafiki i malarstwa, jak suchoryty, akwaforty, drzeworyty, linoryty, akwarele, olejne i rysunki pędzlem. Artyści przedstawią piękno dawnych strojów kujawskich, nasze pejzaże i sceny rodzajowe, odtworzą barwną architekturę wnętrz i budowli. Wystawa będzie pierwszą w Polsce, opartą wyłącznie na motywach kujawskich.

— **Nie wolno usuwać z pod węzła egzekucyjnego.** Leon Żuchowski, rolnik-kowal, właściciel 30-morgowego gospodarstwa z Chrustowa, usunął z pod węzła egzekucyjnego 1 świnię wartości 50 zł, za co został skazany na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem.

— **Zajęta szafonierka w piecu.** W listopadzie ub. roku komornik zajął u Salomei Maszudzińskiej, zam. w Inowrocławiu (ul. Kurowa 2), szafonierkę wartości 5 zł na poczet podatku. Szafonierka znikła z mieszkania i M. stanęła przed sądem. Oskarżona tłumaczyła się, że szafonierkę spaliła, ponieważ nie miała na czym ugotować obiadu. Maszudzińska skazana została na 1 miesiąc bezwzględnego aresztu.

STRZELNO. W Jeziorach Wielkich wybuchł pożar, który na szkodę rolnika p. A. Czaplickiego strawił stodołę i część martwego inwentarza. Straty są poważne. Przyczyn nie ustalono.

— Nagłemu posiedzeniu rady miejskiej przewodniczył p. burmistrz Radomski. Na wstępie m. in. rada miejska uchwaliła zaciągnąć pożyczkę z funduszu pracy w wysokości 9000 zł. Uzyskana kwota po dołączeniu do niej jeszcze 2000 zł z budżetu miejskiego ma służyć do różnych prac jak przebrukowanie ulicy Stodolnej, ulicy Polnej itp. Prace te zmniejszą znacznie bezrobocie.

WĄGROWIEC. W niedzielę 14 bm. odbyło się uroczystościowe zebranie chóru farnego. Zebranie zagaił dłuższym przemówieniem p. Stachowiak, a sprawozdanie z 15-letniej działalności zdał sekretarz p. Walczewski. Piękną deklarację wygłosił p. Napiecek. Po wygłoszeniu referatu p. t. „Ustosunkowanie się parafian do chóru kościelnego" przez p. Stachowiaka, wręczył p. prezes dyplomy za gorliwą pracę na terenie chóru pp.: dyrygentowi Andrzejewskiemu, Rakoniewiczowi i Bernardowi Czerwińskiemu. Po omówieniu kilku innych spraw i odśpiewaniu pieśni przez chór, zebranie uroczystościowe zamknięto.

— W ub. niedzielę urządzono kwestę uliczną na święcone dla bezrobotnych. Na czele kwestujących stanął p. starosta Zenkteler. Kwesta przyniosła 202,23 zł.

GĄSAWA. Po mozolnych dochodzeniach policja wpadła na trop sprawcy kradzieży roweru na szkodę p. Pawła Brzeczki z Gąsawy, niej. Czesława Grącikowskiego z Lasków Małych, którego natychmiast aresztowano i odstawiono do więzienia. Rower ukryty był w stodole w sąsieku, naładowanym pod sam wierzch słomą. W ostatniej chwili dowiadujemy się, że G. został wypuszczony na wolność i skorzystawszy z tego, zbiegł w niewiadomym kierunku.

— W leśnictwie dziewierzewskim odbyło się chwytanie żywych zajęcy, które eksportowane będą do zagranicznych lasów. Schwytano około 50 zajęcy.

— Po zeszłorocznym przeprowadzeniu podkładu planowego na budowę szosy Gąsawa—Oćwieka, zauważyć należy fatalny stan tegoż. Wykopane rowy zawalają się ściekającym błotem. Obecnie w czasie odwilży wozy z trudnością przemknąć mogą, zanurzając się prawie pod osie. Należy przeto przyśpieszyć budowę szosy, a tym samym udogodnić komunikację.

NAKŁO n/Not. Repertuar kin: „Apollo" „Szampański walc". „Polonia" — „Tajemnica czarnego pokoju".

— Na zaproszenie Ligi Morskiej i Kolonialnej dnia 18 bm. przybędzie do Nakła znany podróżnik afrykański p. Nowak, który wygłosi w sali kina „Polonia" ciekawy odczyt, bogato ilustrowany przezroczami. Wstęp na salę 0,50 i 1,— zł. Czysty zysk przeznacza się na L. M. K.

— Na walnym zebraniu koła przyjaciół harcerstwa w Nakle wybrany został następujący nowy zarząd: pp. Garstecki — prezes, inż. Żyborska — wiceprezeska, Krzemkowski — sekretarz, B. Gniatczyk — skarbnik. Komisja rewizyjna pp.: Unrużyna, Mikowa i Biernat.

Przeszło tysiąc członków
liczy Rodzina Kolejowa w Inowrocławiu.
Od opieki nad sierotami do hodowli lisów srebrnych.

Inowrocław. Odbyło się tu walne zgromadzenie Rodziny Kolejowej — koło Inowrocław pod przewodnictwem **p. asesora P. K. P. Kosowskiego.** Sprawozdania z działalności tej wielkiej organizacji, która liczy **przeszło tysiąc członków,** były imponujące. Przede wszystkim uderza słuchacza fakt opiekowania się dziećmi. W roku sprawozdawczym wysłano na 4-tygodniowe kolonie **na Hel, do Węgierskiej Górki, Jastrzębia, Zdroju i Zalesia** 14 dzieci. Lwią część należności za pobyt na koloniach pokrywała Rodzina Kolejowa. W czasie od 8 lipca do 5 sierpnia 1936 r. zorganizowano w Inowrocławiu półkolonię dla 52 dzieci pracowników kolejowych i sierot po kolejarzach. Urządzenie tej półkolonii pochłonęło **około 1000 zł.** Nadto urządzono wycieczkę 7-dniową (trasa Poznań przez Warszawę do Lwowa). Dalej mamy w Rodzinie Kolejowej harcerzy. Drużyna jest w ewidencji hufca w Inowrocławiu jako **16-ta drużyna im. Zawiszy Czarnego.** Należy do niej 25 harcerzy, synów kolejarzy. Urządzono harcerzom harcówkę, zakupiono umeblowanie (200 zł) oraz sprzęt harcerski.

Przy Rodzinie Kolejowej istnieje przedszkole, do którego uczęszcza 41 dzieci. Wychowuje je specjalnie zaangażowana siostra ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Chełmży. Na gwiazdkę poczyniono większe zakupy, by obdarować sieroty po kolejarzach tudzież wdowy. Koszt zakupu słodyczy oraz podarunków praktycznych wynosił **około 700 zł.** W ciągu roku udzielono 14 zapomóg (190 zł). W opiece Rodziny Kolejowej **pozostaje 6 sierot, za które pokrywa się w całości opłaty szkolne, zakup podręczników i pomocy szkolnej.**

Z powyższego wynika, że specjalnie dzieci mają w Rodzinie Kolejowej pierwszeństwo i działalność zarządu koła wiele czyni dla dobra młodzieży. Nie jest to ze szkodą dla członków, o których dba się również.

Doskonale postawiona jest **organizacja pomocy lekarskiej,** której udziela się tym członkom, którzy nie mają prawa do państwowej pomocy lekarskiej. W pewnych wypadkach Rodzina Kolejowa stanowi **poniekąd pewnego rodzaju instytucję pożyczkową.** Z funduszu pożyczkowego **korzystało 637 członków.** Obrót pożyczek wynosił **około 11.000 zł.**

Ze srawozdania zarządu dowiadujemy się dalej o istnieniu **sekcji gospodarczej.** Jest **zespół pszczelarski** z 38 członkami, którzy posiadają **razem 175 pni pszczół.** Praca w zespole pszczelarskim jest również bardzo intensywna. Dyplomowany instruktor pszczelarski (p. Michał Kościelny) kieruje zespołem.

Rodzina Kolejowa propaguje również **hodowlę kur rasowych, królików, owiec, bobrów błotnych oraz lisów srebrnych.** Wreszcie mamy w Rodzinie Kolejowej **sekcję pań,** która dużo pracy poświęca dzieciom. Prócz tego sekcja ta zorganizowała **kurs robót trykotarskich.** Organizowanie **wieczorków** należy również do zakresu działalności sekcji pań.

Po przedstawieniu całokształtu działalności, wybrano nowe władze. Nowy zarząd tworzą: p. **naczelnik Gronet** — prezes, p. **Wojciechowski** — sekretarz, p. **Lupa** — skarbnik, p. **Błochowiak** — gospodarz. Członkowie zarządu panie. **Gronetowa, Taranczewska, Bagrowska, Sobecka,** panowie: **Pietrzak i Gumuła.**

ŚWIECIE. (t) W Sulnowie pod Świeciem znęcał się pewien ojciec nad swą dwuletnią nieślubną córeczką do tego stopnia, że sprawą zajęły się władze sądowe.

— Przed kilku dniami pisaliśmy o włamaniu do szkoły powszechnej nr. 1 w Świeciu, gdzie sprawca został ujęty. Obecnie popełniono włamanie, połączone z kradzieżą do miejscowej niemieckiej prywatnej szkoły powszechnej. Sprawcy skradli 2 koce, 2,80 zł gotówki i kilka kawałków mydła. Przytrzymano pewnych osobników jako podejrzanych o dokonanie tej kradzieży.

— Miejscowe Kurkowe Bractwo Strzeleckie, istniejące już od 90 lat, przechodzi znowu okres reorganizacji. Na ostatnie walne zebranie zaprosił zarząd około 150 obywateli, z których niestety ani 10% nie przybyło. Świadczy to o braku zrozumienia dla bractwa. Na zebranie przybył też delegat okręgu p. Nowak z Torunia. Obradom przewodniczył p. burmistrz Słabęcki. Do nowego zarządu wybrano pp. Balcera — prezesem, Domachowskiego — wiceprezesem, Kleina — sekretarzem, B. Stojałowskiego — zastępcą, Kunatha — skarbnikiem.

CHEŁMŻA. Odbyło się w Chełmży zebranie organizacyjne P. Z. Z., któremu przewodniczył p. wiceburmistrz Leśniewicz. Po referacie na temat zadań P. Z. Z. na Pomorzu, wygłoszonym przez kierownika okręgu pomorskiego P. Z. Z. p. mgr Wojnowskiego, zebrani ukonstytuowali Koło P. Z. Z. i wybrali władze z pp. dyr. Jastakiem, nacz. Sulickim i wiceburmistrzem Leśniewiczem na czele.

CHEŁMNO. (lm) W ub. poniedziałek odbyło się w lokalu p. Filarskiego plenarne zebranie Tow. Kupców Samodzielnych, które w obecności licznie przybyłych członków zagaił prezes p. radca Chmurzyński. Krótkie sprawozdanie o nadzwyczajnym zebraniu Główn. Związku Pom. Tow. Kup. w Grudziądzu wygłosił prezes p. radca Chmurzyński. Referat opracowany przez dyr. Centrali p. Radojewskiego wygłosił p. sekretarz Wierzbowski. W ożywionej dyskusji nad referatem, poruszono bolączki podatkowe itp. Po omówieniu szeregu spraw natury organizacyjno-gospodarczej, postanowiono jednogłośnie przystąpić w charakterze udziałowców z kwotą od 10 do 50 zł włącznie do utworzenia kasy bezprocentowej, mająca mieć swoją siedzibę w Toruniu. Wyłoniła się w tej sprawie komisja, do której weszli pp.: prezes radca Chmurzyński (z urzędu), Gierlak, Prusakowski, Wierzbowski, Sikorski, Grzankowski, Muchowski, Trykowski, Zieliński, Dziekan i Hądzlik.

— Odbyło się tu zebranie zarządu Polskiego Białego Krzyża, na którym stwierdzono, że tegoroczna zabawa karnawałowa przyniosła dochód, umożliwiający wykonanie całkowitego programu oświatowego wśród żołnierzy garnizonu miejscowego. Zarząd z największą radością i wdzięcznością podnosi poparcie i ofiarność, okazane placówce chełmińskiej Polskiego Białego Krzyża przez społeczeństwo całe miasta i powiatu. Ze szczególnym uznaniem i wdzięcznością pragnie zarząd podkreślić udział bardzo tym razem licznego grona osób, których imiennie wyliczyć tu nie sposób, a które dobrowolną ofiarą, słowem zachęty, pomocą w pracy lub tylko obecnością na imprezie, licznie do tak świetnego wyniku tej imprezy się przyczyniły.

TUCHOLA. (fm) Ostatnio wzrosła cena chleba, już czwarty raz z rzędu w przeciągu tygodnia. Obecnie 1 kg chleba pytlowego kosztuje 36 groszy.

— Na ślubnym kobiercu stanęli: Karol Welter i Marta Sworowska z Tucholi, Stefan Pik ze Słupów z Cecylią Fiedler z Tucholi, Nikodem Idkowiak z Rusocina z Weroniką Imbiorowicz z Tucholi, Jan Czapiewski i Waleria Rogowska z Tucholi, Alfons Myśliński i Franciszka Piotrowska z Tucholi.

— Na szkodę Alojzego Gwizdały, zam. przy ul. Ks. Biskupa Klundera 26, skradziono rower męski, wartości około 70 zł.

KARTUZY. W tych dniach odbyło się pierwsze posiedzenie wydziału powiatowego pod przewodnictwem nowomianowanego starosty p. Beliny. W dłuższym swym przemówieniu p. starosta zaznajomił członków wydziału z programem swej przyszłej pracy, uwzględniając dobro powiatu, po czym apelował do członków o wydajną współpracę. W odpowiedzi ks. kanonik Łosiński z Sierakowic zaznaczył, że w wydziale powiatowym znajdzie p. starosta chętnych współpracowników, którzy dopomogą mu do poprawy ciężkiego położenia ludności tutejszego powiatu.

— Z dniem 15 bm. otworzył w naszym mieście kancelarię notarialną p. notariusz Kajetan Józefowicz z Poznania.

— Od kilku miesięcy istnieje na terenie naszego miasta Towarzystwo upiększenia miasta Kartuz i okolicy, które w krótkim okresie swego istnienia okazało już wielką żywotność, np. przy uporządkowaniu parku itd. Zarząd towarzystwa apeluje do mieszkańców miasta, a zwłaszcza do pp. właścicieli nieruchomości i restauratorów o zapisanie się na członków tego towarzystwa, gdyż tylko przy wydajnej pomocy materialnej obywatelstwa, towarzystwo będzie mogło zrealizować swój plan pracy nad upiększeniem naszego miasta.

Grudziądz.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Grudziądzu, ul. Toruńska nr. 22, tel. 12-94, przyjmuje przedpłatę za „Dziennik Bydgoski" na marzec oraz zamówienia na ogłoszenia po cenach najniższych. Biuro czynne od godz. 8 do 18-tej.

Nocny dyżur pełni Apteka pod Lwem, Pańska, tel. 20-40.

Pogotowie pożarnicze tel. 618.

Repertuar kin: Apollo: 1) „Arcylokaj", 2) „Zamach w kasynie". Gryf: „Tyś mój cały świat", film wiedeński. Orzeł: „Whisky i dolary".

— **Ważna konferencja** pomiędzy zarządem miasta a przedstawicielami większego przemysłu odbyła się w tych dniach w sprawie zatrudniania ojców licznych rodzin, pozbawionych pracy, a takich liczy Grudziądz około 160.

— **Złodzieje przed sądem.** Przed sądem grodzkim odpowiadali onegdaj dwaj rutynowani złodzieje: Mieczysław Bąk i Wacław Skorzyński z Jabłonowa, którzy w nocy z 10 na 11 grudnia ub. roku włamali się do stodoły rolnika Wilhelma Reinhardta, zam. w Bursztynowie pod Grudziądzem i skradli 15 ctn. żyta, wartości 150,— zł. W wyniku rozprawy, sąd skazał niepoprawnych złodziei po 6 miesięcy więzienia.

— **Z obrad zorganizowanego kupiectwa grudziądzkiego.** W lokalu Piwiarni Okocimskiej odbyło się zebranie grudziądzkiego kupiectwa, zrzeszonego w Tow. Kupców Samodzielnych. Udział członków był bardzo liczny. Obrady otworzył prezes p. Paweł Witkowski, kreśląc przebieg odbytej konferencji, na której pp. kupcy wypowiedzieli się za utworzeniem w Grudziądzu spółdzielni „Kredyt kupiecki". W wyniku dłuższej dyskusji, w której głos zabierali m. in. pp. dyr. Stanek i Sikora, zebrani kupcy poparli inicjatywę zarządu. Dalszy referat wygłosił b. poseł Mazur, odsłaniając projektowane przez rząd nowe ciężary podatkowe, godzące częściowo również w kupiectwo. Na wniosek referenta zebrani jednogłośnie uchwalili protest, który skierowany zostanie na ręce zarządu naczelnej organizacji kupieckiej w Warszawie oraz na ręce kupców Marchlewskiego i Stamma, piastujących mandaty poselskie.

— **Usiłował włamać się na plebanię.** Na gorącym uczynku usiłowanego włamania się na plebanię przy kościele farnym przytrzymała policja znanego złodzieja Jana Piórkowskiego z koszar Czarneckiego, przy którym znaleziono rozmaite narzędzia do włamania. Piórkowskiego osadzono w areszcie.

— **Włamanie do kina „Orzeł".** Onegdajszej nocy jacyś nieznani sprawcy włamali się do biura kina „Orzeł" i po rozbiciu biurka skradli 145,— zł gotówki. Policja wszczęła dochodzenia.

— **Włamanie do kuchni obywatelskiej.** Niewyśledzeni dotąd sprawcy włamali się do kuchni obywatelskiej przy ul. Groblowej nr. 5 i skradli naczynia do smalcu wartości 55 zł. Złodziei poszukuje policja.

Pogrzeb Chamberlaina.

Londyn, 18. 3. (PAT). Pogrzeb Austena Chamberlaina **odbędzie się w kościele St. Margarete w piątek o godz. 12,30.** Zwłoki zmarłego męża stanu zostaną następnie **spalone w krematorium.**

Przemówienie Baldwina.

Londyn, 18. 3. (PAT). Izba Gmin w głębokim milczeniu i z wielkim wzruszeniem wysłuchała **przemówienia premiera Baldwina**, poświęconego pamięci Austena Chamberlaina.

Baldwin zwrócił się do członków Izby, by **złożyli hołd pamięci znakomitego męża stanu**, który przede wszystkim był jednym z największych i najwybitniejszych członków parlamentu angielskiego, postacią, która **przejdzie do historii**, który zawsze odznaczał się w dyskusji **niezwykłą kurtuazją i rycerskością**, który potrafił zarówno otrzymywać, jak i zadawać ciosy.

Podobny hołd złożyli pamięci zmarłego przedstawiciele **Labour Party i liberałów.**

Sir Austin Chamberlain

Znany angielski mąż stanu, były minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii, Sir Austin Chamberlain zmarł nagle po krótkiej chorobie na udar serca. Chamberlain był politykiem najstarszej szkoły brytyjskiej i fanatycznym bojownikiem o hegemonię Anglii w świecie.

——o——

B. cesarzowa Zyta złamała obojczyk w katastrofie samochodowej.

Wiedeń, 18. 3. B. cesarzowa austriacka Zyta **padła ofiarą katastrofy samochodowej.** Katastrofa nastąpiła w drodze powrotnej cesarzowej z Paryża do stałej jej siedziby w Belgii **Steennockerzeel, w pobliżu tej miejscowości.**

Samochód, którym jechała ekscesarzowa Zyta wraz z damą dworu **oraz arcyksięciem Ottonem Habsburgiem**, zawadził nagle o jakąś przeszkodę i straciwszy równowagę przewrócił się. **Zyta doznała złamania obojczyka, zaś Otto i dama dworu wyszli cało.** Otto natychmiast przewiózł matkę innym samochodem do domu, wzywając równocześnie wybitnego chirurga z Brukseli.

Jak dotychczas, brak dalszych szczegółów katastrofy, która w tutejszych kołach legitymistów **wywarła wielkie poruszenie.**

Bomby w Jerozolimie.

Jerozolima, 18. 3. (PAT). W śródmieściu Jerozolimy rzucono wczoraj bombę, która ciężko **raniła żydowskiego policjanta**, raniąc lekko dwóch innych żydów. Aresztowano 2 Arabów.

Jerozolima, 18. 3. (PAT). Po zamachu popełnionym wczoraj w śródmieściu, nastąpiły w godzinach późniejszych **dwa inne.** Bomba rzucona z okien szybko jadącego samochodu wybuchła w pobliżu bramy, prowadzącej do starego miasta. Trzech Arabów zostało rannych. Dwie bomby rzucone zostały na taras kawiarni w dzielnicy Pomena. Poruszenie wśród ludności i **zaostrzenie stosunków arabsko-żydowskich jest bardzo wielkie.** Władze bezpieczeństwa prowadzą śledztwo.

Napad na listonosza.

Berlin, 18. 3. (PAT). W centrum miasta 2 młodych osobników dokonało w biały dzień zuchwałego **napadu z bronią w ręku na listonosza pieniężnego.** Bandyci zastąpili listonoszowi drogę w jednej z bram, **strzelając doń z rewolweru.** Strzał utkwił w torbie pieniężnej, **raniąc lekko listonosza.** Po długim pościgu, ostrzeliwujących się **sprawców napadu ujęto.**

Gwałtowny atak powstańców
na froncie Jarama.

Naval Carnero, 18. 3. (PAT). Wojska powstańcze, według korespondenta Havasa, wszczęły wczoraj **gwałtowny atak na froncie rzeki Jarama.** Atak ten był poprzedzony przygotowaniem artyleryjskim i bombardowaniem przez samoloty. Wojska powstańcze posunęły się w kierunku wschodnim, zajmując liczne pozycje rządowe.

Krwawe rozruchy w Walencji.
Anarcho-syndykaliści zaatakowali rząd komunistyczny.

Perpignan, 18. 3. (PAT). Od kilku dni krążyły pogłoski

o poważnych i krwawych zajściach w Walencji.

Nota oficjalna ministerstwa spr. wewn. podaje b. ogólnikowe wyjaśnienie. **Do stłumienia rozruchów użyto sił zbrojnych**, które musiały **walczyć przeciwko organizacjom anarcho-syndykalistycznym.**

Już po zajściach anarchiści ogłosili **ogólną mobilizację**, przecinając środki komunikacyjne, zajmując punkty strategiczne i przygotowując się do walnej rozprawy. Do stłumienia tych ponownych rozruchów **użyto gwardii narodowej, tudzież policji**, która opanowała sytuację i przywróciła porządek. Liczba ofiar **nie jest podana do wiadomości publicznej, jest jednak b. wielka.**

Rząd zarządził natychmiast **konfiskatę broni palnej i materiałów wybuchowych w ciągu 48 godzin.**

Rozstrzelanie włoskiego lotnika.

Hendaye, 18. 3. (PAT). W Walencji został rozstrzelany lotnik włoski Semprevere, który **uległ katastrofie lotniczej na froncie andaluzyjskim** w okolicy Santuario de la Virgen (prow. Jaen) i tam został **wzięty do niewoli.** Sąd wojenny w Walencji po stwierdzeniu czynnego udziału w bombardowaniu wojsk rządowych **skazał go na śmierć przez rozstrzelanie.**

Wydalenie inspektora Jelca.

Ryga. (PAT). Z Kowna donoszą: „Dzień Polski“ donosi o wydaleniu z Litwy inspektora polskiego gimnazjum w Poniewieżu **p. F. Jelca**, podkreślając **jak wielką stratę** przedstawia dla społeczeństwa polskiego na Litwie wyjazd tego wybitnego działacza społecznego, **bezkompromisowego Polaka i świetnego pedagoga.**

P. F. Jelca był nauczycielem gimnazjum w Poniewieżu, od r. 1920 do 1936 i w ciągu ostatnich 10 lat pełnił obowiązki inspektora tego gimnazjum. Władze litewskie **pozbawiły go obywatelstwa i prawa do pracy, zmuszając go do wyjazdu z Litwy.**

Choroba królowej Marii.

Bukareszt, 18. 3. (PAT). Choroba królowej Marii, matki króla Karola, wywarła duże wrażenie w całym społeczeństwie rumuńskim. Królowa Maria **cieszy się głębokim szacunkiem i sympatią szerokich mas narodu rumuńskiego**, który pamięta bohaterską postawę królowej w okresie wojny o zjednoczenie Rumunii. W całym kraju odbywają się **nabożeństwa na intencję powrotu królowej do zdrowia.**

Mussolini mówi.

Trypolis, 18. 3. (PAT). Wczoraj Mussolini dokonał tu otwarcia targów trypolitańskich. W czasie uroczystości nad terenem targów przelatywały eskadry samolotów w formacjach czwórkowych. Ze specjalnego miejsca Mussolini **wygłosił przemówienie**, w którym przypomniał, iż w okresie od 1926 r. tj. od ostatniego swego pobytu w Libii nastąpiły **pełne chwały wydarzenia.** Dyrektywy Rzymu były mądrze i metodycznie stosowane przez wszystkich gubernatorów, zwłaszcza w okresie gubernatorstwa marsz. Balbo.

Ludność muzułmańska wie, że wraz ze sztandarem włoskim będzie miała **pokój i dobrobyt** i że religia jej będzie **szanowana.** W ciągu ostatnich 11 lat Libia zmieniła się dzięki pracy inżynierów i robotników włoskich.

Następnie Mussolini potępił **w słowach niezwykle ostrych kampanię alarmistyczną**, prowadzoną w krajach zagranicznych w związku z jego podróżą do Libii. Podróż ta jest imperialistyczna ale w sensie, jaki nadawały, nadają i nadawać będą temu słowu narody morskie. **Nie ma ona żadnych ubocznych myśli, ani zamiarów agresywnych przeciwko komukolwiek.** W zakończeniu Duce oświadczył, iż Włochy zbroją się na morzu, lądzie i w powietrzu, gdyż jest to ich obowiązkiem wobec zbrojeń innych, lecz **naród włoski żąda, aby go pozostawiono w spokoju.**

——::——

Rolnicy z Kieleckiego
ofiarowali 200.000 zł na FON.

Rolnicy województwa kieleckiego złożyli w darze na Fundusz Obrony Narodowej ponad 200.000 zł.

Kuflem i gryzącym płynem.

Bruksela, 18. 3. (PAT). Przewódca reksistów Degrelle, jak twierdzą w zbliżonych do niego kołach, **został wczoraj lekko ranny kuflem od piwa**, rzuconym podczas zebrania w Bergham. Następnie Degrelle udał się do Dilbeek, gdzie przemawiał na drugim zebraniu, zorganizowanym przez miejscową grupę reksistów. Na zebraniu tym doszło do starcia z kontrmanifestantami, przy czym Degrella **oblano jakimś gryzącym płynem, który zniszczył mu palto.** Kilka kropli płynu lekko **poparzyło Degrella w twarz.**

Woda na nizinie świeckiej jeszcze wzrosła

Stan pod Topólnem. — Przed kulminacją w Swieciu. — Nizina świecka przedstawia się jak wielkie jezioro.

Świecie n/W. (t) Stan wody na nizinie świeckiej **wzrósł w nocy z wtorku na środę w dalszym ciągu i wzrasta** również, choć tylko powoli, **w ciągu dnia**, aż do kulminacji, która niebawem minie Świecie. Trzeba przyznać, że stan powodzi na kępach po prawym brzegu wału nadwiślańskiego jest wyższy aniżeli po lewym brzegu, a to dlatego, że na prawym brzegu dochodzi woda wprost z koryta rzeki, gdy tymczasem po lewym brzegu przychodzi woda drogą okólną, bo wskutek cofania się Wdy.

Po odpłynięciu zatorów prawidłowym korytem rzeki, niziny pod Topólnem wracają do równowagi i woda nadal opada. Kulminacja ostatniej fali powodziowej również już minęła. Wyłaniają się drogi, ścieżki i pola z pod wody. Ile tu szkód wyrządziła woda — trudno narazie ustalić. Będą one jednak **poważne**, szczególnie tam, gdzie płynął ostry nurt rzeki przez czas trwania zatoru. Ludność tych nizin oczekuje zupełnego odpłynięcia wody, by móc zabrać się do robót wiosennych w polu i do naprawy tego, co woda uszkodziła.

Nizina świecka przedstawia obecnie jedno wielkie morze. Taki obraz przedstawia się pasażerom pociągu jadącego z Terespola do Świecia tuż za stacją Przechowo. Z wody wyłaniają się jedynie: grzbiety wałów ochronnych, wyższe i to bardzo rzadkie pagórki oraz drzewa i wreszcie domostwa otoczone wodą.

Dziś, w środę odbył się w Świeciu targ. Mieszkańcy zalanych osiedli, chcąc zaopatrzyć się w mieście w najniezbędniejsze przedmioty, **przybyli do miasta łodziami**, które na szczęście są w posiadaniu każdego mieszkańca niziny.

Na starym mieście znajduje się kilkadziesiąt działek sadowniczych, na których wysadzono już około 15.000 drzewek owocowych. Wszystko to znajduje się dziś pod wodą i widoczne są tylko wierzchołki drzewek. Właściciele sadów wyrażają obawy o swe młode drzewka. Fachowcy twierdzą, iż drzewka nie ucierpią, o ile woda rychło opadnie.

Dalszy wzrost wody na Drwęcy.

Woda dochodzi do budynków elektrowni miejskiej.

Brodnica, 17. 3. (Tel. wł. — jr.) W dniu dzisiejszym nastąpiło dalsze podniesienie się stanu wody w rzece Drwęcy oraz na zalanych nizinach. **Pogotowia, które pełnią nadal posterunki saperów, straży pożarnej oraz bezrobotnych, czuwają nad bezpieczeństwem mostów.** Woda zalała w okolicy dzielnicy „Nowa Gdynia" również ogródki działkowe i utworzyła od t. zw. małego mostu (przy ul. Kościelnej) ogromne rozlewisko, które sięga domów dzielnicy „Nowa Gdynia". **Rzeczka Łacha także wystąpiła z brzegów, rozlewając wody swe po przyległych do niej terenach - ogrodach i łąkach.** Zagraża domom przy ulicy Dworcowej, w których woda zalała już piwnice. Zalany jest również dziedziniec gimnazjum żeńskiego oraz łąki przy ulicy Kamionka. **Woda zalała w ciągu ostatnich kilku godzin ogród elektrowni miejskiej tak, że dochodzi już do budynków.** Jeśli poziom wody nadal wzrośnie, zajdzie niebawem obawa wdarcia się wody do hali maszyn, przez co miasto zostałoby pozbawione światła.

Powódź w Wileńszczyźnie.

Na terenach województwa wileńskiego stan wody w rzekach w dalszym ciągu podnosi się. **Na Wilii** poziom wody w dniu wczorajszym wynosił 5,5 m, to jest **o 3 m więcej ponad stan normalny.** Lody w dolnym biegu rzeki, począwszy od miasta Wilejki spłynęły i zatrzymały się w okolicach miejscowości **Przewozy**, pow. oszmiańskiego, tworząc **olbrzymi zator.**

Most na Łoszy (dopływ Oszmianki) między Ryndziunami i Gierwiatami został zniesiony.

W Wilnie starosta grodzki zarządził pogotowie techniczne, zorganizowane z oddziałów saperskich, które na wypadek znaczniejszego podniesienia się wody przyjdzie z pomocą ludności, zamieszkałej w pobliżu rzeki.

W Wilejce silnie wezbrała rzeczka Plisnianka, zalewając kilka domów w śródmieściu oraz dziedzińce i ogrody nisko położone. **Zalana została na przestrzeni około 50 m ulica Piłsudskiego,** przez co odcięty został ruch pieszy na tym odcinku.

Mała powódź w Gdyni.

Wszystkie strugi wybrzeża polskiego z powodu gwałtownej odwilży wylały, lub znacznie wezbrały. Najsilniej wylała **Reda,** która od Wejherowa do ujścia do morza zalała łąki i pola uprawne. **Piasnica** pod Dębkami nad otwartym Bałtykiem i kanały odwodniające łąki wraz Czarnąwodą wystąpiły z brzegów i zalały torfowiska i łąki. Płutnica pod Puckiem dzięki regulacji w ubiegłym roku na niektórych odcinkach tylko wylała. Woda **nigdzie nie grozi siedzibom ludzkim.** W Rozgarcie wody zalały na wysokości 1 metra zabudowania cegielni, tak, że musiano zawezwać straż pożarną z Pucka.

Chłopiec na krze.

W pobliżu granicy polsko-gdańskiej 16-letni chłopiec nazwiskiem Krauze wypłynął na krze lodowej **na morze.** Chłopiec, widząc, że kra oddala się od brzegów, a pragnąc się uratować, rzucił się wpław do brzegu, jednak **z powodu utraty sił utonął.** Zwłoki wydobyto z morza.

Groźny pożar fabryki.

300 robotników straciło pracę.

Warszawa, 18. 3. (tel. wł.). W pobliskich Markach wybuchł groźny pożar fabryki. Paliła się wielka przędzalnia E. Briggs'a. Chwila była dość tragiczna, gdyż w płonącej spawalni znajdowały się butle ze sprężonym tlenem i lada chwila mógł nastąpić gwałtowny wybuch. Jednak strażakom, zaopatrzonym w maski gazowe i ubrania ochronne udało się dostać do wnętrza i wynieść śmiercionośne butle z płonącej spawalni.

Ogień po kilku godzinach ugaszono. Straty wynoszą 20.000 zł. 300 robotników znalazło się chwilowo bez pracy.

Przyczyną powstania pożaru była prawdopodobnie zaprószona iskra z sąsiadującej ze spawalnią kuźni. (r).

Komuniści z Walencji ofiarują

Marokko hiszpańskie Francji i Anglii.

LONDYN, 18. 3. (PAT.) Ujawniona wczoraj przez rząd gen. Franco wiadomość, że rząd madrycki zwrócił się do rządu W. Brytanii i Francji *z wyraźną propozycją udzielenia mu pomocy w walce przeciwko gen. Franco i popierającym go Niemcom i Włochom, wywołał w Londynie sensację.*

Rząd madrycki ofiaruje w zamian W. Brytanii i Francji *całkowitą eksploatację hiszpańskiego Maroka,* przy czym nota czynić ma nawet *aluzje do koncesyj terytorialnych na rzecz W. Brytanii i Francji w hiszpaksmi Maroku* pod warunkiem, że oba rządy usuną z tego obszaru wojska gen. Franco Odnośne jedno*myślne noty rządu madryckiego* miały być dnia 9 lutego *doręczone ministrowi Edenowi i Delbosowi*

W Foreign Office nie przyznają oficjalnie, że tego rodzaju propozycja została faktycznie uczyniona, nie mniej jednak potwierdzają, że rząd madrycki zaproponował W. Brytanii i Francji *pewne koncesje w hiszpańskim Maroku, które oba rządy postanowiły odrzucić.*

W. Brytania i Francja przeprowadzają obecnie konsultację w sprawie wysłania do rządu madryckiego *jednobrzmiących odmownych odpowiedzi,* w których podkreślone ma być, że propozycje rządu madryckiego stanowią *pogwałcenie układu w Algesiras,* który ustalił statut hiszpańskiego Maroka oraz że rząd madrycki *czyni propozycje, dotyczące obszarów, nad którymi nie posiada żadnej władzy.*

Propozycje rządu madryckiego sprawiły w brytyjskich kołach oficjalnych *jak najgorsze wrażenie.* Czynniki miarodajne podkreślają, że rząd madrycki, wysuwając tę propozycję, *bardzo poważnie nadwerężył swój autorytet moralny, zdradzając gotowość frymarczenia obszarami, należącymi do Hiszpanii.*

Zamach na b. ambasadora de Chambrun.

PARYŻ, 18. 3. (PAT.) Były ambasador Francji w Rzymie de Chambrun padł wczoraj na dworcu północnym *ofiarą zamachu, dokonanego przez kobietę, która wystrzeliła doń z rewolweru, raniąc go w pachwinę.* Dyplomata został przewieziony do szpitala, dokąd udał się sędzia śledczy i lekarz sądowy, celem przeprowadzenia wstępnego dochodzenia.

O zamachu agencja Havasa komunikuje następujące szczegóły: De Chambrun zamierzał *wsiąść do ekspresu odchodzącego do Brukseli.* Przybył, na dworzec na kilka minut przed odejściem pociągu w towarzystwie żony i przyjaciela. W chwili gdy wsiadał do wagonu, zbliżyła się *elegancko ubrana młoda kobieta,* która w pewnej chwili wyciągnęła rewolwer i wystrzeliła. Dyplomata nie stracił przytomności i zawołał: *Aresztować tę kobietę!.*

Sprawczyni zamachu została niezwłocznie ujęta przez konduktora wagonu sypialnego. De Chambrun po przewiezieniu do szpitala został niezwłocznie operowany. *Stan jego nie wzbudza obaw.* Dochodzenie w toku. Sprawczyni zamachu oświadczyła podczas badania w komisariacie policji, że nazywa się de Fontange.

—o—

B. poseł sanacyjny wykradał dolary z listów.

Tarnów (PAT). W sądzie okręgowym zapadł wyrok w sprawie **Ignacego Starzyka,** kontrolera pocztowego w Tarnowie, oskarżonego **o kradzież listów amerykańskich z dolarami i przestępstwa dewizowe.**

Oskarżony Ignacy Starzyk został uznany winnym zarzucanych mu czynów i skazany został na **3 i pół roku więzienia oraz na pozbawienie praw obywatelskich przez lat sześć** i grzywnę w kwocie zł 300, zaś za przestępstwo dewizowe na 1 rok więzienia i grzywnę w wysokości 300 zł, razem na **łączną karę 4 lat więzienia** i koszta postępowania sądowego w wysokości 160 zł.

Niezwykła broń polityczna.

Wszy w ukraińskim domu narodowym...

Lwów, 18. 3 Na komisaryczny zarząd ruskiego domu narodowego we Lwowie dokonano oryginalnego zamachu. Nieznani sprawcy przesłali przez posłańca do kancelarii zarządu starannie złożoną **pluszową kotarę teatralną,** którą, nie rozwijając, położono na jednym ze stołów.

Gdy otwarto pakunek, zawierający kotarę, z przerażeniem stwierdzono, że znajdowało sie w niej **kilkucentymetrowe kłębowisko wszy...** Zapanowała panika w związku z podejrzeniem, że sprawcy nasłali zarazki tyfusu. Obawy prawdopodobnie są płonne, albowiem pomimo upływu kilku dni **objawów tyfusu nie zauważono.**

Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, tłem niezwykłego „zamachu" jest **zaognienie stosunków pomiędzy starorusinami,** którym odebrano zarząd ruskiego narodowego domu, ustanawiając zarząd komisaryczny, w skład którego — jak wiadomo — wchodzą: delegat Banku Gospodarstwa Krajowego oraz działacze „Unda" Celewicz i Mudrak.

Kapituła Krzyża niepodległości na nowo otwarta!

Numer 64 „Monitora Polskiego" z dnia 19 marca zawierać będzie **odznaczenia Krzyżem Niepodległości** z mieczami, Krzyżem Niepodległości, oraz Medalem Niepodległości.

W tymże numerze zamieszczone będą odznaczenia **orderu Polonia Restituta,** złotym, srebrnym i brązowym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem za dzielność.

Krwawe porachunki z żydami.

Warszawa, 18. 3. (PAT). **Umysłowo chory** Jan Szymczak z Gębarzowa przewieziony przez ojca dnia 16 marca do lekarza w Radomiu, napadł na ulicy na **Dencina z Przytyku i Jankla Ajsenberga z Radomia, których dotkliwie pobił.** Kilku przechodniów zatrzymało Szymczaka. Odniósł on w czasie bójki lekkie obrażenia i został przewieziony do szpitala. **Pobity Dencin zmarł** w szpitalu.

Społeczeństwo pomorskie składa życzenia

marszałkowi Polski Śmigłemu-Rydzowi.

Dnia 17 bm. przybyli do pana wojewody pomorskiego przedstawiciele duchowieństwa, prezydium Federacji Związków Obrońców Ojczyzny, reprezentanci samorządu oraz sfer gospodarczych, społecznych, kobiecych i kulturalnych Pomorza celem złożenia na ręce p. wojewody **życzeń imieninowych** dla naczelnego wodza, marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza.

Pan wojewoda pomorski, spełniając życzenia delegacji, wystosował w imieniu tychże i własnym depeszę następującej treści:

Marszałek Edward Śmigły-Rydz
Warszawa.

Spełniając prośbę przedstawicieli społeczeństwa Ziemi Pomorskiej, którzy na moje ręce złożyli w dniu dzisiejszym z okazji Twych Panie Marszałku imienin gorące wyrazy czci i oddania, składam Ci w jego i własnym imieniu życzenia osobistej pomyślności oraz zapewnienie, że Ziemia Pomorska, świadoma swej roli i wierna Twoim wskazaniom, nie ustanie w ofiarnej pracy nad utrwaleniem sił Polski.

(—) Władysław Raczkiewicz
wojewoda pomorski.

PROGRAMY RADIOWE

Piątek, 19 marca

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,30: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". **6,33:** Gimnastyka. **6,50:** Muzyka polska (płyty). **7,15:** Dziennik poranny. **8,00:** Audycja dla szkół. **8,10—11,30:** Przerwa. **11,30:** Audycja dla szkół: a) Wspomnienia dzieci o Józefie Piłsudskim, b) Pieśni w wyk. chóru szkolnego. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,40:** Dziennik południowy. **12,50:** „Smaczne, a tanie święcone w chacie" — pogadanka Hanny Podgórskiej. **13,00—15,00:** Przerwa. **15,00:** Wiadomości gospodarcze. **16,15:** Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa). **16,30:** Muzyka polska w wykonaniu reprezentacyjnej orkiestry Policji Państwowej pod dyr. Adama Dolżyckiego. **16,55:** „Józef Ignacy Kraszewski — w 50-tą rocznicę śmierci" — wygł. prof. Ignacy Chrzanowski (z Krakowa). **17,10:** Pieśni z Witeloraudy Stan. Moniuszki do słów Józefa Ign. Kraszewskiego i „słowo wiążące" Or-Ota (z Bydgoszczy przez Toruń). Wykonawcy: Chór męski „Echo", chór żeński Miejskiego Konserwatorium Muz. pod dyr. Alfonsa Röslera, Felicja Krysiewiczowa — śpiew, Edmund Rösler — fortepian, Serwiński — recytator. **17,50 do 18,00:** Muzyka (płyta): Fryd. Chopin: Polonez es-moll w wyk. Ign. Paderewskiego. **18,00—18,15:** Przemówienie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego poświęcone pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego. **18,15—18,16:** Przerwa **18,16 do 18,20:** Wiadomości sportowe. **18,50:** Przegląd rolniczej prasy — inż. Irena Niewodniczańska (z Wilna) (Katowice i Łódź nadają audycje lokalne). **19,00—20,10:** Audycja poświęcona Józefowi Piłsudskiemu. **20,10 do 20,15:** Przerwa. **20,15:** Międzynarodowy koncert egipski. Transmisja z Ewart Memorial Hall Amerykańskiego Uniwersytetu w Kairze. Wykonawcy: Orkiestra radiofonii egipskiej pod dyr. Józefa Huttel'a. Medhat Assem — fort. Sami Shawa — skrzypce. **21,20:** Dziennik wieczorny. **21,30:** Pogadanka aktualna. **21,35:** „Z oper moniuszkowskich": Wykonawcy: Orkiestra i chór P. R. pod dyr. Olgiera Straszyńskiego. Sława Orłowska-Czerwińska — sopran, Janusz Popławski — tenor. **22,35—23,00:** „Długie nocne rodaków rozmowy" (obrazek z krakowskiej epoki Józefa Piłsudskiego) — fragment z książki Michała Sokolnickiego „14 lat". **23,00—23,30:** D. c. koncertu: „Z oper moniuszkowskich".

PROGRAM LOKALNY.

TORUŃ. 7,25: Parę informacyj. **7,30:** Piosenki żołnierskie (płyty) z Warszawy. **12,03:** Polskie melodie (płyty). **13,00:** Muzyka polska (płyty). **15,15:** Koncert reklamowy. **15,35:** Jak spędzić święto? — pogad. krajozn. **15,40:** Koncert symfoniczny orkiestry wojskowej pod dyr. Zygmunta Grabowskiego. **17,10:** Pieśni z Witeloraudy Stanisława Moniuszki do słów Ignacego Kraszewskiego i słowo wiążące Or-Ota. Wyk.: Chór męski „Echo" oraz chór Żeński Miejskiego Kons. Muz. pod dyr. Alfonsa Röslera, Felicja Krysiewiczowa — śpiew, Edmund Rösler — fortepian. Recytator Serwiński. **18,20:** Z muzyki polskiej (płyty). **18,45:** Program na jutro.

ZAGRANICA.

Lahti. 19,05: Koncert symfoniczny. **Lipsk. 19,45:** „Wolny strzelec" — opera Webera. **Bratisława. 20,00:** IV koncert symfoniczny. **Droitwich. 20,15:** Koncert europejski z Kairu. **Bruksela Franc. 1,30:** Koncert galowy. **Wieża Eifla. 21,30:** Koncert symfoniczny. **Deutschlandsender. 22,30:** Nocna muzyczka. **Wiedeń. 22,30:** Muzyka rozrywkowa. **Budapeszt. 23,25:** Muzyka jazzowa. **Radio Paris. 24,00:** Koncert nocny **Sztutgart. 24,00:** Muzyka lekka.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 18 marca 1937 roku.

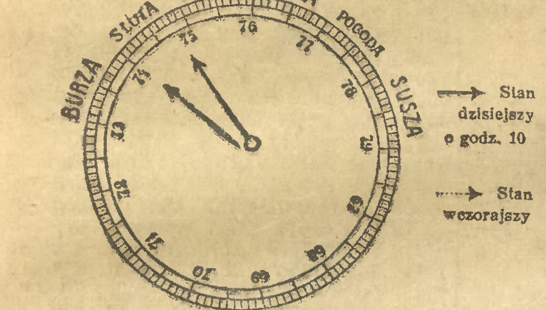
KALENDARZYK.

Dziś; Cyryla Jerozol. b. i D. K.
Jutro: Józefa, Oblubieńca N. M. P.
Wschód słońca o godzinie 6,9.
Zachód słońca o godzinie 18,9.

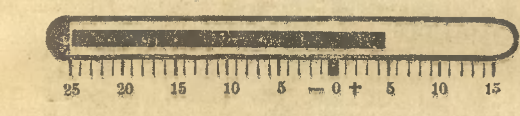
Stan pogody.

ZNOWU CIEPLEJ.

Wczoraj jedynie w Wileńskim było przeważnie pochmurno; pozostałe dzielnice miały pogodę słoneczną o nikłym zachmurzeniu. Temperatura o godz. 14 wynosiła: 11 st. w Zbąszyniu, 10 w Kaliszu, 9 w Poznaniu i Krakowie, 8 w Bydgoszczy, Warszawie i Łodzi, 7 w Zakopanem i Helu, 6 w Lublinie i Białymstoku, 5 we Lwowie i Łucku, 4 w Suwałkach i Tarnopolu, 3 w Pińsku. Dziś rano w Bydgoszczy pochmurno. — Przewidywany przebieg pogody: Najpierw dość pogodnie, potem stopniowy wzrost zachmurzenia, aż do drobnych opadów. Nieco cieplej. Umiarkowane wiatry południowo-wschodnie i południowe na zachodzie i w środku Polski, a zachodnie i północnozachodnie na wschodzie.

Termometr wskazywał dziś rano

NOCNE DYŻURY APTEK od 15—21 marca pełnią:

1) Apteka Piastowska, Śniadeckich 49, telefon 3682.
2) Apteka pod Złotym Orłem, Rynek Marsz. Piłsudskiego 1, telefon 3098.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

Muzeum Miejskie otwarte codziennie od godz. 9 do 16. W niedzielę i święta od 11 do 14. Wystawa drzeworytów Stefana Mrożewskiego.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w czwartek i sobotę **„ADRIÉNNE"** W. Goetza.

W piątek **„PIERWSZY LEGION"**, sztuka Lavery'ego, poruszająca niezmiernie ciekawy problem. Artyści dają prawdziwy koncert gry aktorskiej.

Dzieje sławnej artystki Adrienne Lecouvrer, wplecione w muzykę o motywach oryginalnych i niezmiernie wartościowych, przewiną się przez scenę naszego teatru w niedzielę, dnia 21 bm. o godz. 16-ej po cenach zniżonych. Świetna gra całego zespołu, przepych kostiumowy, sprężysta dyrekcja P. Kuczery oraz efektowny balet z pp.: Soboltówną i Wojnarem na czele zapewniają komplet widzów na niedzielnej popołudniówce. Dlatego należy wcześniej zaopatrzyć się w bilety wstępu.

Pra-premierą w Polsce będzie zapowiedziany na niedzielę, dnia 21 bm. o godz. 20 najnowszy utwór komediowy znanego artysty, reżysera i komediopisarza Romana Niewiarowicza pt. **„GDZIE DIABEŁ NIE MOŻE..."** Komedia ta, po bydgoskiej prapremierze ujrzy światło kinkietów na wszystkich większych scenach polskich, poza tym szereg agencyj teatralnych nabyło prawa autorskie na zagranicę. **„GDZIE DIABEŁ NIE MOŻE..."** jest komedią pełną mistrzowskich uśmiechów, doskonale skonstruowaną, o niewyczerpanej inwencji humoru, dowcipu i żartu. Reżyseruje J. Szyndler, wykonawcami będą najlepsi artyści naszego teatru.

Tani poniedziałek wypełni **„BESSIE"**, arcywesołą komedią Folanda.

Bydgoszcz - wodzowi naczelnemu

(hk) Wódz naczelny marszałek Edward Śmigły-Rydz jest symbolem cnót żołnierskich, a zarazem wyrazem jedności armii i narodu w ważnym dziele obrony narodowej. Społeczeństwo, które kocha swego żołnierza, kocha przede wszystkim wśród swych żołnierzy najpierwszego — wodza. Społeczeństwo daje wyraz swoim uczuciom dla armii, współpracując nad wychowaniem żołnierza, jednocząc się we wspólnej akcji spotęgowania obrony narodowej, łącząc się z armią w uczczeniu naczelnego wodza w dniu jego święta.

Inicjatywę uczczenia imienin marszałka Śmigłego-Rydza podjął i wykonał w Bydgoszczy Polski Biały Krzyż. Ne wezwanie tej zasłużonej organizacji zebrała się w Teatrze Miejskim cała Bydgoszcz, zarówno cywilna jak wojskowa. Przybyli przedstawiciele wszystkich władz; reprezentowane było całe niemal bez wyjątku społeczeństwo, bo przecież jeśli chodzi o armię i jej wodza, cały naród jest zgodny w swoich poglądach i uczuciach.

Teatr Miejski, wypełniony publicznością, był starannie udekorowany. I widownia i scena spowite były w barwe narodowe.

O legendzie marszałka Śmigłego-Rydza, o legendzie, która rośnie w naszych oczach i staje się częścią składową historii współczesnej Polski, pięknie mówił komendant garnizonu gen. Chmurowicz. Była w tym przemówieniu żołnierska miłość dla wodza, miłość wyrosła na polach bitew, wśród zwycięstw i laurów. Było przekonanie, że za przewodem marszałka Polska wydźwignie się wzwyż. Okrzyk na cześć wodza podchwyciła publiczność, wysłuchując następnie hymnu narodowego.

Program koncertowy był zestawiony starannie i wartościowo. Pieśni żołnierskie śpiewał mocno i z fantazją chór Szkoły Podchorążych pod dyr. prof. Alfonsa Röslera. Wiersz okolicznościowy wypowiedział w sposób porywający dyrektor Teatru Miejskiego p. Władysław Stoma. Pp. Arnold i Edmund Röslerowie wykonali sonatę wiolonczelową Ludomira Różyckiego (kompozytor był obecny wśród słuchaczy), a prof. Edmund Rösler świetnym wykonaniem kilku utworów Chopina, zwłaszcza poloneza Asdur — spotęgował podniosły nastrój.

W sumie akademia w pełni udana.

* * *

Rozgłośnia pomorska Polskiego Radia zapowiedziała transmisję pierwszej części akademii na falę pomorską. W ostatniej chwili dyrekcja toruńska transmisję odwołała. Możeby „Polskie Radio" wyjaśniło, co było powodem tej nagłej decyzji: czy siła wyższa czy też niechęć, aby Bydgoszcz zabierała głos na falach eteru?

Nowa organizacja kobieca w Bydgoszczy.

Do redakcji wpłynął komunikat następującej treści:

Na terenie Bydgoszczy kiełkuje już od dłuższego czasu świeżo założona organizacja **„Samopomoc Społeczna Kobiet"**, której główna siedziba mieści się w Warszawie. Przewodnią myśl nowopowstałej placówki oparta jest na metodach pracy spółdzielczej, która da kobietom możność **„odrzucenia starych przyzwyczajeń"(?!)** i pozwoli przekształcić kobiety w działaczki społeczne **„nowego typu"**. Ideologia spółdzielczości pociąga za sobą na terenie Anglii i Ameryki tłumy kobiet wszystkich warstw, a więc organizatorki sądzą, że i u nas w Polsce zagadnienie pracy czysto kobiecej **na podstawach spółdzielczych** będzie miało wielką wagę i obudzi wielkie zainteresowanie wśród świata kobiecego, zwłaszcza, że tworzy się tak **„bardzo potrzebny" (!)** i pożądany **„klub kobiecy"**, który będzie miał na celu skoordynowanie wszystkich kobiet poszczególnych organizacyj.

Dzisiaj w czwartek o godz. 11-tej odbyło się **poświęcenie lokalu przez ks. kanonika Schulza,** a w sobotę 20 bm. przybędzie do Bydgoszczy prezeska **Zofia Moraczewska** z Warszawy (żona znanego socjalisty Jędrzeja Moraczewskiego?) i wygłosi odczyt o godzinie 17 w lokalu organizacji, ulica Krasińskiego 4, m. 2.

Przed wielką wentą spożywczą.

Zgłoszenie darów w produktach spożywczych na niedzielną wentę na fundusz budowy kościoła katolickiego w Brzozie wpływają codziennie bardzo licznie. Wenta zapowiada się znakomicie i bezwątpienia przyniesie piękny dochód na zbożny cel.

Dary zgłaszać można do 20 marca (sobota) do godz. 13-ej w gmachu Starostwa, pokój nr. 21.

Gdy Marszałek Piłsudski był w Bydgoszczy...

Przed wmurowaniem tablicy pamiątkowej przy ul. Gdańskiej 92.

W piątek 19. bm. odbędzie się w Bydgoszczy uroczystość odsłonięcia wykonanej przez artystę-rzeźbiarza Teodora Gajewskiego **tablicy pamiątkowej na domu przy ul. Gdańskiej 92,** w którym mieszkał marszałek Piłsudski w czasie swego pobytu w Bydgoszczy. Powtarzając apel komitetu uroczystościowego, który wzywa ludność Bydgoszczy do najliczniejszego udziału w uroczystości, podajemy poniżej **wspomnienia o tym historycznym już dzisiaj fakcie,** jakim był pobyt w Bydgoszczy Marszałka Piłsudskiego.

Marszałek Józef Piłsudski jako Naczelnik Państwa **zwiedzał w pierwszych dniach czerwca 1921 roku Pomorze, którego jeszcze nie znał.** Do Bydgoszczy przybył Marszałek dnia 6 czerwca 1921 r. o godz. 9 rano w towarzystwie ministra b. dzielnicy pruskiej Wł. Kucharskiego i licznej świty. Na dworcu witali go wojewoda poznański dr Celichowski, generał Jung oraz prezydent miasta Maciaszek. Przeszedłszy przed frontem kompanii honorowej siadł do powozu, by udać się ulicą Dworcową na Plac Wolności, gdzie przyjął **defiladę reprezentacyjnego batalionu tutejszej dywizji.** Po odebraniu defilady udał się Marszałek ulicą Gdańską do willi prezydenta miasta Maciaszka, w której zamieszkiwał przez czas pobytu w Bydgoszczy. Wartę honorową przy willi pełnili podchorążowie z miejscowej Szkoły Podchorążych.

Z willi prezydenta Maciaszka udał się Marszałek następnie do gmachu starostwa, gdzie **imieniem ludności miasta Bydgoszczy składali mu hołd prezes rady miejskiej dr Biziel i trzej członkowie rady oraz prezes konferencji towarzystw red. Nowakowski z 6-ciu delegatami towarzystw.**

Marszałek przyjmował liczne delegacje różnych stowarzyszeń i stronnictw na audiencji trwającej przeszło półtorej godziny.

Między godz. 12 a 13 zwiedził Marszałek **Szkołę Podchorążych,** po czym powrócił do willi prezydenta Maciaszka na **śniadanie.** Przy śniadaniu u prezydenta Maciaszka asystowali Marszałkowi liczni goście, m. in. generałowie: Zieliński, Skierski, Raszewski, Hauser, Jung, Zemanek, pułkownicy: Stachiewicz, Kleeberg, Pomazański, Sabatier — szef misji francuskiej w Bydgoszczy, szef kancelarii cywilnej Stanisław Car, minister Kucharski, wojewodowie: dr Celichowski i Brejski, starosta krajowy dr Wybicki. Po śniadaniu Marszałek zwiedzał miasto: Szwederowo, Wzgórze Dąbrowskiego, śluzy miejskie, Czyżkówko i różne fabryki.

Na Wzgórzu Dąbrowskiego wywiązał się dialog między Marszałkiem a prezydentem miasta. **Prezydent miasta,** wskazując ręką na miasto:

— „Największe miasto w Polsce, granica Pomorza i Poznańskiego... osiemnaście kilometrów wzdłuż i dziesięć kilometrów wszerz".

Naczelnik Państwa: — „Lubię lokalnych patriotów, gdyż ci najwięcej zawsze zrobić potrafią".

Po zwiedzeniu miasta odpoczywał Marszałek pół godziny w ogrodzie willi, gdzie dotrzymywała mu towarzystwa żona prezydenta Maciaszka. W czasie **obiadu** między 19 a 20,30 prezydent Maciaszek wygłosił mowę o następującej treści:

„Ostatni był tu Jan Kazimierz w czasie nieszczęsnego układu bydgoskiego, kiedy wypuszczała Polska z rąk Prusy Królewskie... Najcięższą pięść pruską odczuła Bydgoszcz, nie szczędzono tu miliardów, by stworzyć potęgę i ostoję prusactwa, by stąd zastawić sidła na serca i dusze polskie... lecz **rdzeń pozostał polski... robotnik polski...** Kiedym miał wielkie szczęście przejmowania od Niemców Bydgoszczy, dnia 19 stycznia 1920 r. było nas tu 40 proc., obecnie jest 60 proc. Jesteśmy tu zwolennikami unifikacji... wszyscy razem bez różnicy dzielnic. **Witamy Cię nie tylko jako słynnego bohatera, twórcę Legionów, lecz jako prawdziwego Polaka, rzecznika idei polskiej.** Kochany Naczelniku, niech Cię Bóg prowadzi. Oby Rzeczypospolita pod Twoim rządem stała się największym mocarstwem świata".

Po obiedzie odbyło się **przedstawienie galowe w Teatrze Miejskim.** Gdy Marszałek wsiadł do powozu, **podchorążowie odprzęgli konie i sami ciągnęli powóz przez całą ulicę Gdańską aż do teatru.** Po przedstawieniu około godziny 10,30 wieczorem rozpoczął się **raut** w salach „Hotelu Pod Orłem". Marszałek wrócił z rautu do willi około godz. 24. Siedział jeszcze do godz. 3 rano w towarzystwie prezydenta Maciaszka i jego żony, opowiadając im o swoich rodzinnych stronach i o Wilnie.

Dnia następnego, tj. **7 czerwca 1921 r. Marszałek wyjechał statkiem Polskiej Żeglugi Państwowej do Grudziądza.** Towarzyszyli mu prezydent Maciaszek i starosta Niesiołowski.

Zmiany w sądownictwie.

W numerze 19 „Dziennika Ustaw" z dn. 16 marca 1937 r. ogłoszono pod pozycją 121 ustawę o zmianie właściwości terytorialnej sądów okręgowych w Bydgoszczy, Gnieźnie, Ostrowie i Poznaniu. **Ustawa ta wyłącza z okręgu sądu okręgowego w Bydgoszczy, sądy grodzkie w Strzelnie i Żninie i włącza je do okręgu sądu okręgowego w Gnieźnie.** Z okręgu sądu okręgowego w Ostrowie wyłącza się okręgi sądów grodzkich **w Bojanowie, Gostyniu, Jutrosinie i Rawiczu** i włącza je do okręgu sądu okręgowego w Poznaniu.

Kalendarzyk Ch. Dem.

CHRZEŚCIJAŃSKA DEMOKRACJA KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE.

Roczne walne zebranie odbędzie się **w sobotę, dnia 20 marca br., o godz. 19,30** w lokalu „Pod Lwem" przy ul. Marsz. Focha 7. Prelekcję wygłosi Prezes Okręgowy **p. radca Beyer.** Wszystkich członków prosimy o punktualne przybycie. Przedstawicieli bratnich kół zapraszamy.

Zarząd.

Na kościół na Czyżkówku.

Zł 2,— J. Klatt i wzywa pp. Feliksa Dolczewskiego i Pawła Breita.

Dzieje wojenne Bydgoszczy.

Na powyższy temat wygłosi odczyt p. kpt. Sujkowski w dniu 20 bm. (sobota) o godzinie 17-ej w auli gimnazjum im. Marsz. Piłsudskiego przy Placu Wolności 9.

Temat dla bydgoszczan, tak dla młodzieży jak i dla starszych nader interesujący. P. kpt. Sujkowski znany jest jako doskonały prelegent. Aula gimnazjum nie jest zbyt wielka — wobec czego radzi się wcześniejsze nabycie biletów. Bilety wstępu po 1 zł, oraz po 50 i 30 gr. Dochód przeznaczony na cele harcerskie. Przedsprzedaż w sekretariacie harcerstwa, Libelta 5, tel. 2256.

Jazda na „gapę" zakończona utratą nogi.

Wczorajszej nocy przewieziono do szpitala powiatowego na Bielawkach 15-letniego chłopca Antoniego Trzepizurę, pochodzącego z pod Częstochowy. Chłopiec wybrał się na „gapę" pociągiem osobowym i pod Bydgoszczą dostał się pod koła pociągu. Została mu zmiażdżona noga tak, że po przewiezieniu do szpitala jeszcze w nocy dokonano amputacji prawej nogi. Mimo utraty nogi chłopczyk jest przytomny.

W numerze niedzielnym rozpoczynamy druk nowej powieści p. t.

Strzał na schodach

M. Matkowskiego

Tabela loterii

2-gi dzień ciągnienia 2-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Pierwsza dzienna wygrana 5.000 zł. na Nr. 165181

Zł. 10.000 58271

5.000 zł.: 83768

2.000 zł.: 106862

1.000 zł.: 89408 127658

Po 500 zł.: 725 37097 42980 45650 103008

Po zł. 400: 11837 12892 23559 25731 39963 115323 142767 145174 164822

Po zł. 250: 57447 67545 69227 78522 90284 90840 92817 93923 101638 109571 119301 127458 173395 177313 182829 192896 192985

Po zł. 200: 286 7534 19267 19565 40313 42677 56635 59823 60059 64509 74114 80306 80670 81970 105843 122116 126047 134490 139841 142331 146550 153146 155803 155559 192267

Wygrane po 150 zł.

314 1719 961 2383 616 3017 219 550 885 4283 464 5433 6177 647 815 8457 9496 11046 196 544 72 12081 735 12493 843 14935 51 15156 256 681 16705 54 909 17252 537 18147 482 19011 792 983

20133 606 823 21074 513 22276 590 23277 24492 927 25559 761 26033 137 437 27452 28576 886 923 30053 905 77 31516 32576 736 33393 643 823 35249 746 36049 37756 35082 630 819 39255 492 543

40196 352 599 41139 248 410 517 789 995 42693 717 901 43488 45030 275 46081 579 47157 37 48786 49836 50050 99 207 368 740 52462 684 808 53016 102 21 53 777 872 54021 207 77 434 834 55187 57056 418 792 58350 59100 60522 84 87 822 99 62144 563 666 63057 65014 66604 806 8 67657 710 56 68349 438 533 613 69607 887 955 70279 85 726 71528 72250 70 823 31 937 73688 890 74617 75179 310 76473 77561 714 43 63 78836 79472 804 972 74

80008 285 688 82202 487 707 83095 531 728 84093 621 73 85811 86170 395 507 963 87094 923 88594 773 824 89049 210 480 684 95 976 90034 182 7919 980 91757 93399 94971 97461 703 45

100197 679 784 840 55 101125 45 475 102429 956 103328 754 827 104238 788 107318 97 825 108041 109090 856 112005 113362 497 800 115133 974 116153 256 94 701 916 117385 698 119 620

121188 506 845 122114 918 123040 124541 657 898 125231 550 916 126406 127346 514 45 703 128722 129939 130494 874 131533 133863 999 135069 209 592 789 136289 316 138630 803 139336 947 140375 141604 142248 143596 919 144135 234 693 145065 146123 906 147424 601 149288 150723 151560 666 764 152618 154235 336 599 902 155115 594 156072 555 159249 369 521 32 60 623

160273 360 161600 1 26 162407 163160 758 164161 863 165002 501 166364 167853 168270 899 169034 203 43 64 341 774 170233 813 14 171407 874 964 172119 62 650 966 173189 301 454 564 753 174078 495 994 99 175580 761 176343 177287 730 178103 179090 339 809 180044 351 181123 450 875 182968 183019 49 285 184724 185725 186299 794 914 187068 215 188802 189430 733 805 190649 71 937 39 191386 192002 410 836 193164 194079

Wygrane po 50 zł.

194 232 1013 376 438 990 2279 558 90 845 85 3098 560 5046 194 555 6138 8050 879 9008 766 10422 68 616 94 11003 73 214 26 12754 13469 15826 16133 734 17427 18106 45 205 44 19810 20279 304 64 66 524 732 21237 378 22407 609 935 23222 372 834 24412 540 852 26207 27000 116 443 600 760 28044 29363 595 30050 105 290 549 967 31356 882 32001 134 344 425 602 97 33015 70 360 74 708 890 34334 75 557 946 35008 47 499 570 36326 450 91 913 38689 874 950 39193 313 459 880

40680 868 41102 321 740 53 813 42492 639 951 43789 813 44342 758 840 45283 368 612 46057 302 35 75 566 933 47161 993 48102 272 476 606 752 951 49106 330 447 608 998 50422 51535 688 52339 502 825 53506 54631 55126 528 896 56061 319 980 57731 969 58148 383 531 703 59440 539 721 925 60188 507 920 61172 524 882 62100 235 63236 342 964 64453 972 65065 255 66453 693 780 876 67040 341 638 91 68080 869 69118 563 72 947 70103 217 772 812 71233 84 310 85 449 688 743 72476 74247 69 75426 509 610 756 859 76122 637 878 77292 498 575 631 78819 57 79695 791 863

80025 264 577 81174 300 426 644 92 82233 565 92 896 929 81 83462 599 84084 368 759 940 85475 585 674 86255 468 826 47 87205 544 849 970 88050 139 211 90063 735 836 92380 510 611 846 93372 861 94054 479 847 84 95231 493 97145 735 76 804 99054 707 11

100522 69 997 101013 435 810 102037 417 103299 647 104339 67 620 32 54 718 889 105529 106230 324 54 436 521 774 107165 332 438 45 86 960 108295 611 729 109727 111402 627 66 112616 930 113341 62 74 75 114120 86 392 115189 432 578 928 116087 255 457 740 868 117120 93 897 118382 478 562 951 119068 205 359 653 982

120136 565 669 121290 373 122388 998 124486 739 125003 831 126236 69 303 6 127693 708 128242 642 761 850 85 955 129216 45 725 42 76 130071 131262 362 132129 297 329 133296 134838 907 135123 29 136475 660 137157 418 138015 41 769 139192 956 140108 14 784 141039 520 142155 244 143472 551 144004 183 604 736 60 145574 650 981 146210 588 796 879 147159 395 435 80 148061 351 800 149686 150108 77 151083 231 84 152126 295 376 153064 104 531 605 847 978 154073 105 285 383 514 155492 156098 532 49 157746 834 158137 221 965 159159 433 62 591.

161188 488 840 162263 507 778 804 163179 334 802 164628 165560 94 657 915 50 82 166191 470 892 167644 742 168482 784 170180 930 171227 403 717 839 172152 639 173480 174128 533 785 175390 696 973 176219 685 177559 793 178713 179225 180481 181452 182265 83 381 183348 672 184882 185741 186360 187197 220 308 528 705 188737 189451 647 190572 191552 192082 700 971 193012 38 323 925 73 194177 584 695

III ciągnienie

Wygrane po 150 zł.

124 222 845 1504 2254 3066 961 4774 6888 7701 8445 666 10665 212 963 13716 14056 15325 628 20048 492 21327 25587 28238 880 30377 32029 35060 591 36643 37350 994 38140 296 39150 41205 42442 43772 44296 45147 46871 7752 48784 50195 51787 52234 54700 57736 58501 41 60565 61253 63713 66872 68650 69023 459

70757 71344 72739 835 74592 75849 76572 653 80121 82280 83740 85113 677 87008 88520 765 89055 90358 91021 92160 296 93769 94401 95125 926 97582 85 98650

100597 101101 322 102376 514 103676 106205 109557 866 110940 111035 366 699 113998 114399 116516 864 117043 770 118076 173 888 120183 412 28 653 121100 636 124055 928 48 125655 126757 127833 50 128298 956 129282 378 130391 134072 135872 136212 139862.

140010 143683 711 144484 147111 589 148973 149092 223 34 432 152318 154859 155282 159152 544 987 162005 163257 164348 737 77 165304 167393 167626 37 752 168872 171642 172198 174180 176282 179049 920 181770 182322 608 184912 185082 187595 188865 189743 190384 601 752 191519 192659 193034 391 194231.

Wygrane po 50 zł.

2 1447 2753 3420 5000 45 176 214 709 6305 9370 818 10291 637 999 12138 237 13091 438 540 14065 446 762 15732 58 16370 83 17598 624 19533 795 20164 824 38 22660 795 23204 12 24127 328 897 25655 27694 29018 130 32773 35866 36684 38042 300 591 39493 851

40425 938 41791 42135 212 346 682 43009 252 953 46505 898 47472 523 48427 49730 50281 416 51404 58 880 52864 53047 656 54106 27 423 660 55207 57184 58092 367 789 846 59694 98 779 60327 61366 62211 495 65097 66079 302 692 69414 70276 878 72640 709 896 73561 75082 284 76165 842 77333 56 425 805 947 79397

80579 641 81498 82024 106 206 833782 84433 648 51 85177 457 86185 355 87447 727 88523 819 89158 613 90272 91760 92815 93338 852 96202 97028 68 88 98342 835 99475 798 807 63

100857 902 101526 102093 449 103073 616 104194 848 92 105032 106617 107102 108808 110822 112445 113179 226 877 115619 981 116284 333 117030 118523 612 119345 120367 121659 123064 138 610 794 124526 125370 426 62 127090 201 49 368 128522 669 719 129799 130333 131738 814 132108 133675 134982 135747 137419 139317 140385 847 141926 37 142803 143077 277 144267 78 619 827 145164 476 501 877 149315.

150592 757 832 92 963 151717 153783 154245 442 766 156071 157003 158252 644 160567 161241 83 95 965 162892 163269 164255 364 453 166148 745 975 168033 306 802 169161 457 931 171780 173028 174344 927 175027 506 176232 177250 623 178029 179188 180195 647 182684 184370 185172 187801 188219 463 89 554 191353 453 906 193429 558 194267 78 317.

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 130019.

50.000 zł. 68241.

5.000 zł. 106374.

2.000 zł. 177637.

1.000 zł. 54473 70274 130622 166754 167712 168043.

500 zł. 23332 60912 73110 122873 159795 168341 169538 194164.

400 zł. 396 17570 18635 51510 69596 102080 111275 117679 147949.

250 zł. 2010 2201 34789 38782 42734 46643 72686 93228 98005 102244 121375 157117 176394 194142.

200 zł. 4613 5361 5527 18658 25801 38951 47812 60772 63070 66811 88762 112669 129395 143636 165316 166937 169820 180831 188326 188782.

Wygrane po 150 zł.

418 659 1874 7191 968 8186 10015 168 704 11453 14112 15075 17389 18449 656 87 19770 20709 21039 950 22128 25921 25357 31657 32573 33327 35013 813 37841 38382 572 40678 41275 478 42982 43791 889 45511 46126 464 47105 730 48923 49329 50655 51311 53721 54611 56009 58382 61136 801 62358 63012 15 97 397 749 64078 66153 383 67199 72947 73172 74239 620 75626 77158 369 81221 339 813 82389 788 83382 85330 86371 666 779 88161 89106 92206 557 9515 787 99345 100834 101123 102748 873 101314 479 104650 106109 107169 108204 335 777 939 110092 794 111128 309 113114 28 637 766 114245 115121 116239 505 22 117875 119158 933 121084 124936 127736 128448 898 129098 130537 131022 745 132184 316 93 133393 707 81 135230 314 673 750 136019 228 386 137207 139092 142546 14473 145257 599 146517 147398 152452 153667 154182 971 155254 156363 157496 158539 160671 162683 163210 165730 166782 893 168218 170471 773 171223 341 850 172621 712 174276 306 454 175780 176183 726 177047 178073 135 179514 760 180214 182317 183293 498 185819 188430 505 65 189542 762 192665 193461 194647

Wygrane po 50 zł.

926 1642 2025 30 488 592 3026 307 4057 5236 324 6631 716 8309 9089 99 136 317 600 738 860 950 11435 811 12832 13452 55 939 14412 15047 16978 18496 514 950 19317 903 52 21380 22857 23276 528 707 24280 429 25307 901 26967 29269 338 655 971 30484 32036 308 591 645 900 34546 35382 714 36625 38300 39060 147 213 40270 991 41191 242 559 43207 742 903 44542 994 45053 46099 939 47117 254 402 56 48749 74 49394 50419 824 52061 434 789 53621 719 54079 670 769 56089 184 57119 899 58837 59281 566 84 793 60516 61027 674 746 813 64079 809 65617 65717 89 66060 726 67218 70500 71294 477 72101 259 452 73711 74527 75009 351 77155 252 647 9983 80040 772 81085 808 83230 790 84119 35 922 85628 87128 265 830 88247 334 723 43 89482 720 91441 740 93229 484 94947 96194 655 804 97065 686 98178 99525 101337 102069 103429 106028 291 107145 536 731 108679 110381 112266 113041 48 302 114390 115058 654 116187 117113 947 118022 419 120704 121142 236 122146 124259 727 125907 126856 127492 18235 565 130199 131471 134855 135089 594 138593 715 139322 140662 744 141342 535 142230 143340 859 145517 146826 147449 534 148520 150132 153023 589 155581 158234 159001 650 160842 161069 300 162109 798 163060 164060 165478 957 167324 168538 169069 171431 172678 173400 174966 175311 656 176072 239 355 177402 653 74 178156 181062 93 171 295 779 869 182251 765 183311 184112 456 669 165026 320 594 923 186095 673 820 31 188077 839 193686 194766 77

Z zagadnień sadowniczych.

(Ciąg dalszy).

nież niemetalowym) z małą ilością wody najpierw zlasować 1 kg wapna, a gdy rozpadnie się w proszek przyrządzić mleko wapienne, dolewając drugie 50 litrów wody. Następnie wlewa się powoli, ciągle mieszając (drewnianym patykiem!), 50 litrów roztworu siarczanu miedzi do 50 litrów mleka wapiennego (a nie odwrotnie!). Otrzymany płyn należy przecedzić przez sito i dodać 1 litr zwykłego zbieranego mleka, aby zwiększyć przyleganie cieczy do liści. **Ciecz bordoską należy stosować zaraz po przyrządzeniu.** Przygotować ją trzeba bardzo starannie, w przeciwnym razie może przynieść więcej szkody niż pożytku. Ciecz powinna być bez nadmiaru siarczanu miedzi lub wapna. Sprawdzić można jakość cieczy zapomocą czerwonego i niebieskiego papierka lakmusowego (nabyć można w każdej drogerii). Jeżeli oba papierki, zanurzone w cieczy, nie zmieniają swej barwy tzn. niebieski papierek na kolor czerwony. a czerwony na niebieski — to płyn jest dobry. Kto nie jest pewien, że dobrze umie sporządzić ciecz bordoską, niech lepiej zastosuje fabryczną ciecz kalifornijską.

Ciecz bordoską stosujemy w tych samych okresach co kalifornijską, lecz w roztworze 1%-owym. Cieczą bordoską należy opryskiwać drzewa owocowe w czasie **suchej, słonecznej pogody,** gdyż podczas okresów wilgotnych. dżdżystych może uszkodzić liście. Przy drugim i trzecim opryskiwaniu wzmacnia się działanie owadobójcze przez dodanie do 100 litrów cieczy bordoskiej — 100 gramów **„zieleni paryskiej".** Jest to bardzo silna trucizna. Uprzedzić musimy przed kupowaniem zieleni paryskiej na wagę, gdyż narazić się można na nabycie produktu sfałszowanego. Lepiej kupować w oryginalnych opakowaniach dla celów sadowniczych marki „Azot".

Rozpocząć opryskiwanie należy od wierzchołka drzewa, następnie obchodząc drzewo dookoła, systematycznie opryskuje się je ku dołowi, nie opuszczając żadnej gałązki. Dbać należy o to, by płyn padał na obie strony liści. Płyn w aparacie należy stale mieszać. **Przy opryskiwaniu trzeba zachować szereg ostrożności.** Przy wszelkich czynnościach należy pracować z wiatrem, by ciecz nie dostała się na usta lub oczy opryskującego. Trujących środków nigdy nie dotykać ręką, po ukończeniu pracy myć starannie ręce i twarz, a środki trujące schować i trzymać w zamknięciu.

Drzewa opryskiwane roztworem cieczy kaliforniejskiej lub cieczy bordoskiej i przez to uwolnione od pasorzytów **odwdzięczą się nam wielokrotnie, dając zdrowy i obfity plon.** — Drzewa nieopryskiwane rodzą owoce małe, poplamione, robaczywe. Owoce takie źle się przechowują; szybko gniją.

W firmie Gustaw Molenda i Syn

sezon wiosenny już rozpoczęty.

W znanym w naszym mieście **składzie fabrycznym sukna Gustaw Molenda i Syn w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 11** nastąpiło otwarcie sezonu wiosennego. W obecnym sezonie wiosennym Fabryka Sukna w Bielsku, Gustaw Molenda i Syn, wypuściła na rynek dotąd niebywałe eleganckie desenie materiałów, tak na ubrania wiosenno-latowe, jak i na płaszcze. Wspomniana firma **powiększyła swój skład fabryczny z dn. 1 marca br.** o jeden dział, a mianowicie, zaprowadziła materiały damskie. W obu działach znaleźć można ogromny wybór bardzo efektownych deseni w materiałach damskich i męskich, przy czym, zważywszy na ceny, stwierdzić należy, że ceny tego roku są bardzo korzystne. Firma Gustaw Molenda i Syn, rozpoczynając swój wiosennoletni sezon, znana jako uczciwe **chrześcijańskie przedsiębiorstwo** z uprzejmej i solidnej obsługi, zatem zasługuje ze strony tut. obywatelstwa, u którego zdobyła sobie pełne zaufanie, na szczere poparcie!

Choroby jelit. Powagi lekarskie poświadczają, że naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** działa nawet przy podrażnieniu jelit przyjemnie i bezboleśnie.

— **Zaniechać strajku!** Korporacja kominiarzy w Bydgoszczy wzywa za naszym pośrednictwem wszystkich przemysłowców kominiarskich i czeladź kominiarską, aby zaniechali strajku i powrócili do normalnych prac w zawodzie, gdyż groźny dla rzemiosła kominiarskiego projekt ustawy został przez sejm odesłany jeszcze raz do komisji, co równa się jego przekreśleniu na czas zwyczajnej sesji parlamentu.

43 Fabryki Krajowe Narzędzi na Targach Poznańskich.

W dziale narzędzi krajowych na Targach Poznańskich wezmą udział 43 fabryki. Będzie to najwyższa cyfra uczestników z dotychczasowych.

Przemysł narzędziowy reprezentuje produkcję wartości 22,5 milionów złotych w 1936 r., czyli trzy razy większą od wartości wyprodukowanych w kraju obrabiarek.

Rozwój produkcji narzędzi w Polsce kształtował się jak następuje: 1932 r. — 4 miliony zł, 1933 — 6,5 miln. zł, 1934 — 9 miln. zł, 1935 — 14,5 miln. zł i 1936 — 22.5 miln. zł.

Grupa Producentów Narzędzi zrzesza 80% wytwórców i reprezentuje 95% wartości produkcji narzędzi w Polsce.

— **Dzień Robotnika Katolickiego** odbędzie się w tym roku w parafii Serca Jezusowego, dla zorganizowanych robotników wszystkich bydgoskich parafij. Obecnie odbywają się w towarzystwach przy Farze i na Szwederowie **pouczające wykłady** w ramach Tygodnia Społecznego. Wykłady odbywają się co wieczór w salach Domów Katolickich tych parafij. Wstęp wolny dla wszystkich!

— **Z chrześcijańskiego stowarzyszenia reemigrantów z Francji — w Bydgoszczy.** Dnia 14 bm. odbyło się drugie z kolei zebranie reemigrantów z Francji w świetlicy „Caritasu". Obecny był na tym zebraniu prezes „Opieki nad Polakami na obczyźnie" p. dyr. Pikorski. P. Mordawski wygłosił ciekawy referat na temat: „Wychowanie młodzieży". Uchwalono nawiązanie ścisłej współpracy z zrzeszeniami katolickimi i urządzenie wspólnej „święconki". Dary prosimy składać w „Caritasie", ulica Cieszkowskiego.

Kronika toruńska

Toruń, dnia 18 marca 1937 roku.

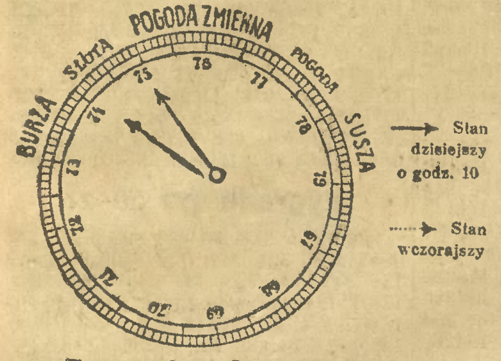
KALENDARZYK.

Dziś: Cyryla Jerozol. b. i D. K.
Jutro: Józefa, Oblubieńca N. M. P.
Wschód słońca o godzinie 6.9.
Zachód słońca o godzinie 18,9.

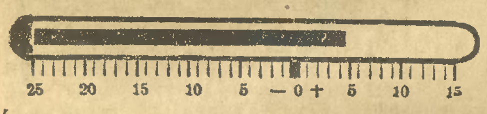
Stan pogody.

ZNOWU CIEPLEJ.

Wczoraj jedynie w Wileńskim było przeważnie pochmurno: pozostałe dzielnice miały pogodę słoneczną o nikłym zachmurzeniu. Temperatura o godz. 14 wynosiła: 11 st. w Zbąszyniu, 10 w Kaliszu, 9 w Poznaniu i Krakowie, 8 w Bydgoszczy, Warszawie i Łodzi, 7 w Zakopanem i Helu, 6 w Lublinie i Białymstoku, 5 we Lwowie i Łucku, 4 w Suwałkach i Tarnopolu, 3 w Pińsku.

Termometr wskazywał dziś rano

Nocny dyżur pełnią apteki: „Radziecka" — Śródmieście, „Św. Anny" — Bydgoskie Przedmieście, „Pod Łabędziem" — na Mokrem.

Pogotowie straży pożarnej tel. 12-44.

Telefon nr. 15-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11,30 i od 16 do 19.

Repertuar kin: As: „Robert i Gloria". Świt: „Tańczący pirat" — premiera. Mars: „Oskarżona". Corso: „Gabinet figur woskowych".

—×—

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Dziś w czwartek 18 bm. „Intryga i miłość".

Dziś w czwartek, sobotę i niedzielę o godz. 20-ej zostanie powtórzony dramat Fryderyka Schillera p. t. „Intryga i miłość", który z uznaniem został przyjęty przez publiczność teatralną. W głównych rolach występują dyr. Brcki i reżyser Antoni Piekarski oraz pp. Ippoldtówna i Skwierczyński. Inne postacie dramatu odtwarzają pp. Małkowska, Zbierzowska, Dąbrowski, Ilcewicz.

W dniu 19 marca odbędzie się w Teatrze Ziemi Pomorskiej żałobna akademia ku uczczeniu pamięci dnia imienin pierwszego marszałka Polski śp. Józefa Piłsudskiego. Początek akademii o godz. 18-ej.

Staraniem zarządu podoficerów kasyna garnizonowego odbędzie się w dniu 19 marca o godz. 20-ej przedstawienie w Teatrze Ziemi Pomorskiej dla korpusu podoficerskiego garnizonu Toruń. W dniu tym zostanie odegrany dramat w 8 obrazach Fryderyka Schillera p. t. „Intryga i miłość. Organizatorzy uprzejmie zapraszają na to przedstawienie pp. oficerów i urzędników wojskowych. Przedsprzedaż biletów w godzinach urzędowych w komendzie miasta, po godzinach urzędowych w bufecie kasyna oraz w dniu przedstawienia w kasie teatru. Należność za bilety można regulować w dniu 1. 4. br.

W niedzielę po południu po raz ostatni nieodwołalnie po cenach najniższych „Niespodzianka" Rostworowskiego.

W czwartek 18 bm. „Intryga i miłość".

W piątek 19 bm. godz. 18 akademia żałobna. O godz. 20 „Intryga i miłość".

Liga Morska i Kolonialna oddział w Toruniu

podaje do wiadomości, że film dźwiękowy pt. „Polscy pionierzy na czarnym lądzie" będzie wyświetlany z inicjatywy Ligi Morskiej i Kolonialnej w dniu 19 bm. o godz. 15 w kinie „Aria" i w dniu 20 bm., w sobotę, o godz. 15 w kinie „Mars".

Ceny biletów: balkon dla osób dorosłych 25 gr, parter dla młodzieży szkolnej 15 gr i parter dla wojska po 10 gr.

Bilety już wcześniej nabywać można w biurze oddziału L. M. K., Dom Społeczny, pokój 45.

Nowy pasterz Kościoła.

W dniu wczorajszym w kościele Chrystusa Króla na Mokrem w Toruniu odbyła się przepiękna uroczystość prymicji ks. Augusta Dziarnowskiego rodowitego Kaszuba.

Na uroczystość przybyli niemal wszyscy znajomi i krewni z rodzicami i rodzeństwem na czele.

Podczas odprawiania pierwszej Mszy św. towarzyszyli neoprezbiterowi ks. Augustynowi Dziarnowskiemu ks. ks. Ziemski, proboszcz parafii Św. Jana, Kiedrowski, wikary parafii na Mokrem i Żurek z Czarnowa. Kazanie wygłosił ks. delegat dziekan Władysław Karpiński ze Skórcza, który był dawniej proboszczem w Osieku — miejscu rodzinnym prymicjanta, ceremoniował ks. Goga, proboszcz parafii Chrystusa Króla. Kilka pieśni odśpiewała p. Maria Jędryczkówna, oraz chór mieszany przy parafii Chrystusa Króla pod dyr. p. Marciukowskiego.

Piękna uroczystość zakończyła się udzieleniem błogosławieństwa przez prymicjanta.

Zuchwałe włamanie i kradzież

w śródmieściu Torunia.

Nieznani sprawcy włamali się do restauracji „Ul" przy ul. Szerokiej 25 i po krótkiej, lecz skrupulatnej gospodarce skradli na szkodę właściciela p. Tomasza Cyziaka 20 zł w gotówce, poza tym papierosy, cygara i inne drobne przedmioty ogólnej wartości 105 zł.

Złodzieje dostali się do „Ula" od strony podwórza. Kradzież nastąpiła około 3 w nocy, gdyż gospodarze siedzieli wyjątkowo długo w lokalu. Przypuszczać należy, iż sprawcami kradzieży nie mogli być ludzie pełnej tuszy, raczej wprost przeciwnie, gdyż okienko, przez które dostali się do wnętrza lokalu jest tak małe, iż człowiek średniej wielkości i tuszy, przecisnąćby się nie zdołał. Nie wykluczone więc, że sprawcami są małoletni. Co prawda całą szajkę małoletnich pochwycono ostatnio i na zawsze zlikwidowano. Któż jednak nam zaręczy, że wszystkich schwytano? A może na wzór szajki małoletnich nr 1 tworzy się szajka nr 2?

Przeświadczeni jesteśmy, że już w najbliższych dniach policja nasza udzieli jasnej i konkretnej odpowiedzi przez pochwycenie nowej szajki włamywaczy.

Zawodowy „podróżnik"

Na stacji Toruń-Mokre przytrzymano 38-letniego Marcina Rzeszotka, mieszkańca Babic, pow. rzeszowski, za jazdę bez biletu z Sierpca do Torunia-Mokre.

W czasie dochodzeń przytrzymany tłumaczył się, że jest bez pracy i właśnie jechał w jej poszukiwanie. Początkowo dawano mu wiarę, ale po przeprowadzeniu badania okazało się, że Rzeszotek jest nie tylko zawodowym bezrobotnym, ale i zawodowym „podróżnikiem na gapę".

Nie mniej Rzeszotek mówił prawdę, tylko zapomniał dodać, że podróżując poszukuje nie pracy, ale „tego, co robotę wynalazł"; wobec takiego postawienia kwestii musiano p. Rzeszotka przymknąć, aby mógł bliżej zapoznać się z pracą taką prawdziwą.

Mamy nadzieję, iż ten ukryty cel naszego podróżnika zostanie mu objawiony.

Referat historyczny przy DOK. VIII

zorganizowano w Toruniu.

W Toruniu odbyło się zebranie organizacyjne placówki historycznej przy DOK VIII przy udziale kierownika placówki **ppłk. Klementowskiego** (z upoważnienia dowódcy OK VIII) oraz delegatów **pomorskich organizacyj niepodległościowych.**

Obrady zagaił przewodniczący zebrania ppłk. Klementowski, witając wszystkich reprezentantów poszczególnych organizacyj, po czym przez aklamację wybrano prezydium w składzie: **ks. kan. Kozłowskiego,** wicestarostę krajowego **dra Gąsowskiego** oraz protokólantów **radcę Wiencka i por. Ratajczaka.**

Pana wojewodę pomorskiego reprezentował **radca Wiśniewski.**

Przewodniczący zapoznał zebranych z obowiązkami i uprawnieniami placówki historycznej, jakie jej postawiło Wojskowe Biuro Historyczne, po czym podając obsadę placówki, zatwierdzoną przez Wojsk. Biuro Historyczne, przewodniczący, wyznaczony rozkazem na kierownika, wyraził szczere przekonanie, że w imię ważności zadania, wszyscy starać się będą o to, by materiał historyczny, jaki placówka przekaże W. B. H., był czystym obrazem rzeczywistości historycznej i sprawiedliwą oceną pracy jednostek społeczeństwa pomorskiego.

Następnie ppłk Klementowski odczytał projekt **odezwy do obywateli Pomorza** i wskazał na konieczność ustalenia formy pracy placówki historycznej, a uzależniając wskazaną formę pracy od uznania Wojskowego Biura Historycznego, wysunął wniosek, by obywatele, którzy z tych czy innych nieznanych placówce przyczyn do komisyj klasyfikacyjnych poszczególnych organizacyj nie zwrócą się, korzystać mogli z prawa zwrócenia się wprost do placówki.

W bardzo ożywionej dyskusji zabrało głos kilku mówców, a m. in. p. wicestarosta dr Gąsowski, który przedstawił zebranym wniosek, aby termin do przyjęcia nazwisk osób, mających wejść w skład komisji orzekającej nie przekroczył 14 dni, — co zebrani jednogłośnie przyjęli.

W dalszym ciągu zebrania przyjęto zaproponowaną formę pracy placówki historycznej oraz ustalono zebranie komisji orzekającej w miesiącu kwietniu z obowiązkiem dla delegatów poszczególnych organizacyj przedstawienia już konkretnych wniosków do uchwał.

Po wyczerpaniu porządku obrad, przewodniczący ppłk Klementowski, dziękując delegatom za liczny udział, prosił o dalszą współpracę.

Odezwa brzmi, jak następuje:

POMORZANIE!

Podpisani przedstawiciele organizacyj niepodległościowych na organizacyjnym zebraniu Placówki Historycznej Pomorza przy DOK VIII podają do wiadomości, że Wojskowe Biuro Historyczne upoważniło dowódcę Okręgu Korpusu Nr. VIII do **zebrania nazwisk i faktów historycznych z czasów przeciwstawiania się zaborcom na polu kulturalnym i gospodarczym,** oraz do zebrania historycznych działań **wszystkich oddziałów powstańczych, które przyczyniły się do oswobodzenia Pomorza.**

Działania te i fakty, zebrane w całości, znajdą się w historii polskiej niepodległości.

Uczestnicy otrzymają **dyplomy,** które posłużą jako dowód przynależności uczestnika w pracy, zmierzającej do wyzwolenia Ojczyzny.

Dużo materiału historycznego jest już w organizacjach i związkach oraz u władz administracyjnych i sądowych, jednak więcej jeszcze materiału jest u Was, Pomorzanie.

I dlatego tą drogą — by nie ukrzywdzić nikogo — podpisani przedstawiciele apelują do Was, by każdy, kto w działaniach tych brał udział, przesłał do swoich organizacyj, bądź do Placówki Historycznej przy DOK VIII swój opis wypadków historycznych z dołączeniem posiadanych dowodów, bądź zapodania świadków.

KOMITET WYKONAWCZY ZJAZDU BYŁYCH DZIAŁACZY NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH POMORZA:

Dr Gąsowski, prezes.
Ks. Kozłowski, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej.

Zarząd główny Związku Powstańców i Wojaków OK VIII: L. Prądzyński — prezes, Sempiński — I wicepr. Eckert — II wicepr.

Zarząd Okręgu Pomorskiego Związku Weteranów Powstań Narodowych R. P. 1914-19: Odrowski — prezes, A. Cerafícki — sekr.

Za przewodnictwo Dzielnicy Pomorskiej Związku Tow. Gimnastycznych „Sokół" w Polsce: Bol. Makowski — były naczelnik.

Placówka Gdańsk: Czaja Szczepan.

P.O.W. w Wąbrzeźnie: z Dzierżanowskich Wanda Gumińska i A. Lontkowski.

Zarząd wojewódzki Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich im. gen. Józefa Sowińskiego: Toczek Teodor.

Związek Filomatów Pomorskich: Zawacki, sekretarz.

Placówka Historyczna przy DOK VIII: ppłk Klementowski, kierownik Placówki

oraz **Komenda Chorągwi Pomorskiej Harcerzy; Zjednoczenie Zawodowe Polskie; Komitet Historyczny przy Zarządzie Miejskim w Inowrocławiu; Pomorskie Tow. Kółek Rolniczych; Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych** i byłe organizacje niepodległościowe Pomorza: **Rady Robotników i Żołnierzy; Straż Ludowa i Obrona Krajowa Pomorza; sokole drużyny polowe; tajna organizacja wojskowa; organizacja wojskowa Pomorza (Tow. b. żołnierzy); Związek b. żołnierzy „Jedność"; tajne komitety obywatelskie; uczestnicy strajku szkolnego 1905/6; drużyny strzeleckie; Rady Ludowe; „Skauting Polski" i Towarzystwa Ludowe.**

———o———

Pomimo sprytu — będzie siedzieć w areszcie.

Przed sądem grodzkim w Toruniu toczył się proces przeciwko niej. Marii Biernackiej z Ossowej Góry pod Bydgoszczą, oskarżonej o nabycie skradzionego roweru. Oskarżona tłumaczyła się, że rower ten nabyła od domokrążcy za 80 zł i nawet ma pokwitowanie. Jak się okazało, rower ten oraz 16 kur zostało skradzione rolnikowi Liedtkemu, zam. w Kopalinie, pow. toruński. Przeprowadzone dochodzenia ustaliły, że okoliczności, w jakich oskarżona nabyła rower, wskazywały, iż oskarżona wiedziała, że ten pochodzi z kradzieży.

W wyniku rozprawy sąd skazał oskarżoną Biernacką na 6 miesięcy więzienia.

NOWOCZESNE GNIAZDKA.

Stefan przeprowadził się do nowego mieszkania. Z dumą oprowadza Kazia po nowym gniazdku.

— Wcale pięknie — mówi Kazio — jednakże sufity są zbyt niskie...

Stefan potrząsa głową przecząco:

— Mylisz się, sufity są wysokie, tylko dywany są bardzo grube.

POTRZEBUJE BRACISZKA...

— Mamusiu — prosi pięcioletni Franio — chciałbym mieć małego braciszka!...
— Tak? A po co?
— Do bicia!

W numerze niedzielnym rozpoczynamy druk nowej powieści p. t.

Strzał na schodach

M. Matkowskiego

Tabela loterii

2-gi dzień ciągnienia 2-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Pierwsza dzienna wygrana 5.000 zł. na Nr. 165181

Zł. 10.000 58271

5.000 zł.: 83768

2.000 zł.: 106862

1.000 zł.: 89408 127658

Po 500 zł.: 725 37097 42980 45650 103008

Po zł. 400: 11837 12892 23559 25731 39963 115323 142767 145174 164822

Po zł. 250: 57447 67545 69227 78522 90284 90840 92817 93923 101638 109571 119301 127458 173395 177313 182829 192896 192985

Po zł. 200: 286 7534 19267 19565 40313 42677 56635 59823 60059 64509 74114 80306 80670 81970 105843 122116 126047 134490 139841 142331 146550 153146 155803 155559 192267

Wygrane po 150 zł.

314 1719 961 2383 616 3017 219 550 885 4283 464 5433 6177 647 815 8457 9496 11046 196 544 72 12081 735 12493 843 14985 51 15156 256 681 16705 54 909 17252 537 18147 482 19011 792 983

20133 606 823 21074 513 22276 590 23277 24492 927 25559 761 26033 137 437 27452 28576 886 923 30033 905 77 31516 32576 736 33393 643 823 35249 746 36049 37756 38082 630 819 39255 492 543

40196 352 599 41139 248 410 517 789 995 42693 717 901 43488 45030 275 46081 579 47157 37 48786 49836 50050 99 207 368 740 52462 684 808 53016 102 21 53 777 872 54021 207 77 434 834 55187 57056 418 792 58350 59100 60522 84 87 822 99 62144 563 666 63057 65014 66604 806 8 67657 710 56 68349 438 533 613 69607 887 955 70279 85 726 71528 72250 70 823 31 937 73688 890 74617 75179 310 76473 77561 714 43 63 78836 79472 804 972 74

80008 285 688 82207 487 707 83095 531 728 84093 621 73 85811 86170 395 507 963 87094 923 88594 773 824 89049 210 480 684 95 976 90034 182 92419 980 91757 93399 94971 97461 703 45

100197 679 784 840 55 101125 45 475 102429 956 103328 754 827 104238 788 107318 97 825 108041 109090 856 112005 113362 497 800 115133 974 116153 256 94 701 916 117385 698 119 620

121188 506 845 122114 918 123040 124541 657 898 125231 550 916 126406 127346 514 45 703 128722 129939 130494 874 131533 133863 999 135069 209 592 789 136289 316 138630 803 139336 947 140375 141604 142248 143596 919 144135 234 693 145065 146123 906 147424 601 149288 150723 151560 666 764 152618 154235 336 599 902 155115 594 156072 555 159249 369 521 32 60 623

160273 360 161600 1 26 162407 163160 758 164161 863 165002 501 166364 167853 168270 899 169034 203 43 64 341 774 170233 813 14 171407 874 964 172119 62 650 966 173189 301 454 564 753 174078 495 994 99 175580 761 176343 177287 730 178103 179090 339 809 180044 351 181123 450 875 182968 183019 49 285 184724 185725 186299 794 914 187068 215 188802 189430 733 805 190649 71 937 39 191386 192002 410 836 193164 194079

Wygrane po 50 zł.

194 232 1013 376 438 990 2279 558 90 845 85 3098 560 5046 194 555 6138 8050 879 9008 766 10422 68 616 94 11003 73 214 26 12754 13469 15826 16133 734 17427 18106 45 205 44 19810 20279 304 64 66 524 732 21237 378 22407 609 935 23222 372 834 24412 540 852 26207 27000 116 443 600 760 28044 29363 595 30050 105 290 549 967 31356 882 32001 134 344 425 602 97 33015 70 360 74 708 890 34334 75 557 946 35008 47 499 570 36326 450 91 913 38689 874 950 39193 313 459 880

40680 868 41102 321 740 53 813 42492 639 951 43789 813 44342 758 840 45283 368 612 46057 302 35 75 566 933 47161 993 48102 272 476 606 752 951 49106 330 447 608 998 50422 51535 688 52339 502 825 53506 54631 55126 528 896 56061 319 980 57731 969 58148 383 531 703 59440 539 721 925 60188 507 920 61172 524 882 62100 235 63236 342 964 64453 972 65065 255 66453 693 780 876 67040 341 638 91 68080 869 69118 563 72 947 70103 217 772 812 71233 84 310 85 449 688 743 72476 74247 69 75426 509 610 756 859 76122 637 878 77292 498 575 631 78819 57 79695 791 863

80025 264 577 81174 300 426 644 92 82233 565 92 896 929 81 83462 599 84084 368 759 940 85475 585 674 86255 468 825 47 87205 544 849 970 88050 139 211 90063 735 836 92380 510 611 846 93372 861 94054 479 847 84 95231 493 97145 735 76 804 99054 707 11

100522 69 997 101013 435 810 102037 417 103299 647 104339 67 620 32 54 718 889 105529 106230 324 54 436 521 774 107165 332 438 45 86 960 108295 611 729 109727 111402 627 66 112616 930 113341 62 74 75 114120 86 392 115189 432 578 928 116087 255 457 740 868 117120 93 897 118382 478 562 951 119068 205 359 653 982

120136 565 669 121290 373 122388 998 124486 739 125003 831 126236 69 303 6 127693 708 128242 642 761 850 85 955 129216 45 725 42 76 130071 131262 362 132129 297 329 133296 134838 907 135123 29 136475 660 137157 418 138015 41 769 139192 956 140108 14 784 141039 520 142155 244 143472 551 144004 182 604 736 60 145574 650 981 146210 588 796 879 147159 395 435 80 148061 351 800 149686 150108 77 151083 231 84 152126 295 376 153064 104 531 605 847 978 154073 105 285 383 514 155492 156098 532 49 157746 834 158137 221 965 159159 433 62 591.

161188 488 840 162263 307 778 804 163179 334 802 164628 165560 94 657 915 50 82 166191 470 892 167644 742 168482 784 170180 930 171227 403 717 839 172152 639 173480 174128 533 785 175390 696 973 176219 685 177559 793 178713 179225 180481 181452 182265 83 381 183348 672 184882 185741 186360 187197 220 308 528 705 188737 189451 647 190572 191552 192082 700 971 193012 38 323 925 73 194177 584 695

III ciągnienie

Wygrane po 150 zł.

124 222 845 1504 2254 3066 961 4774 6888 7701 8445 666 10665 212 963 13716 14056 15325 628 20048 492 21327 25587 28238 880 30377 32029 35060 591 36643 37350 994 38140 296 39150 41205 42442 43772 44296 45147 46871 7752 48784 50195 51787 52234 54700 57736 58501 41 60565 61253 63713 66872 68650 69023 459

70757 71344 72739 835 74592 75849 76572 653 80121 82280 83740 85113 677 87008 88520 765 89055 90358 91021 92160 296 93769 94401 95125 926 97582 85 98650

100597 101101 322 102376 514 103676 106205 109557 866 110940 111035 366 699 113998 114399 116516 864 117043 770 118076 173 888 120183 412 28 653 121100 636 124055 928 48 125655 126757 127833 50 128298 956 129282 378 130391 134072 135872 136212 139862.

140010 143683 711 144484 147111 589 148973 149092 223 34 432 152318 154859 155282 159152 544 987 162005 163257 164348 737 77 165304 167393 167626 37 752 168872 171642 172198 174180 176282 179049 920 181770 182322 608 184912 185082 187595 188865 189743 190384 601 752 191519 192659 193034 391 194231.

Wygrane po 50 zł.

2 1447 2753 3420 5000 45 176 214 709 6305 9370 818 10291 637 999 12138 237 13091 438 540 14065 446 762 15732 58 16370 83 17598 624 19533 795 20164 824 38 22660 795 23204 12 24127 328 897 25655 27694 29018 130 32773 35866 36684 38042 300 591 39493 851

40425 938 41791 42135 212 346 682 43009 252 953 46505 898 47472 523 48427 49730 50281 416 51404 58 880 52864 53047 656 54106 27 423 660 55207 57184 58092 367 789 846 59694 98 779 60327 61366 62211 495 65097 66079 302 692 69414 70276 878 72640 709 896 73561 75082 284 76165 842 77333 56 425 805 947 79397

80579 641 81498 82024 106 206 833782 84433 648 51 85177 457 86185 355 87447 727 88523 819 89158 613 90272 91760 92815 93338 852 96202 97028 68 88 98342 835 99475 798 807 63

100857 902 101526 102093 449 103073 616 104194 848 92 105032 106617 107102 108808 110822 112445 113179 226 877 115619 981 116284 333 117030 118523 612 119345 120367 121659 123064 138 610 794 124526 125370 426 62 127090 201 49 368 128522 669 719 129799 130333 131738 814 132108 133675 134982 135747 137419 139317 140385 847 141926 37 142803 143077 277 144267 78 619 827 145164 476 501 877 149315.

150592 757 832 92 963 151717 153783 154245 442 766 156071 157003 158252 644 160567 161241 83 95 965 162892 163269 164255 364 453 166148 745 975 168033 306 802 169161 457 931 171780 173028 174344 927 175027 506 176232 177250 623 178029 179188 180195 647 182684 184370 185172 187801 188219 463 89 554 191353 453 906 193429 558 194267 78 317.

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 130019.

50.000 zł. 68241.

5.000 zł. 106374.

2.000 zł. 177637.

1.000 zł. 54473 70274 130622 166754 167712 168043.

500 zł. 23332 60912 73110 122873 159795 168341 169538 194164.

400 zł. 396 17570 18635 51510 69596 102080 111275 117679 147949.

250 zł. 2010 2201 34789 38782 42734 46643 72686 93228 98005 102244 121375 157117 176394 194142.

200 zł. 4613 5361 5527 18658 25801 38951 47812 60772 63070 66811 88762 112669 129395 143636 165316 166937 169820 180831 188326 188782.

Wygrane po 150 zł.

418 659 1874 7191 968 8186 10015 168 704 11453 14112 15075 17389 18449 656 87 19770 20709 21039 950 22128 25921 25357 31657 32573 33327 35013 813 37841 38382 572 40678 41275 478 42982 43791 889 45511 46126 464 47105 730 48923 49329 50655 51311 53721 54611 56009 58382 61136 801 62358 63012 15 97 397 749 64078 66153 383 67199 72947 73172 74239 620 75626 77158 369 81221 339 813 82389 788 83382 85330 86371 666 779 88161 89106 92206 557 9515 787 99345 100834 101123 102748 873 101314 479 104650 106109 107169 108204 335 777 939 110092 794 111128 309 113114 28 637 766 114245 115121 116239 505 22 117875 119158 933 121084 124936 127736 128448 898 129098 130537 131022 745 132184 316 93 133393 707 81 135230 314 673 750 136019 228 386 137207 139092 142546 14473 145257 599 146517 147398 152452 153667 154182 971 155254 156363 157496 158539 160671 162683 163210 165730 166782 893 168218 170471 773 171223 341 850 172621 712 174276 306 454 175780 176183 726 177047 178073 135 179514 760 180214 182317 183293 498 185819 188430 505 65 189542 762 192665 193461 194647

Wygrane po 50 zł.

926 1642 2025 30 488 592 3026 307 4057 5236 324 6631 716 8309 9089 99 136 317 600 738 860 950 11435 811 12832 13452 55 939 14412 15047 16978 18496 514 950 19317 903 52 21380 22857 23276 528 707 24280 429 25307 901 26967 29269 338 655 971 30484 32036 308 591 645 900 34546 35382 714 36625 38300 39060 147 213 40270 991 41191 242 559 43207 742 903 44542 994 45053 46099 939 47117 254 402 56 48749 74 49394 50419 824 52061 434 789 53621 719 54079 670 769 56089 184 57119 899 58837 59281 566 84 793 60516 61027 674 746 813 64079 809 65617 65717 89 66060 726 67218 70500 71294 477 72101 259 452 73711 74527 75009 351 77155 252 647 9983 80040 772 81085 808 83230 790 84119 35 922 85628 87128 265 830 88247 334 723 43 89482 720 91441 740 93229 484 94947 96194 655 804 97065 686 98178 99525 101337 102069 103429 106028 291 107145 536 731 108679 110381 112266 113041 48 302 114390 115058 654 116187 117113 947 118022 419 120704 121142 236 122146 124259 727 125907 126856 127492 18235 565 130199 131471 134855 135089 594 138593 715 139322 140662 744 141342 535 142230 143340 859 145517 146826 147449 534 148520 150132 153023 589 155581 158234 159001 650 160842 161069 300 162109 798 163060 164060 165478 957 167324 168538 169069 171431 172678 173400 174966 175311 656 176072 239 355 177402 653 74 178156 181062 93 171 295 779 869 182251 765 183311 184112 456 669 165026 320 594 923 186095 673 820 31 188077 839 193686 194766 77

Z zagadnień sadowniczych.

(Ciąg dalszy).

nież niemetalowym) z małą ilością wody najpierw zlasować 1 kg wapna, a gdy rozpadnie się w proszek przyrządzić mleko wapienne, dolewając drugie 50 litrów wody. Następnie wlewa się powoli, ciągle mieszając (drewnianym patykiem!), 50 litrów roztworu siarczanu miedzi do 50 litrów mleka wapiennego (a nie odwrotnie!). Otrzymany płyn należy przecedzić przez sito i dodać 1 litr zwykłego zbieranego mleka, aby zwiększyć przyleganie cieczy do liści. **Ciecz bordoską należy stosować zaraz po przyrządzeniu.** Przygotować ją trzeba bardzo starannie, w przeciwnym razie może przynieść więcej szkody niż pożytku. Ciecz powinna być bez nadmiaru siarczanu miedzi lub wapna. Sprawdzić można jakość cieczy zapomocą czerwonego i niebieskiego papierka lakmusowego (nabyć można w każdej drogerii). Jeżeli oba papierki, zanurzone w cieczy, nie zmieniają swej barwy tzn. niebieski papierek na kolor czerwony, a czerwony na niebieski — to płyn jest dobry. Kto nie jest pewien, że dobrze umie sporządzić ciecz bordoską, niech lepiej zastosuje fabryczną ciecz kalifornijską.

Ciecz bordoską stosujemy w tych samych okresach co kalifornijską, lecz w roztworze 1%-owym. Cieczą bordoską należy opryskiwać drzewa owocowe w czasie **suchej, słonecznej pogody,** gdyż podczas okresów wilgotnych, dżdżystych może uszkodzić liście. Przy drugim i trzecim opryskiwaniu wzmacnia się działanie owadobójcze przez dodanie do 100 litrów cieczy bordoskiej — 100 gramów **„zieleni paryskiej".** Jest to bardzo silna trucizna. Uprzedzić musimy przed kupowaniem zieleni paryskiej na wagę, gdyż narazić się można na nabycie produktu sfałszowanego. Lepiej kupować w oryginalnych opakowaniach dla celów sadowniczych marki „Azot".

Rozpocząć opryskiwanie należy od wierzchołka drzewa, następnie obchodząc drzewo dookoła, systematycznie opryskuje się je ku dołowi, nie opuszczając żadnej gałązki. Dbać należy o to, by płyn padał na obie strony liści. Płyn w aparacie należy stale mieszać. **Przy opryskiwaniu trzeba zachować szereg ostrożności.** Przy wszelkich czynnościach należy pracować z wiatrem, by ciecz nie dostała się na usta lub oczy opryskującego. Trujących środków nigdy nie dotykać ręką, po ukończeniu pracy myć starannie ręce i twarz, a środki trujące schować i trzymać w zamknięciu.

Drzewa opryskiwane roztworem cieczy kaliforniejskiej lub cieczy bordoskiej i przez to uwolnione od pasorzytów **odwdzięczą się nam wielokrotnie, dając zdrowy i obfity plon.** — Drzewa nieopryskiwane rodzą owoce małe, poplamione, robaczywe. Owoce takie źle się przechowują; szybko gniją.

W firmie Gustaw Molenda i Syn

sezon wiosenny już rozpoczęty.

W znanym w naszym mieście **składzie fabrycznym sukna Gustaw Molenda i Syn w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 11** nastąpiło otwarcie sezonu wiosennego. W obecnym sezonie wiosennym Fabryka Sukna w Bielsku, Gustaw Molenda i Syn, wypuściła na rynek dotąd niebywałe eleganckie desenie materiałów, tak na ubrania wiosennolatowe, jak i na płaszcze. Wspomniana firma **powiększyła swój skład fabryczny z dn. 1 marca br.** o jeden dział, a mianowicie, zaprowadziła materiały damskie. W obu działach znaleźć można ogromny wybór bardzo efektownych deseni w materiałach damskich i męskich, przy czym, zważywszy na ceny, stwierdzić należy, że ceny tego roku są bardzo korzystne. Firma Gustaw Molenda i Syn, rozpoczynając swój wiosennoletni sezon, znana jako uczciwe **chrześcijańskie przedsiębiorstwo** z uprzejmej i solidnej obsługi, zatem zasługuje ze strony tut. obywatelstwa, u którego zdobyła sobie pełne zaufanie, na szczere poparcie!

Choroby jelit. Powagi lekarskie poświadczają, że naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** działa nawet przy podrażnieniu jelit przyjemnie i bezboleśnie.

— **Zaniechać strajku!** Korporacja kominiarzy w Bydgoszczy wzywa za naszym pośrednictwem wszystkich przemysłowców kominiarskich i czeladź kominiarską, aby zaniechali strajku i powrócili do normalnych prac w zawodzie, gdyż groźny dla rzemiosła kominiarskiego projekt ustawy został przez sejm odesłany jeszcze raz do komisji, co równa się jego przekreśleniu na czas zwyczajnej sesji parlamentu.

43 Fabryki Krajowe Narzędzi na Targach Poznańskich.

W dziale narzędzi krajowych na Targach Poznańskich wezmą udział 43 fabryki. Będzie to najwyższa cyfra uczestników z dotychczasowych.

Przemysł narzędziowy reprezentuje produkcję wartości 22,5 milionów złotych w 1936 r., czyli trzy razy większą od wartości wyprodukowanych w kraju obrabiarek.

Rozwój produkcji narzędzi w Polsce kształtował się jak następuje: 1932 r. — 4 miliony zł, 1933 — 6,5 miln. zł, 1934 — 9 miln. zł, 1935 — 14,5 miln. zł i 1936 — 22,5 miln. zł.

Grupa Producentów Narzędzi zrzesza 80% wytwórców i reprezentuje 95% wartości produkcji narzędzi w Polsce.

— **Dzień Robotnika Katolickiego** odbędzie się w tym roku w parafii Serca Jezusowego, dla zorganizowanych robotników wszystkich bydgoskich parafij. Obecnie odbywają się w towarzystwach przy Farze i na Szwederowie **pouczające wykłady** w ramach Tygodnia Społecznego. Wykłady odbywają się co wieczór w salach Domów Katolickich tych parafij. Wstęp wolny dla wszystkich!

— **Z chrześcijańskiego stowarzyszenia reemigrantów z Francji — w Bydgoszczy.** Dnia 14 bm. odbyło się drugie z kolei zebranie reemigrantów z Francji w świetlicy „Caritasu". Obecny był na tym zebraniu prezes „Opieki nad Polakami na obczyźnie" p. dyr. Pikorski. P. Mordawski wygłosił ciekawy referat na temat: „Wychowanie młodzieży". Uchwalono nawiązanie ścisłej współpracy z zrzeszeniami katolickimi i urządzenie wspólnej „święconki". Dary prosimy składać w „Caritasie", ulica Cieszkowskiego.

Z Gdyni i Wybrzeża.

Gdynia, dnia 18 marca 1937 roku.

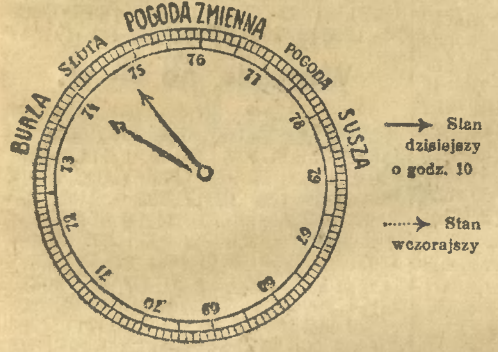
KALENDARZYK.

Dziś: Cyryla Jerozol. b. i D. K.
Jutro: Józefa, Oblubieńca N. M. P.
Wschód słońca o godzinie 6,9.
Zachód słońca o godzinie 18,9.

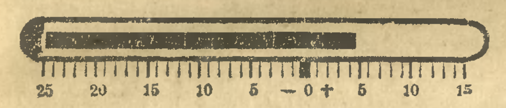
Stan pogody.

ZNOWU CIEPLEJ.

Wczoraj jedynie w Wileńskim było przeważnie pochmurno: pozostałe dzielnice miały pogodę słoneczną o nikłym zachmurzeniu. Temperatura o godz. 14 wynosiła: 11 st. w Zbąszyniu, 10 w Kaliszu, 9 w Poznaniu i Krakowie, 8 w Bydgoszczy. Warszawie i Łodzi, 7 w Zakopanem i Helu, 6 w Lublinie i Białymstoku, 5 we Lwowie i Łucku, 4 w Suwałkach i Tarnopolu, 3 w Pińsku. Przewidywany przebieg pogody: Najpierw dość pogodnie, potem stopniowy wzrost zachmurzenia, aż do drobnych opadów. Nieco cieplej. Umiarkowane wiatry południowo-wschodnie i południowe na zachodzie i w środku Polski, a zachodnie i północno-zachodnie na wschodzie.

Termometr wskazywał dziś rano

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Telefon nr 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Gdyni, Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata).

Miejska Zaw. Straż Pożarna tel. 17-08.

Gabinet komendanta i kancelaria telefon 20-22.

REPERTUAR KIN:

BAJKA: „Ogród Allacha" z Marleną Dietrich.

BODEGA. „Obrona Częstochowy" oraz bogaty nadprogram.

CZARODZIEJKA. Kapitalna komedia muzyczna **„Raj na ziemi"**, w roli głównej: Hans Moser, Hermann Thimig, Aleda Sandrock — i tygodniki.

„Lido": Największy film obecnej doby **„Matura"**, w roli głównej Simone Simon i Herbert Marshall. Bogaty nadprogram.

MORSKIE OKO. Pat i Patachon w najweselszej komedii sezonu **„Cyrk na okręcie"** i ciekawy nadprogram.

—o—

W r. 1936 zawarto w Gdyni 949 małżeństw. Według stanu cywilnego najwięcej żeni się kawalerów, bo w ubiegłym roku „straciło wolność" 906, wdowców 28, a rozwiedzionych 15-tu. Panien powędrowało do ołtarza 914, wdówek 27, a rozwódek 8. Najczęstszą kombinacją są małżeństwa kawalerów z pannami, rzadszą kombinacją są małżeństwa kawalerów z wdowami (w ubiegłym roku było tylko 24) i wdowców z pannami (było ich w roku ubiegłym 25). Charakterystyczną jest rzeczą, że wdowcy nie chcą się żenić z rozwódkami a i wdowy nie darzą sympatią rozwodników, bowiem w ubiegłym roku nie zanotowano ani jednego takiego małżeństwa na terenie Gdyni.

Na budowę koszar w Gdyni złożył p. Paweł Kiejzik obligację 3% Pożyczki Inwestycyjnej nominalnej wartości 100 zł. Niewątpliwie za przykładem p. Kiejzika pójdą i inni obywatele Gdyni, dla których sprawa budowy koszar w Gdyni nie jest rzeczą obojętną.

Olbrzymie pole lodowe, które tarasowało wejście do przystani w Kuźnicy na Helu, przy porywistym wietrze zachodnim oderwało się od powłoki lodowej blokującej zatokę Pucką w zachodniej części i spłynęło w głąb morza. W ten sposób znowu uwolniona została na przestrzeni około 15 km zatoka Pucka od lodu. Dostęp do przystani w Kuźnicy jest już otwarty dla statków rybackich. Lód trzyma się jeszcze tylko pod Puckiem i u nasady Helu.

Przymus barwienia lodu sztucznego jako unikat.

W biuletynie **komitetu chłodnictwa** znajdujemy w powyższej sprawie, która już w swoim czasie była przez nas poruszana, notatkę następującą:

Polska jest **jedynym w świecie krajem,** który zaprowadził przymus barwienia lodu sztucznego. Ukazanie się swego czasu specjalnego rozporządzenia w tym zakresie wywołało niedowierzające komentarze zagraniczne prasy fachowej wszystkich krajów. Ponieważ zagadnienie to poddane być winno rzeczowej krytyce, komitet zamierza w bieżącym roku zająć się specjalnie zaprojektowaniem ogólnych ramowych wymagań dla wyrębu, zbioru i zużycia lodu naturalnego, kładąc nacisk na konieczność zaopiniowania projektu przez czynniki wykonujące akcję kontrolną w terenie. Po uregulowaniu sprawy jakości lodu naturalnego, można będzie uważać konieczność zmiany rozporządzenia o barwieniu lodu sztucznego za dojrzałą do podjęcia.

Jeśli chodzi o używanie sztucznego lodu barwionego **przy konserwowaniu ryb morskich,** to — jak wskazywaliśmy już w swoim czasie — **ryby ulegają zabarwieniu od lodu,** tymczasem istnieje zarządzenie, **zakazujące** barwienia ryb. W tych warunkach sprawa zaprzestania barwienia lodu nabiera specjalnej aktualności.

Gdzie jest „Wojtek"? Zaniepokojenie wśród mieszkańców Gdyni wywołało zaginięcie popularnego oswojonego bociana „Wojtka", przywiezionego w swoim czasie do Gdyni przez pp. Rusinów. „Wojtek" spacerował sobie swobodnie po plaży, skwerze Kościuszki i Kamiennej Górze, bez względu na dość chłodną pogodę. „Wojtek" cieszył się wielką sympatią nie tylko dzieci, lecz i dorosłych, to też zaginięcie boćka spowodowało zaniepokojenie wśród wszystkich jego przyjaciół. Państwo Rusinowie chcą odnaleźć „Wojtka", którego ktoś może zatrzymał w zamknięciu. Ze swej strony apelujemy do naszych Czytelników, aby z chwilą otrzymania jakich wiadomości o „Wojtku" zawiadomili naszą redakcję.

Linia autobusowa Gdynia — Kartuzy przedłużona zostanie z końcem bm. przez Kościerzynę do Starogardu. Na linii kursować będą autobusy miejskiego tow. komunikacyjnego z Gdyni.

Roczne walne zebranie Związku Księgowych zagaił przewodniczący p. M. Pacoszyński. Związek liczy obecnie 56 członków i posiada własny lokal przy ulicy Abrahama 9. W ciągu dwuletniego istnienia Związku na terenie Gdyni zdołano zorganizować bibliotekę zawodową, składającą się z kilkudziesięciu tomów. Przy Związku istnieje wydział pośrednictwa pracy, który w ubiegłym roku wyjednał posady dla wielu członków. Na przewodniczącego zarządu w tajnym głosowaniu wybrano absolutną większością głosów dotychczasowego przewodniczącego p. M. Pacoszyńskiego. Poza tym do zarządu zostali wybrani pp. Edward Albiński, Jerzy Berlin, Czesław Jezierski, Jan Knabe, Tadeusz Krukowski, Jan Lachmanowicz, Ryszard Świerczyński i Marian Witkowski. Do komisji rewizyjnej pp.: Zbigniew Sztajnduchert, Walszewski i Szczepanowski.

Zebranie Rady Portowej. Dnia 23 bm. w Urzędzie Morskim odbędzie się zebranie Rady Portowej, na którym omawiane będą sprawy inwestycyj kolejowych i portowych na najbliższy okres budżetowy, sprawy opłat portowych oraz sprawy bieżące.

Czytelnicy nasi mają głos.

Zwracam się do Szan. Redaktora o umieszczenie w Jego poczytnym piśmie, sprawy następującej:

Nauczycielom szkół dokształcających w Gdyni nie wypłacono do tej pory poborów za grudzień, styczeń i luty. W ogóle w tym roku szkolnym wypłacono dotychczas pobory bardzo nieregularnie i to np. za miesiąc wrzesień i październik ub. r. otrzymaliśmy w grudniu 1936 r., a za miesiąc listopad ub. r. w styczniu br. — Z tego powodu większa część nauczycieli zadłużyła się i grożą im przykre następstwa z tego powodu.

Położenie nauczycieli jest rozpaczliwe, a mianowicie w mieście takim jak Gdynia, gdzie jest bardzo **drogie komorne** i życie.

Winę ponosi **Referat Szkolny Komisariatu Rządu,** który pieniądze przetrzymuje, gdyż Kuratorium Poznańskie pieniądze dawno mu przekazało.

Po kilkakrotnych interwencjach Rady Pedagogicznej i kilku członków pojedyńczo, oświadczył p. naczelnik danego wydziału w Kom. Rządu, że **tej sprawy do ręki nie weźmie, dopóki Komisariat nie przydzieli mu urzędnika.**

Dziwne to doprawdy, że w dzisiejszych czasach przy tak wielkim bezrobociu, brak w takiej instytucji urzędnika do opracowania takiej sprawy naglącej, a z którego to powodu cierpi większa ilość nauczycieli.

*

Wiadomość naszego czytelnika jest bardzo niepokojąca. Nie wątpimy, iż przyczyną niewypłacenia poborów jest jakieś przykre nieporozumienie, dziwi nas tylko jedno, że nieporozumienie to tak długo nie zostało wyjaśnione. Zdajemy sobie dobrze sprawę, co znaczy kilkudniowe opóźnienie w otrzymywaniu poborów, a cóż dopiero powiedzieć można o zwłoce trzymiesięcznej. Oczekujemy w tej sprawie wyjaśnienia ze strony miarodajnych i odpowiedzialnych czynników.

Z Orłowa i Małego Kacka.

Dnia 14 marca br. w Orłowie Morskim odbyło się walne zebranie właścicieli nieruchomości i parcelantów Małego Kacka przy udziale **ponad 500 członków** w celu wyboru zarządu i rozpatrzenia spraw dotyczących unormowania praw i obowiązków nabywców oraz omówienia potrzeb gospodarczych, połączonych z rozbudową i **upiększeniem Orłowa.**

Zagaił zebranie powitalnym przemówieniem kpt. rez. **Z. Bereźnicki,** po czym prosił na przewodniczącego **p. Władysława Cieślaka.** Po krótkiej dyskusji nad zgłoszonymi listami kandydatów zebranie przystąpiło do wyboru prezesa stowarzyszenia, wiceprezesów i zarządu. Prezesem jednogłośnie zosta wybrany przez aklamację kpt. rez. **Bereźnicki Zygmunt,** będący założycielem stowarzyszenia. Również jednogłośnie zostali wybrani na wiceprezesów mec. Wilhelm, Grzegorz Petri oraz Bernard Miodowski, właściciel nieruchomości w M. Kacku. Sekretarzem został Gracjan Guzowski, skarbnikiem Mieczysław Bukowski, zaś ławnikami w zarządzie: Kozłowski Stefan, Laddach Jan, Wielbiński Bolesław, Leśniak Stefan i Halmann Edward. Do komisji rewizyjnej weszli z wyboru: jako przewodniczący: Szkajkajzer Jan, Laskowski Augustyn, Ebertowski Robert i Hausmann Władysław.

Po wyborze zarządu przystąpiono do rozpatrzenia zgłoszonych na piśmie wniosków i omówienia spraw gospodarczych, a w szczególności sprawy parcelacji i **zachwianego stanu posiadania** ogromnej ilości parcelantów z terenu M. Kacka, którzy od kilku lat osiedlili się na zadatkowanych parcelach **żyda J. Jewelowskiego** bez kontraktów i zatwierdzonych planów parcelacji, nie wiedząc ani ceny, jaką im zechce wyznaczyć właściciel gruntów, ani terminów spłat. Zebranie z całą powagą zastanowiło się nad obraniem drogi w obronie swego stanu posiadania i interesów ludności polskiej na Pomorzu i jednomyślnie postanowiło i uchwaliło zwrócić się do władz rządowych i samorządowych o interwencję w celu **wywłaszczenia folwarku Mały Kack** z przynależnymi do niego lasami w Orłowie i Krykulcu **na rzecz skarbu państwa i Gdyni,** przy równoczesnym rozparcelowaniu pewnej części tych terenów pomiędzy obywateli polskich, narodowości polskiej, **wyznania chrześcijańskiego,** licząc na to, że skarb państwa znajdzie możność obrony interesów tych Polaków, którzy już osiedli i mają własne domki i baraki.

—::—

Notowanie cen śledzi.

W ubiegłym tygodniu notowano w porcie rybackim w Gdyni następujące ceny w złotych, za towar oclony, franco wagon i za połowy własne: **śledzie solone za dużą beczkę:** „Mewa" polskie łowy. Spent 60 zł, wszystkie inne gatunki wysprzedane; „Mewa" holenderskie importowane „AT" — matis i matful 68, smolmatis 70; importowane jarmuckie trójka, matis 78, I trade matis i matful 76—77, smolmatis brak, spenty 64. Ordinery matis i matful 71, smolmatis brak; importowane szkockie: trójka 83, I trade matis 82, matful 78, crownmatis brak, crownmatful-medium 77; importowane holenderskie brak (prócz „Mewy"), islandzkie 70 matiesy, 40 twarde; norweskie islandzkie 65, Sloo od 40—42, Vaar od 36—39; Schneidehering 82.

CO DAJE GDYNIA?

Minister przemysłu i handlu Antoni Roman o naszym programie morskim.

(Ciąg dalszy).

Nikt w tych warunkach nie może się w świecie ani dziwić ani zastrzegać, że wykorzystując nasz dostęp do morza będziemy konsekwentnie zdążali do zwiększenia naszego własnego udziału w obsłudze transportowej naszego handlu morskiego i naszego ruchu pasażersko-emigracyjnego do granic, uzasadnionych naszą prężnością ekonomiczną, naszym przygotowaniem inwestycyjnym, naszą zrozumiałą troską o potrzeby naszego handlu i bilansu płatniczego, wreszcie z uwagi na interesy naszego emigranta. Dostęp do morza nie może pozostać dla nas oderwalnym problemem emocji patriotycznych, lecz będzie stale rozwijał się i dojrzewał jako czynnik aktywizowania naszych sił społeczno-gospodarczych na tym nowym, lecz twórczym polu ekspansji narodowej.

Jeśli więc chodzi o współpracę z banderami obcymi, to z żywym zainteresowaniem śledzimy ich ustosunkowanie się do żywotnych potrzeb w dziedzinie obsługi transportowej szerokiego zaplecza portów polskiego obszaru celnego oraz do naszych interesów i aspiracyj w handlu morskim. Te aspiracje i interesy zmierzają wyraźnie w kierunku wywalczenia dla Gdyni i Gdańska równorzędnego stanowiska w stosunku do innych portów t. zw. bazowych w Europie. Te dążenia uzasadnia zarówno stale doskonalona techniczna sprawność tych portów w zakresie przeładunku, postoju statków, komunikacji z zapleczem i t. d., jak i potencjał zdolności wymiennych tych obszarów gospodarczych, które grawitują i będą grawitowały ku Gdyni i Gdańskowi. Na tym tle sprawdzianami stosunku bander obcych do spraw naszej polityki morskiej będą kwestie staranności obsługi transportowej ładunków naszych portów, znoszenie wszelkich przejawów dyskryminacji lub upośledzenia tych portów np. w zakresie różnicowania stawek frachtowych na ich niekorzyść (t. zw. ranges), właściwa polityka żeglugowych porozumień międzynarodowych i t. d. Mogę z zadowoleniem stwierdzić, że w szeregu wypadków te momenty we współpracy żeglugowej ułożyły się zadowalająco i lojalnie.

Zagadnienie rozwoju naszej marynarki handlowej nie może być odłączone od problemu budownictwa okrętowego, a więc od **problemu stoczni.** Od szeregu już lat opinia publiczna w Polsce żywo zajmuje się tą sprawą. Słyszeliśmy hasło **„Budujmy okręty na własnej stoczni"**, które w naturalny sposób budzi żywy oddźwięk w społeczeństwie.

Doniosłości tego problemu nie potrzeba szerzej uzasadniać. Za możliwie szybką jego realizacją przemawiałyby korzyści tak wielkie i oczywiste, jak wygoda armatora i bezpieczeństwo ciągłości eksploatacyjnej (remonty), uniezależnienie się od zagranicy, zdobycie zorganizowanego rynku zbytu dla wielu przemysłowców krajowych, z hutnictwem na czele, pozostawienie w kraju licznych zysków bezpośrednich i pośrednich np. w postaci robocizny, ważne względy obronności narodowej i t. d. Z drugiej jednak strony problem stoczni zawisły jest funkcjonalnie od wielkości i komasacji zamówień, czyli od programu inwestycyj oraz od technicznego przygotowania stoczni.

Sprawa ta jest przedmiotem stałych i głębokich studiów podwładnego mi resortu. Na linii tych prac znalazł się znany Panom fakt reorganizacji strukturalnej i finansowej stoczni Gdyńskiej, która na przełomie ubiegłego roku wkroczyła na drogę planowego rozwoju przede wszystkim w dziale napraw okrętowych, budownictwa mniejszych jednostek i ewentualnej rozbiórki na złom starych okrętów dla zaspokajania potrzeb surowcowych naszego hutnictwa. Jest to niewątpliwie krok wstępny, jednakże otwiera on pewne dalsze perspektywy, na które zwróciła już uwagę nawet fachowa prasa zagraniczna. Dalsze zajmowanie się tym problemem, mającym wiele pierwiastków strukturalnego zagadnienia w gospodarce morskiej, ale w którym cały szereg okoliczności musi być jeszcze gruntownie przeanalizowany — uważam za jedno z ważniejszych zadań mego resortu.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tabela loterii

2-gi dzień ciągnienia 2-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Pierwsza dzienna wygrana 5.000 zł. na Nr. 165181

Zł. 10.000 58271

5.000 zł.: 83768

2.000 zł.: 106862

1.000 zł.: 89408 127658

Po 500 zł.: 725 37097 42980 45650 103008

Po zł. 400: 11837 12892 23559 25731 39963 115323 142767 145174 164822

Po zł. 250: 57447 67545 69227 78522 90284 90840 92817 93923 101638 109571 119301 127458 173395 177313 182829 192896 192985

Po zł. 200: 286 7534 19267 19565 40313 42677 56635 59823 60059 64509 74114 80806 80670 81970 105843 122116 126047 134490 139841 142331 146550 153146 155803 155559 192267

Wygrane po 150 zł.

314 1719 961 2383 616 3017 219 550 885 4283 464 5433 6177 647 815 8457 9496 11046 196 544 72 12081 735 13493 843 14935 51 15156 256 681 16705 54 909 17252 537 18147 482 19011 792 983

20133 606 823 21074 513 22276 590 23277 24492 927 25559 761 26033 137 437 27452 28576 886 923 30053 905 77 31516 32576 736 33393 643 823 35249 746 36049 37756 38082 630 819 39255 492 543

40196 352 599 41139 248 410 517 789 995 42693 717 901 43488 45030 275 46081 579 47157 37 48786 49836 50050 90 207 368 740 52462 684 808 53016 102 21 53 777 872 54021 207 77 434 834 55187 57056 418 792 58350 59100 60522 84 87 822 99 62144 563 666 63057 65014 66604 806 8 67657 710 56 68349 438 533 613 69607 887 955 70279 85 726 71528 72250 70 823 31 937 73688 890 74617 75179 310 76473 77561 714 43 63 78836 79472 804 972 74

80008 285 688 82202 487 707 83095 531 728 84093 621 73 85811 86170 395 507 963 87094 923 88594 773 824 89049 210 480 684 95 976 90034 182 7919 980 91757 93399 94971 97461 703 45

100197 679 784 840 55 101125 45 475 102429 956 103328 754 827 104238 788 107318 97 825 108041 109090 856 112005 113362 497 800 115133 974 116153 256 94 701 916 117385 698 119 620

121188 506 845 122114 918 123040 124541 657 898 125231 550 916 126406 127346 514 45 703 128722 129939 130494 874 131533 133863 999 135069 209 592 789 136289 316 138630 803 139336 947 140875 141604 142248 143596 919 144135 234 693 145063 146123 906 147424 601 149288 150723 151560 666 764 152618 154235 336 599 902 155115 594 156072 555 159249 369 521 32 60 623

160273 360 161600 1 26 162407 163160 758 164161 863 165002 501 166364 167853 168270 899 169034 203 43 64 341 774 170233 813 14 171407 874 994 172119 62 650 966 173189 301 454 564 753 174078 495 994 99 175580 761 176343 177287 730 178103 179090 339 809 180044 351 181123 450 875 182968 183019 49 285 184724 185725 186299 794 914 187068 215 188802 189430 733 805 190649 71 937 39 191386 192002 410 836 193164 194079

Wygrane po 50 zł.

194 232 1013 376 438 990 2279 558 90 845 85 3098 560 5046 194 555 6138 8050 879 9008 766 10422 68 616 94 11003 73 214 26 12754 13469 15826 16133 734 17427 18106 45 205 44 19810 20279 304 64 66 524 732 21237 378 22407 609 935 23222 372 834 24412 540 852 26207 27000 116 443 600 760 28044 29863 595 30050 105 290 549 967 31356 882 32001 134 344 425 602 97 33015 70 360 74 768 34044 35066 577 946 35008 47 499 570 36326 450 91 913 38689 874 950 39193 313 459 880

40680 868 41102 321 740 53 813 42492 639 951 43789 813 44342 758 840 45283 368 612 46057 302 35 75 566 933 47161 993 48102 272 476 606 752 951 49106 330 447 608 998 50422 51535 688 52339 502 825 53506 54631 55126 528 896 56061 319 980 57731 969 58148 383 531 703 59440 559 721 925 60188 507 920 61172 524 882 62100 235 63236 342 964 64453 972 65063 255 66453 693 780 876 67040 341 688 91 68080 869 69118 563 72 947 70103 217 772 812 71233 84 310 85 449 688 743 72476 74247 69 75426 509 610 756 859 76122 637 878 77292 498 575 631 78819 57 79695 791 863

80025 264 577 81174 300 426 644 92 82233 565 92 899 929 81 83462 599 84084 368 759 940 85475 585 674 86255 468 826 47 87205 544 849 970 88050 139 211 90063 735 836 92380 510 611 846 93373 861 94054 479 847 84 95231 493 97145 735 76 804 99054 707 11

100522 69 997 101013 435 810 102037 417 103299 647 104339 67 620 32 54 718 889 105529 106230 324 54 436 521 774 107165 332 438 45 86 960 108295 611 729 109727 111402 627 66 112616 930 113341 62 74 75 114120 86 392 115189 432 578 928 116087 255 457 740 868 117120 93 897 118382 478 562 951 119068 205 359 653 982

120136 565 669 121290 373 122388 998 124486 739 125003 831 126236 69 303 6 127693 708 128242 642 761 850 85 955 129216 45 725 42 76 130071 131262 362 132129 297 329 133296 134838 907 135123 29 136475 660 137157 418 138015 41 769 139192 956 140108 14 784 141039 520 142155 244 143472 551 144004 183 604 736 60 145574 650 981 146210 588 796 879 147159 395 435 80 148061 351 800 149686 150108 77 151083 231 84 152126 295 376 153064 104 531 605 847 978 154073 105 285 383 514 155492 156098 532 49 157746 834 158137 221 965 159159 433 62 591.

161188 488 840 162263 507 778 804 163179 334 802 164628 165560 94 657 915 50 82 166191 470 892 167644 742 168482 784 170180 930 171227 403 717 839 172152 639 173480 74128 533 785 175390 696 973 176219 685 177559 793 178713 179225 180481 181452 182265 83 381 183348 672 184882 185741 186360 187197 220 308 528 705 188737 189451 647 190572 191552 192082 700 971 193012 38 323 925 73 194177 584 695

III ciągnienie

Wygrane po 150 zł.

124 222 845 1504 2254 3066 961 4774 6888 7701 8445 666 10665 212 963 13716 14056 15325 628 20048 492 21327 25587 28238 880 30377 32029 35060 591 36643 37350 994 38140 296 39150 41205 42442 43772 44296 45147 46871 7752 48784 50195 51787 52234 54700 57736 58501 41 60565 61253 63713 66872 68650 69023 459

70757 71344 72739 835 74592 75849 76572 653 80121 82280 83740 85113 677 87008 88520 765 89055 90358 91021 92160 296 93769 94401 95125 926 97582 85 98650

100597 101101 322 102376 514 103676 106205 109557 866 110940 111035 366 699 113998 114399 116516 864 117043 770 118076 173 888 120183 412 28 653 121100 636 124055 928 48 125655 126757 127833 50 128298 956 129282 378 130391 134072 135872 136212 139862.

140010 143683 711 144484 147111 589 148973 149092 223 34 432 152318 154859 155282 159152 544 987 162005 163257 164348 737 77 165304 167393 167626 37 752 168872 171642 172198 174180 176282 179049 920 181770 182322 608 184912 185082 187595 188865 189743 190384 601 752 191519 192659 193034 391 194231.

Wygrane po 50 zł.

2 1447 2753 3420 5000 45 176 214 709 6305 9370 818 10291 637 999 12138 237 13091 438 540 14065 446 762 15732 58 16370 83 17598 624 19533 795 20164 824 38 22660 795 23204 12 24127 328 897 25655 27694 29018 130 32773 35866 36684 38042 300 591 39493 851

40425 938 41791 42135 212 346 682 43009 252 953 46505 898 47472 523 48427 49730 50281 416 51404 58 880 52864 53047 656 54106 27 423 660 55207 57184 58092 367 789 846 59694 98 779 60327 61366 62211 495 65097 66079 302 692 69414 70276 878 72640 709 896 73561 75082 284 76165 842 77333 56 425 805 947 79397

80579 641 81498 82024 106 206 833782 84433 648 51 85177 457 86185 355 87447 727 88523 819 89158 613 90272 91760 92815 93338 852 96202 97028 68 88 98342 835 99475 798 807 63

100857 902 101526 102093 449 103073 616 104194 848 92 105032 106617 107102 108808 110822 112445 113179 226 877 115619 981 116284 333 117030 118523 612 119345 120367 121659 123064 138 610 794 124526 125370 426 62 127090 201 49 368 128522 669 719 129799 130333 131738 814 132108 133675 134982 135747 137419 139317 140385 847 141926 37 142803 143077 277 144267 78 619 827 145164 476 501 877 149315.

150592 757 832 92 963 151717 153783 154245 442 766 156071 157003 158252 644 160567 161241 83 95 965 162892 163269 164255 364 453 166148 745 975 168033 306 802 169161 457 931 171780 173028 174344 927 175027 506 176232 177250 623 178029 179188 180195 647 182684 184370 185172 187801 188219 463 89 554 191353 453 906 193429 558 194267 78 317.

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 130019.

50.000 zł. 68241.

5.000 zł. 106374.

2.000 zł. 177637.

1.000 zł. 54473 70274 130622 166754 167712 168043.

500 zł. 23332 60912 73110 122873 159795 168341 169538 194164.

400 zł. 396 17570 18635 51510 69596 102080 111275 117679 147949.

250 zł. 2010 2201 34789 38782 42734 46643 72686 93228 98005 102244 121375 157117 176394 194142.

200 zł. 4613 5361 5527 18658 25801 38951 47812 60772 63070 66811 88762 112669 129395 143636 165316 166937 169820 180831 188326 188782.

Wygrane po 150 zł.

418 659 1874 7191 968 8186 10015 168 704 11453 14112 15075 17389 18449 656 87 19770 20709 21039 950 22128 25921 25357 31657 32573 33327 35013 813 37841 38382 572 40678 41275 478 42982 43791 889 45511 46126 464 47105 730 48923 49329 50655 51311 53721 54611 56009 58382 61136 801 62358 63012 15 97 397 749 64078 66153 383 67199 72947 73172 74239 620 75626 77158 369 81221 339 813 82389 788 83382 85330 86371 666 779 88161 89106 92206 557 9515 787 99345 100834 101123 102748 873 101314 479 104650 106109 107169 108204 335 777 939 110092 794 111128 309 113114 28 637 766 114245 115121 116239 505 22 117875 119158 933 121084 124936 127736 128448 898 129098 130537 131022 745 132184 316 93 133393 707 81 135230 314 673 750 136019 228 386 137207 139092 142546 14473 145257 599 146517 147398 152452 153667 154182 971 155254 156363 157496 158539 160671 162683 163210 165730 166782 893 168218 170471 773 171223 341 850 172621 712 174276 306 454 175780 176183 726 177047 178073 135 179514 760 180214 182317 183293 498 185819 188430 505 65 189542 762 192665 193461 194647

Wygrane po 50 zł.

926 1642 2025 30 488 592 3026 307 4057 5236 324 6631 716 8309 9089 99 136 317 600 738 360 950 11435 811 12832 13452 55 939 14412 15047 16978 18496 514 950 19317 903 52 21380 22857 23276 528 707 24280 429 25307 901 26967 29269 338 655 971 30484 32036 308 591 645 900 34546 35382 714 36625 38300 39060 147 213 40270 991 41191 242 559 43207 742 903 44542 994 45053 46099 939 47117 254 402 56 48749 74 49394 50419 824 52061 434 789 53621 719 54079 670 769 56089 184 57119 899 58837 59281 566 84 793 60516 61027 674 746 813 64079 809 65617 65717 89 66060 726 67218 70500 71294 477 72101 259 452 73711 74527 75009 351 77155 252 647 9983 80040 772 81085 808 83230 790 84119 35 922 85628 87128 265 830 88247 334 723 43 89482 720 91441 740 93229 484 94947 96194 655 804 97065 686 98178 99525 101337 102069 103429 106028 291 107145 536 731 108679 110381 112266 113041 48 302 114390 115058 654 116187 117113 947 118022 419 120704 121142 236 122146 124259 727 125907 126856 127492 18235 565 130199 131471 134855 135089 594 138593 715 139322 140662 744 141342 535 142230 143340 859 145517 146826 147449 534 148520 150132 153023 589 155581 158234 159001 650 160842 161069 300 162109 798 163060 164060 165478 957 167324 168538 169069 171431 172678 173400 174966 175311 656 176072 239 355 177402 653 74 178156 181062 93 171 295 779 869 182251 765 183311 184112 456 669 165026 320 594 923 186095 673 820 31 188077 839 193686 194766 77

Z zagadnień sadowniczych.

(Ciąg dalszy).

nież niemetalowym) z małą ilością wody najpierw zlasować 1 kg wapna, a gdy rozpadnie się w proszek przyrządzić mleko wapienne, dolewając drugie 50 litrów wody. Następnie wlewa się powoli, ciągle mieszając (drewnianym patykiem!), 50 litrów roztworu siarczanu miedzi do 50 litrów mleka wapiennego (a nie odwrotnie!). Otrzymany płyn należy przecedzić przez sito i dodać 1 litr zwykłego zbieranego mleka, aby zwiększyć przyleganie cieczy do liści. **Ciecz bordoską należy stosować zaraz po przyrządzeniu.** Przygotować ją trzeba bardzo starannie, w przeciwnym razie może przynieść więcej szkody niż pożytku. Ciecz powinna być bez nadmiaru siarczanu miedzi lub wapna. Sprawdzić można jakość cieczy zapomocą czerwonego i niebieskiego papierka lakmusowego (nabyć można w każdej drogerii). Jeżeli oba papierki, zanurzone w cieczy, nie zmieniają swej barwy tzn. niebieski papierek na kolor czerwony, a czerwony na niebieski — to płyn jest dobry. Kto nie jest pewien, że dobrze umie sporządzić ciecz bordoską, niech lepiej zastosuje fabryczną ciecz kalifornijską.

Ciecz bordoską stosujemy w tych samych okresach co kalifornijską, lecz w roztworze 1%-owym. Cieczą bordoską należy opryskiwać drzewa owocowe w czasie **suchej, słonecznej pogody,** gdyż podczas okresów wilgotnych, dżdżystych może uszkodzić liście. Przy drugim i trzecim opryskiwaniu wzmacnia się działanie owadobójcze przez dodanie do 100 litrów cieczy bordoskiej — 100 gramów **„zieleni paryskiej".** Jest to bardzo silna trucizna. Uprzedzić musimy przed kupowaniem zieleni paryskiej na wagę, gdyż narazić się można na nabycie produktu sfałszowanego. Lepiej kupować w oryginalnych opakowaniach dla celów sadowniczych marki „Azot".

Rozpocząć opryskiwanie należy od wierzchołka drzewa, następnie obchodząc drzewo dookoła, systematycznie opryskuje się je ku dołowi, nie opuszczając żadnej gałązki. Dbać należy o to, by płyn padał na obie strony liści. Płyn w aparacie należy stale mieszać. **Przy opryskiwaniu trzeba zachować szereg ostrożności.** Przy wszelkich czynnościach należy pracować z wiatrem, by ciecz nie dostała się na usta lub oczy opryskującego. Trujących środków nigdy nie dotykać ręką, po ukończeniu pracy myć starannie ręce i twarz, a środki trujące schować i trzymać w zamknięciu.

Drzewa opryskiwane roztworem cieczy kaliforniejskiej lub cieczy bordoskiej i przez to uwolnione od pasorzytów **odwdzięczą się nam wielokrotnie, dając zdrowy i obfity plon.** — Drzewa nieopryskiwane rodzą owoce małe, poplamione, robaczywe. Owoce takie źle się przechowują; szybko gniją.

W firmie Gustaw Molenda i Syn

sezon wiosenny już rozpoczęty.

W znanym w naszym mieście **składzie fabrycznym sukna Gustaw Molenda i Syn w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 11** nastąpiło otwarcie sezonu wiosennego. W obecnym sezonie wiosennym Fabryka Sukna w Bielsku, Gustaw Molenda i Syn. wypuściła na rynek dotąd niebywałe eleganckie desenie materiałów, tak na ubrania wiosennolatowe, jak i na płaszcze. Wspomniana firma **powiększyła swój skład fabryczny z dn. 1 marca br.** o jeden dział, a mianowicie, zaprowadziła materiały damskie. W obu działach znaleźć można ogromny wybór bardzo efektownych deseni w materiałach damskich i męskich, przy czym, zważywszy na ceny, stwierdzić należy, że ceny tego roku są bardzo korzystne. Firma Gustaw Molenda i Syn, rozpoczynając swój wiosennoletni sezon, znana jako uczciwe **chrześcijańskie przedsiębiorstwo** z uprzejmej i solidnej obsługi, zatem zasługuje ze strony tut. obywatelstwa, u którego zdobyła sobie pełne zaufanie, na szczere poparcie!

Choroby jelit. Powagi lekarskie poświadczają, że naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** działa nawet przy podrażnieniu jelit przyjemnie i bezboleśnie.

— **Zaniechać strajku!** Korporacja kominiarzy w Bydgoszczy wzywa za naszym pośrednictwem wszystkich przemysłowców kominiarskich i czeladź kominiarską, aby zaniechali strajku i powrócili do normalnych prac w zawodzie, gdyż groźny dla rzemiosła kominiarskiego projekt ustawy został przez sejm odesłany jeszcze raz do komisji, co równa się jego przekreśleniu na czas zwyczajnej sesji parlamentu.

43 Fabryki Krajowe Narzędzi na Targach Poznańskich.

W dziale narzędzi krajowych na Targach Poznańskich wezmą udział 43 fabryki. Będzie to najwyższa cyfra uczestników z dotychczasowych.

Przemysł narzędziowy reprezentuje produkcję wartości 22,5 milionów złotych w 1936 r., czyli trzy razy większą od wartości wyprodukowanych w kraju obrabiarek.

Rozwój produkcji narzędzi w Polsce kształtował się jak następuje: 1932 r. — 4 miliony zł, 1933 — 6,5 miln. zł, 1934 — 9 miln. zł, 1935 — 14,5 miln. zł i 1936 — 22,5 miln. zł.

Grupa Producentów Narzędzi zrzesza 80% wytwórców i reprezentuje 95% wartości produkcji narzędzi w Polsce.

— **Dzień Robotnika Katolickiego** odbędzie się w tym roku w parafii Serca Jezusowego, dla zorganizowanych robotników wszystkich bydgoskich parafij. Obecnie odbywają się w towarzystwach przy Farze i na Szwederowie **pouczające wykłady** w ramach Tygodnia Społecznego. Wykłady odbywają się co wieczór w salach Domów Katolickich tych parafij. Wstęp wolny dla wszystkich!

— **Z chrześcijańskiego stowarzyszenia reemigrantów z Francji — w Bydgoszczy.** Dnia 14 bm. odbyło się drugie z kolei zebranie reemigrantów z Francji w świetlicy „Caritasu". Obecny był na tym zebraniu prezes „Opieki nad Polakami na obczyźnie" p. dyr. Pikorski. P. Mordawski wygłosił ciekawy referat na temat: „Wychowanie młodzieży". Uchwalono nawiązanie ściślej współpracy z zrzeszeniami katolickimi i urządzenie wspólnej „święconki". Dary prosimy składać w „Caritasie", ulica Cieszkowskiego.

Ludomir Różycki w Bydgoszczy.

Bawi obecnie w Bydgoszczy znakomity kompozytor polski **Ludomir Różycki**, twórca wielu znanych na całym świecie dzieł, a m. in. i oper „Eros i Psyche", „Casanova", „Mała hrabina", słynnego baletu „Pan Twardowski". Jak się dowiadujemy, istnieje możliwość urządzenia w maju br. **wielkiego koncertu kompozytorskiego**, w którym Ludomir Różycki dyrygowałby wykonaniem swoich utworów przez orkiestrę symfoniczną i akompaniowałby jednej ze znakomitych śpiewaczek polskich: Fedyczkowskiej albo Stani Zawadzkiej. Realizacją tej wielkiej imprezy kulturalnej zajęłaby się **Rada Artystyczno-Kulturalna.**

Otwarcie żeglugi rzecznej.

„Vistula" rozpoczęła sezon.

Znana w całej Polsce — Polska Żegluga Rzeczna „Vistula", która posiada w szeregu miastach swoje oddziały i agentury, m. in. **w Bydgoszczy** przy ul. Grodzkiej 21, uruchomiła z dniem 16 bm. swoje regularne codzienne linie pośpieszne i holownicze na całej długości Wisły i zatoce Gdańskiej.

Dotychczas statki osobowe i towarowe „Vistuli" docierały tylko do Sandomierza. W tym roku linie przedłużono do Krakowa. W ten sposób z Krakowa nadawać można towary, a poza tym można odbyć statkiem z pod Wawelu przez całą niemal Wisłę wycieczkę do polskiego morza.

Przewóz towarów drogą wodną kalkuluje się nadzwyczaj tanio. Jest to najdogodniejszy środek komunikacyjny. Prosimy więc skorzystać z usług „Vistuli". Telefon oddziału bydgoskiego nr. 3030 i 1196.

Znów zł 10,000 u Kaftala.

Zaledwie wczoraj donosiliśmy o wygranej zł 10.000, jaka padła u Kaftala w pierwszym dniu ciągnienia II klasy, już dziś mamy znów miłą wiadomość dla graczy tego przybytku szczęścia. I w drugim dniu obecnego ciągnienia padło u Kaftala zł 10.000 na nr. 58271. Wygrana ta zapewni kilku szczęśliwcom miłe, beztroskie święta...

—:—

— **Osobiste.** Pan starosta Suski wyjechał na kilka dni służbowo do Warszawy. Zastępuje pana starostę p. wicestarosta Robakowski.

— **Film o wystawie światowej w Paryżu** wyświetlany będzie w kinie „Kristal" w niedzielę 21 bm. o godz. 12. Wygłoszone zostaną krótkie odczyty na powyższy temat w języku francuskim przez p. Cosnefroy i po polsku przez p. prof. dr. Piechockiego. Prócz tego dane będą jeszcze dwa filmy o niezmiernie interesującej treści, a mianowicie: fabryki samochodów Rennauld i La Lorraine. Wstęp 40 gr, dla młodzieży 20 gr. Czysty zysk na pomoc zimową. (4943

— **Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie.** Uprasza się wszystkich czynnych członków o przybycie w niedzielę, dnia 21 bm. o godzinie 10-ej przed południem na przystań w sprawach treningowych.

— **Tabela urzędowa wylosowanych** w dniach 5, 6, 8 i 9 marca 1937 r. premii do obligacyj 3% premiowej pożyczki inwestycyjnej z 1935 r. emisji II wyłożona jest w sekretariacie redakcji „Dziennika Bydgoskiego".

Makabryczny połów we Wiśle.

Toruń. W Bielawkach (pow. toruński) przechodzący rybacy zauważyli jakiegoś człowieka, płynącego środkiem Wisły.

Natychmiast wzięto łódź i wkrótce na brzeg wyciągnięto rozkładające się zwłoki jakiegoś mężczyzny, lat około 50, szpakowatego, ubranego w spodnie marengo, szarą koszulę i takiż krawat oraz trzewiki z kaloszami.

Przybyła na miejsce komisja oświadczyła, że topielec musiał przebywać w wodzie około 1 miesiąca. Zwłoki przewieziono do kostnicy szpitala miejskiego w Toruniu.

Prawdopodobnie zwłoki spłynęły do nas z górnego biegu Wisły.

—o—

— **Pomorski Związek Pracowników Handlowych.** W piątek, dnia 19 bm. odbędzie się zebranie miesięczne w sali Resursy Kupieckiej, ulica Jagiellońska. Na porządku obrad interesujący wykład. Uprasza się o liczny udział członków.

Z życia towarzystw.

Czwartek 18 marca.

Godz. 17,00: **Koło absolwentek średniej szkoły zawod. żeńskiej.** Zebranie w szkole

Godz. 17,00: **Związek pań domu.** Zebranie miesięczne z odczytem przy ulicy Gimnazjalnej 11.

Godz. 19,00: **Tow. śpiewu „Lutnia".** Lekcja śpiewu razem z orkiestrą „Pod Lwem". Komplet konieczny.

— **„Astoria".** Zebranie miesięczne w świetlicy przy ul. Marsz. Focha 39. O godzinie 18-ej tamże zebranie zarządu,

Godz. 20,00: **Tow. właścicieli domów i nieruchomości, Gamma 7.** Roczne walne zebranie w sali Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej.

— **Tow. śpiewu „Dzwon".** Wspólna lekcja w salce parafialnej na Szwederowie, ul. Dąbrowskiego 2.

Piątek, dnia 19 marca.

Godz. 19,30: **Klub Mandolinistów „Dźwięk".** Lekcja w lokalu p. Mellerowej przy Placu Piastowskim.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 16. III. 1937 roku.

Spędzono: wołów 60, buhajów 210, krów 420 bydła 690, świń 1950, cieląt 1010, owiec 70 Razem 3720 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:
(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Bydło:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgowe	66 — 70
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	56 — 62
Mięsiste tuczone starsze	52 — 54
Miernie odżywione	42 — 48
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	62 — 66
Tuczone mięsiste	54 — 60
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	50 — 52
Miernie odżywione	42 — 48
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	62 — 68
Tuczone mięsiste	54 — 60
Nietuczone, dobrze odżywione	42 — 52
Miernie odżywione	24 — 32
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	66 — 70
Tuczone mięsiste	56 — 62
Nietuczone, dobrze odżywione	52 — 54
Miernie odżywione	42 — 48
Młodzież:	
Dobrze odżywione	42 — 48
Miernie odżywione	38 — 40

Swinie (Tuczniki):

a) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	100 — 102
b) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	94 — 98
c) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	90 — 93
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	84 — 88
e) maciory i późne kastraty	80 — 90
f) świnie słon. ponad 150 kg.	—

Bank Polski płacił w dniu 18. 3. 1937 r.

dolary amerykańskie	5,26
dolary kanadyjskie	5,25½
funty szterlingów	25,71
franki szwajcarskie	119.75
franki francuskie	24,11
belgi belgijskie	88,70
liry włoskie	23,70
floreny holenderskie	287,60
korony czeskie	15,80
szylingi austriackie	95,—
marki niemieckie	120,—

Obwieszczenie o licytacji nieruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy rewiru VI. Józef Szubartowski mający kancelarię w Bydgoszczy, ul. Cieszkowskiego nr. 10. na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia **22 kwietnia 1937 r.** o godz. 10-ej w Sądzie Grodzkim w Bydgoszczy pokój nr 3., odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Wilhelma Altenkircha nieruchomości położonej w Bydgoszczy przy ul. Dąbrowskiego nr. 10. oznaczonej jako Szwederowo tom XII. wykaz L. 437. Nieruchomość jest przeznaczona na budynek mieszkalny, posiada urządzoną księgę hipoteczną przy Sądzie Grodzkim w Bydgoszczy oznacz. jako Szwederowo L. 437. Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 15.700, cena zaś wywołania wynosi 11775 zł. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł 1.570, oraz zezwolenie na przewłaszczenie nieruchomości od władzy administracyjnej. Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości ³/₄ części ceny giełdowej. Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne. Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego Sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji. W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Bydgoszczy, ul. Wały Jagiellońskie nr. 2, sala nr. 5.

Bydgoszcz, dnia 17 marca 1937 r. (4969
Komornik (—) J. Szubartowski.

Pamiętajcie o bezrobotnych!!!

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 pokojowe: kuch. Cieszkowskiego 14/4

1—2 i 1 pokojowe: kuchnią. Sniadeckich 31/1.

5 pokojowe: słoneczne z wygodami, wysoki parter. Gdańska 86.

6 pokojowe: komfort. Cieszkowskiego 9

3 pokoje i kuchnia. Leśna 4. (2694

6 i 5 pokojowe do wynajęcia, od 1 kwietnia. 20 Stycznia 10, oglądać od 12—13, albo od 16—17. (2661

Mieszkanie 5 pokoi komfort. Dworcowa 73—5. 2741

Mieszkanie (4945 dla członków, do wynajęcia 23 marca, o godz 17 w lokalu Spółdzielni. Towarzystwo Mieszkaniowe.

6 pokojowe odremontowane, I piętro. Pomorska 3. Wiadomość Derchelt, Gdańska 37. (2750

3 pokojowe (2755 mieszkanie. Zeglarska 37.

SPRZEDAŻE

Tapczany na sprzedaż. Magdzińskiego 1 (4976

Domek trzypokojowy kuchnia 4200. Wiatrakowa 6. Pośrednicy wykluczeni. (4950

Kawiarnię (4966 restaurację, znany interes pewna egzystencja sprzedam z powodu choroby. Of. pod „Z. 43/5" Biuro Ogłoszeń, Dworcowa 54.

Sala Licytacyjna Gdańska 42 poleca dziś okazyjnie nową sypialnię jadalnię, gabinet, różne inne meble ze spadku. 4965

Do sprzedania dobrze utrzymany 2 tonowy wóz ciężarowy, marki Morris. J. Tobias & Co., Gdańsk, Halbengasse 3. 4973

Z powodu śmierci właściciela zakładu dentystycznego w Działdowie sprzedam kompletne urządzenie dentystyczne i techniczne. Ponadto harmonium nożne w bardzo dobrym stanie. Grabowski Anastazy, kurator spadku, Działdowo, ul. Sw. Katarzyny 42. (4975

Obrazy oryginały Wodzinowskiego i Filipkiewicza, okazyjnie sprzedam. Konarskiego 9, m 1. (2762

Plac budowlany ulica Wesoła sprzedam. Zgłoszenia filia pod „Korzystnie". (2756

KUPNA

Wannę kąpielową z piecem gazowym kupię. Oferty filia Dziennika „Wanna". (2737

LEKCJE

Lekcyj skrzypiec udzielam. Chrobrego 3—1. 2754

POSADY WOLNE

Ogrodnik rolnik, kawaler, po wojsku potrzebny od 1. 4. także do zastępstwa w gospodarstwie. Zgł. osobiste Widerkiewicz, Kokocko pow. Chełmno. (2747

Potrzebna (2743 służąca z gotowaniem, wolnych chwilach także w składzie. Zgł. Przybyliński, Jackowskiego 1.

Szofera własnym samochodem — spólnego zarobkowania okolice Artura Grottgera 9, m. 7. (4974

Inteligentną wszelkich prac domowych zaraz, przejściowo. Filia „Spieszne". (2752

Zdolna podręczna do krawiecczyzny może się zgłosić Gdańska 64, m. 2, salon mód. Zgłoszenia do godz. 10 rano. (2760

Potrzebni fryzjer, fryzjerka. Dworcowa 83. (2744

Krawiec pierwszorzędny potrzebny na duże sztuki, na warsztat. Wilk, Gdańska 37. (2753

POKOJE WOLNE

Umeblowany pokój jedno-dwuosobowy z używaniem kuchni, bez od 1. 4. 37. Sowińskiego 6 m. 5. (4968

Umeblowany niekrępujący. Swiętojańska 19—7. (2759

Umeblowany pokój. 3 Maja 18—1. (2758

POLECENIA

Fasonowanie
i czyszczenie kapeluszy damskich i męskich, najnowsze fasony. **Pomorska 35.** 4953

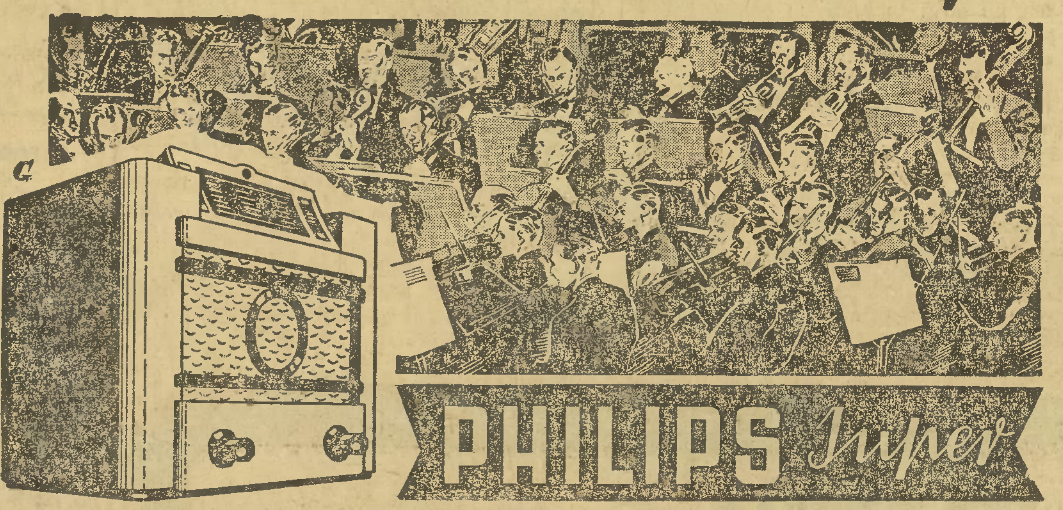
Na święta Wielkanocne
po najniższych cenach poleca garnitury do placka, talerze, półmiski, kieliszki, fajans, porcelana (4227
B. Kaczmarek Bydgoszcz, Podwale 12.

Kolejarzom
kredyt. Płaszcze, ubrania, towary krótkie. Warszawska 1. (2739

Maliny
wielkoowocowe, najlepszej jakości sprzedam po cenie 8 zł za 100 sztuk. Zamczysko p. Bydgoszcz (koło Myślęcinka). (2761

Przeprowadzki
przewozy. Expres, Warszawska 25, tel. 3800. (2571

Wszystkie tony: od 30 do 8000 drgań na sekundę

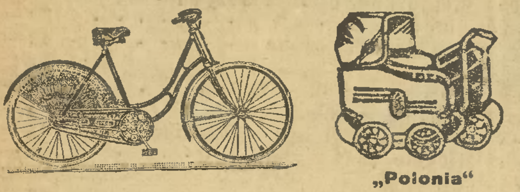

Wszystkie uchwytne dla ucha ludzkiego dźwięki odtwarza wiernie i we właściwym stosunku tonów Philips Super 695. Dla tego też, słuchacz odnosi wrażenie żywej, bezpośrednio z orkiestry płynącej muzyki

PHILIPS Super 695

4940

A. Wasielewski
DWORCOWA 41, TEL. 1047

Rowery - Wózki dziecięce - Maszyny do szycia
Wielki wybór. (4944) **Niskie ceny.**

Zegary, biżuterie, obrączki ślubne
Reperacje najtaniej. 4127
SKORACZEWSKI, Dworcowa 36

4990 **OSTATNIA NOWOŚĆ FRANCUSKA!**

AUTOMAT — 6-cio mm. Wyrzucający sam gilzy po wystrzale. Huk ogłuszający. Strzelający do celu metalowymi kulkami lub śrutem. Zapewnia bezpieczeństwo osobiste, w domu i w podróży. Cena zł 5,95, 2 sztuki 11,50, 100 kul syst. „Flobert" zł 3,60, **8-mio strzałowy** zł 18,— w/g rys. 35 szczoteczkę darmo. Pozwolenie niepotrzebne. Wys. listowne zamówienie. Płaci się przy odbiorze. Adr.: **P. F. Br. E. Jakubiński Warszawa Leszno 60/D.B.**

Angażowanie personelu do budowy kolei Herby Nowe — Gdynia zostało ukończone, wobec czego podania o posady nie będą załatwione i pozostaną bez odpowiedzi.

Pełnomocnik Generalny
2742) **Franc. - Polsk. T-wa Kolejowego.**

Naszych Szan. Czytelników
prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakoteż przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszem piśmie, powoływać się zawsze na **„Dziennik Bydgoski"!**

Czytajcie „Dziennik Bydgoski"!

ZGUBY

Zaginął
pies. Ostrzegam przed kupnem. Bernardyn, suczka, Aza, oddać wynagrodzeniem, Osada 24. (4964

Znaleziono 4932
pugilares z pieniędzmi 17. 3. rano przy przystanku tramwaju Św. Trójcy, Kordeckiego. Poszkodowana osoba może odebrać Wład. Bełzy 8a—2.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszykażde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia
Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9
Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
10 morg. budynki mas. żywy i martwy inwentarz przy szosie, zaraz sprzedam, cena podług ugody Bronisław Kujawski, Zotin p. Fordon, pow. Bydgoszcz. (4920

Domek
z ogrodem 7000 sprzedam Stawowa 14. 4933

Warsztat
stolarski nowy sprzedam. Adres Dziennik, 4891

Motocykl
B. S. A., 557 ccm z przyczepką, w pierwszorzędnym stanie, sprzedam. Of. do filii Dzien. Bydg pod „B. S. A. 557". (4048

Śrutownik
Saxonia D. 3, 2 motory na prąd zmienny Bergmanna $6^1/_2$ P. S. i $4^1/_2$ P. S. Motor gazowy 4—6 P. S. sprzedam korzystnie. Hinz Łasin, 4958

Kolonialkę
zaprowadzoną, mieszkaniem sprzeda tanio. Grunwaldzka 54, kiosk. (4959

Dom
piętrowy ogrodem 12.000. Kaszubska 2, Nowakowski. (4939

Nadzwyczajna okazja!
Z powodu objęcia ojcowizny, sprzedam dom nowo wybudowany, z ogrodem, placem budowlanym światłem elektrycznym, oknem wystawowym i składem bławatnym, nadaje się również dla krawca bławatnika, bez konkurencji, w dużej kościelnej wiosce, kolej, poczta, szkoła, lekarz w miejscu. Kupujący może nabyć z towarem lub bez. Cena według ugody, wpłata 3 500 zł bez długu. Zgłoszenia Grzona Jan, Pączewo, pow. Starogard, Pomorze. (4929

Dom
sprzedam, dochód roczny 1800 zł. Wilcza 7. (4930

Wózek
dziecięcy, sportowy (13.—) Grunwaldzka 1a m 8. (4963

Dom
czynszowo — handlowy, skład kolonialny, butelkowa sprzedaż wódek monopolowych, istniejący 20 lat centrum miasta powiatowego garnizonowego, zaraz tanio sprzedam. Potrzeba 28—30 000 zł. Of. Dziennika Bydgoskiego „M. O. P.". (4862

Motocykl
„Coventry" w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy, ze światłem, zgrabny, tanio na sprzedaż. Skład kolonialny, ul. Poznańska 14. (4178

Sprzedam
skład z urządeniem, cena 500 zł. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (4960

KUPNA

Drągi brzozowe
kupuje większe ilości K. Suligowski, Bydgoszcz ul. Gdańska 128. (4782

Urządzenie 4953
z szufladami do składu żelaza, kase rejestr., palnik do kawy pojemności 10—15 kg, bostonkę kupię. Oferty pod „Kupiec".

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Czarujące oczy" z Martą Eggerth, premiera i nadprogram.
ADRIA „Mały Król", premiera i nadprogram.
APOLLO: „Walka o szczęście" z Lorettą Joung i nadprogram.
MARYSIENKA: „Śmierć czycha w Dżungli", premiera i nadprogram.
REWIA: Dziś dwa filmy „Biały Tarzan" z Ken Maynardem i komedia z Pat i Patachonem.
BAŁTYK: „Ostatni posterunek" i „Mleczna droga" z Harold Lloydem.

NAUKA

Przedwakacyjny
skrócony kurs księgowości, rozpoczyna 1. kwietnia br. W. Kapturkiewicz, zaprzysiężony rewizor ksiąg handlowych, Marsz. Focha 2. Tel. 30-63. (4871

Fryzjerka
potrzebna Weinkauf, Pl. Poznański 3. (4948

Służącą
czystą, skromną poszukuję. Terasy 3, m. 8. (4937

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Długa 32. 4952

Wzbudźcie nastrój świąteczny
przez odpowiednie ogłoszenia
w „DZIENNIKU BYDGOSKIM"!

POSADY WOLNE

Fryzjerka
dobra siła na stałe od zaraz lub później. Oferty do filii Dziennika Bydg. pod „J. J." (2738

Fryzjerka
i pomocnik potrzebni. Henryka Dietza 4 narożnik Wiatrakowej. (2787

Domokrążni
kuchennych przedmiotów warunki dogodne. Floriana 6—12. (4962

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Stawowa 38. 4967

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz na stałą posadę, ul. Jasna 31. (4935

2 czeladników
krawieckich na pierwszorzęoną pracę zaraz poszukuje Kałas, Osie powiat Swiecie. (4956

Fabryka (4957
produkująca artykuły codziennej potrzeby, poszukuje zdolnego przedstawiciela na Bydgoszcz. Potrzebne 300.— Oferty „Par" Poznań pod „54,168"

Czeladnik
kowalski od 1. 4. 37 potrzebny. Majęt. Modrakowo pocz. Nakło n/N. 4972

POSADY POSZUKUJĄ

Kowal
mistrz poszukuje posady jako samotny na majątku z własnymi narzędziami zaraz lub od 1 kwietnia br. Wykonuję również inne sporządzenia narzędzi rolniczo - gospodarskich. Zgłoszenia pod „Kowal" do Dziennika Bydgoskiego. 4928

Urzędnik (4947
bankowy, sumienny i pracowity, poszukuje pracy biurowej. Instytucja i miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia skierować do Dziennika Bydgoskiego pod nr „2600".

Piekarz
cukiernik, z kartą rzemieślniczą, samodzielny, poszuknje pracy, zaraz. Zgłoszenia Dziennik „Mistrz". (4921

Kinooperator
obeznany dobrze z aparatami dźwiękowymi poszukuje posady. Zgłoszenia Góralewski, Inowrocław, Kościelna 9a. (4955

Panienka
z wykształceniem gimnazjalnym, pisząca na maszynie po polsku i niemiecku, poszukuje praktyki biurowej, za małym wynagrodzeniem. Oferty do Dziennika Bydgoskiego pod „M. 19". (4837

Bufetowy
pierwszorzędne świadectwa, trzeźwy, sumienny, szuka posady z obsługą, kaucja 1000 zł. Oferty do Dziennika Bydg. Toruń „Bnfetowy". (4835

DZIERŻAWY

Wydzierżawię
z powodu podeszłego wieku, piekarnię, osobiście prowadzę 40 lat w dobrym punkcie. W. Jabłoński, Nowemiasto n/Dr tel. 136. (4861

Cegielnię
poszukuję w dzierżawę. Of. „121" Dzien. Bydgoski Grudziądz. (4954

POKOJE WOLNE

Mały
pokoik z elektrycznym światłem, z meblami. Kwiatowa 2—3. (5873

Pokój
kuchnia. Sieroca 26. (4931

Pokój (2745
utrzymaniem stałym, przyjezdnym. Gdańska 55—4.

RÓŻNE

Wiosna!
Czas pomyśleć czy nasza cera nie pozotawia nic do życzenia. Kosmetyczny gabinet W. Jaworskiej Podolska 1. narożnik Pomorskiej, usuwa wągry piegi, liszaje, łojotok, suchość skóry, łupież. Masaże, naświetlania, Porady bezpłatnie. (2740

Wstąp
do słynnego Grafologa, Król. Jadwigi 13—6, dowiesz się wszystko. (4936

Pielęgniarka
młoda, spędzi miesiąc na majątku, wzamian pielęgnuje chorą lub dziecko. Of. „Pielęgniarka". (4819

4000 złotych
spólnika, spólniczki do rentownego przedsiębiorstwa handlowego. Oferty Dziennik pod „Spółkę". 4961

Samochód
ciężarowy który jedzie w kierunku Gniezna próżny, może się zgłosić. Król. Jadwigi 7, stolarnia. (4938

Wróżka
przepowiada dobrze. Henryka Dietza 2—3. 2756

Unieważniam
weksle in blanko, płatne 26. 4. 37, 26. 5. 37, 26. 6. 37, 6. 7. 37 z moim podpisem. Zygmunt Witkowski, Śniadeckich 3. 2751

WYPRAWA SZKOTÓW W GÓRY.

— Nie bój się, Michale, na ten powróz mam 10 lat gwarancji a ta gwarancja upływa dopiero za 3 dni.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialny: Witold Wasilewski w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.